

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Voortgang Regionale Energie Strategie en
Transitievise Warmte
BEHANDELD DOOR
(Weike) Medendorp

DATUM
17 maart 2021
Verzonden 30-03-2021
TELEFOONNUMMER
043 350 4345

BIJLAGEN
3
ONZE REFERENTIE
2021-09791

E-MAILADRES
Weike.Medendorp@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Met deze raadsinformatiebrief informeer ik u graag over de stand van zaken van de Regionale Energie Strategie (RES) en de Transitievise Warmte. ** Zoals bekend is de concept RES 1.0 inmiddels op Zuid-Limburgse schaal medio 2020 door het college vastgesteld en de Transitievise Warmte volgt medio juni 2021.

Voortgang Regionale Energie Strategie

Het RES- proces heeft in de regio in een intensieve samenwerking plaatsgevonden. Vanaf mei 2019 tot juni 2020 hebben vertegenwoordigers van 16 Zuid-Limburgse gemeenten, het Waterschap Limburg en de Provincie Limburg samen met externe bureaus allereerst gewerkt aan *de technische fase* en een concept bod, op basis van werkateliers en bestuurlijke discussies. Midden 2020 is dit concept bod ingediend en werd direct gevolgd door de *maatschappelijke fase*.

In de verdere uitwerking naar het ruimtelijk- realistische bod, zijn de volgende stappen gezet:

In de maatschappelijke fase zijn burgers via een enquête en stakeholders via een stakeholderbijeenkomst betrokken. De resultaten zijn niet bedoeld als rechtvaardiging voor het al dan niet aanwezig zijn van draagvlak voor (toekomstige) keuzes. Het algehele beeld dat de consultatie heeft opgeleverd, is dat veel mensen met het thema bezig zijn. Tegelijkertijd blijkt dat de meningen en oplossingsrichtingen die mensen aandragen, nogal verschillen. De energietransitie is een belangrijk thema voor de samenleving, maar de meningen hierover zijn zo divers dat het bepalen van een eenduidige, gedragen koers lastig is. We gaan de consultatie over twee jaar waarschijnlijk herhalen.

Met de Provincie Limburg en met de lokale besturen onderling is een intensieve discussie gevoerd over de rol en striktheid van met name de Limburgse Zonneladder en de (on)mogelijkheden voor duurzame energie in het landschap. Met name in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg dient voorzichtig omgegaan te worden met het realiseren van zonneparken of windturbines.

Zorgvuldigheid moet leidend zijn. Er is daarom besloten aanvullend een 'Landschappelijke verdiepingsstudie Wind en Zon Zuid-Limburg' op te stellen waarin mogelijkheden verder worden verkend. Aansluitend op de aanwijzing van Zuid-Limburg tot NOVI-gebied, kunnen bovendien nieuwe weloverwogen keuzes worden gemaakt.

Ten slotte heeft in deze fase een berekening van de investeringskosten plaatsgevonden door de netbeheerder (Enexis). Bovenstaande trechtering heeft geleid tot het verfijnen van de twee scenario's uit het conceptbod naar een scenario in het definitieve bod RES 1.0 van deze regio namelijk scenario één plus voor de subregio Maastricht Heuvelland.

DATUM
17 maart 2021

Op 10 maart 2021 is het visiedocument RES 1.0 Zuid-Limburg door de Stuurgroep RES Zuid-Limburg regionaal doorgeleid naar de colleges van de 16 gemeenteraden, AB Waterschap Limburg en Provinciale Staten Limburg voor het besluitvormingstraject.

Planning

In de gemeente Maastricht wordt het besluitvormingstraject mede vormgegeven door de raads werkgroep Energie. Gezamenlijk hebben we twee trajecten gepland waarvan de formele routing voor de raad als volgt is:

23 februari	Informatieronde (heeft plaatsgevonden)
13 april	Stadsronde
8 juni	Raadsronde* (als er op 25 mei ruimte ontstaat doordat er geen tweede bespreking van een Gemeenschappelijke Regeling nodig is dan is met de planners afgesproken dat die ruimte wordt benut voor de raadsronde RES. Dit geeft meer ruimte aan de raad voor een eventuele extra raadsronde voor de RES)
22 juni	Raadsvergadering

Masterclasses

Daarnaast organiseert het college volgens afspraak met de raads werkgroep Energie een aantal mini-masterclasses. Die bieden uw raad, los van de formele documenten, achtergrondinformatie over het thema energie en geven een goed beeld van de uitdagingen van een duurzaam energiesysteem. Een uitnodiging hiervoor heeft u reeds ontvangen.

Toezeggingen

Op 23 februari jl. vond volgens planning een raadsinformatiebijeenkomst plaats. Volgens afspraak treft u als bijlage bij deze RIB de rapportage Inwonersonderzoek *Regionale Energie Strategie, beschouwing en conclusies* en een samenvatting van de stakeholderbijeenkomst op 10 december jl. aan. Op 10 december vond een regionale stakeholderbijeenkomst plaats, de link naar deze bijeenkomst treft u hier aan:

<https://www.youtube.com/watch?v=MajkHo6Y47A&feature=youtu.be> Op 3 maart vond een regionaal Webinar RES ZL over de besluitvorming plaats, deze bijeenkomst kunt u terugkijken via de volgende link <https://www.youtube.com/watch?v=4oPv0h8Uals>

Voortgang Transitievisie Warmte (TWV)

Gemeente Maastricht heeft de afgelopen periode de mogelijkheden van een aardgasvrij Maastricht onderzocht. Dit heeft geresulteerd in het volgende gemeentelijke strategie.

- **Aan de slag met startwijken waar dit vanuit kostenperspectief en haalbaarheid opportuun is.** Het vizier is daarbij gericht op startwijken in Maastricht-Noord (Nazareth-Limmel) en de centrumgelegen wijken.
- **Ontwikkelen van een grootstedelijk warmtenet:** onderzoek door PBL, CE Delft, Innoforte en Greenvis laten zien dat er in Maastricht grote kansen liggen voor gebruik van industriële restwarmte (lokaal en regionaal) als alternatief voor aardgas. Onder juiste voorwaarden kan Maastricht met een dergelijk collectief warmtesysteem snel en planmatig tempo maken.
- **In de rest van de stad zal in aanloop naar aardgasvrij de aandacht uitgaan naar aardgasvrij-ready maatregelen waaronder isolatie en gedragsverandering.** In de beperking van energievraag door isolatie is nog veel ruimte om CO₂ te reduceren. Hiermee

DATUM
17 maart 2021

kunnen woningen, met name in wijken waar collectieve systemen niet voor de hand liggen, klaargemaakt worden om op latere termijn aan te sluiten op een alternatief voor aardgas.

Externe ontwikkelingen TVW

De ondersteuning van zowel het Rijk als de provincie is noodzakelijk om uitvoering te geven aan deze ambities. In het Klimaatakkoord is de gemeente aangewezen als regisseur van de transitie naar aardgasvrij. VNG, G4 en G40 stellen dat gemeenten momenteel over onvoldoende middelen beschikken om uitvoering te kunnen geven aan de regierol en de klimaatdoelstellingen:

1. Gemeenten en hun partners krijgen de juiste bevoegdheden om hun regierol daadwerkelijk uit te voeren. Deze bevoegdheden zijn van belang omdat gemeenten om dit moment geen doorzettingsmacht of financiële middelen hebben om druk te zetten op de transitie. Dit is wel noodzakelijk om voldoende tempo te kunnen maken en daarbij de kosten laag te houden. Het Rijk werkt de komende jaren aan verschillende wetten die de gemeente meer bevoegdheden moet geven. Voorbeelden zijn de Omgevingswet, Warmtewet, Energiewet en Wet Wijkgerichte Aanpak.
2. Het tempo waarin gemeenten met de uitvoering aan de slag kunnen is afhankelijk van de mate waarin de energietransitie haalbaar en betaalbaar is voor de samenleving (woonlastenneutraal). Gemeenten hebben momenteel forse maar schaarse subsidies (zoals de PAW-subsidie) nodig om tot sluitende businesscases te komen.
3. Een vergoeding voor de forse toename in de uitvoeringslasten (exclusief investeringen) voor gemeenten voor behalen van klimaatdoelstellingen.
4. Zuid-Limburg heeft een uitzonderlijke kans om snel en planmatig uitvoering te geven aan de transitie naar aardgasvrij. De ontwikkeling van Het Groene Net (aangesloten op restwarmte van Chemelot) is daarbij van cruciaal belang. Het is de oplossingsrichting met de laagste maatschappelijke kosten en past binnen onze ruimtelijke kaders. Op dit moment wordt de haalbaarheid van HGN beoordeeld door de provincie. Bij de ontwikkeling van HGN hebben we ook het bovenstaande juridische en financiële kader nodig.

Er bestaat zodoende een groot verschil tussen de klimaatdoelstellingen en de mate en tempo waarin uitvoering haalbaar is. Op landelijk niveau is de conclusie getrokken over de haalbaarheid en betaalbaarheid van de transitie naar aardgasvrij en de mate waarin gemeenten met bestaande middelen concreet aan de slag kunnen met uitvoering van de Transitievisie Warmte. Het standpunt van VNG, G4 en G40 is dat de doelstelling van 1,5 miljoen woningen aardgasvrij in 2030, onder de huidige condities, niet realistisch is. Gemeente Maastricht is aangesloten bij het landelijke lobbytraject van VNG en blijft zodoende op de hoogte van gesprekken met betrokken ministeries in aanloop naar aanstaande kabinetsformatie.

Bewonersonderzoek naar aardgasvrij

De gemeente heeft eind vorig jaar deelnemers van het stadspanel ondervraagd op het thema aardgasvrij Maastricht. Het doel was om inzicht te krijgen in het maatschappelijke draagvlak. Het onderzoek heeft zich daarbij gericht op het kennisniveau, de actiebereidheid is en het verwachtingspatroon van inwoners. Met de uitkomsten kan de gemeente rekening houden in de strategie en de communicatie met inwoners over aardgasvrije wijken. De resultaten van de enquête zijn als bijlage aan deze informatiebrief toegevoegd. Met een deel van de respondenten wordt een

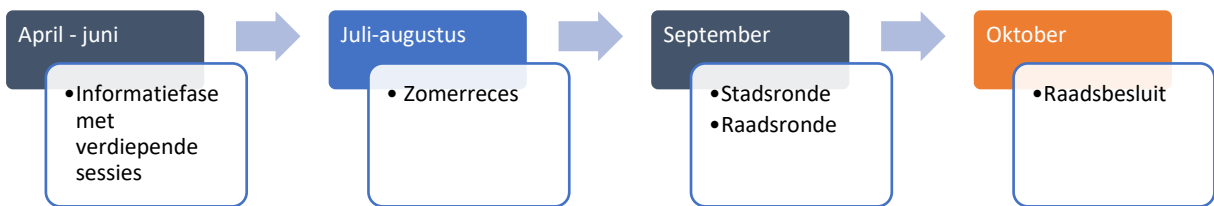

DATUM
17 maart 2021

werkgroep gevormd waarmee dieper ingegaan wordt op de plannen rondom aardgasvrij van de gemeente.

Besluitvorming TVW:

De TVW wordt medio oktober 2021 ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Onder voorbehoud is hier de volgende planning voor afgesproken.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

Gert-Jan Krabbendam,
Wethouder Klimaat & Energie, Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit.

DATUM
17 maart 2021

**** Regionale Energie Strategie (RES) en Transitievisie Warmte (TVW)**

Om de klimaatverandering een halt toe te roepen heeft Nederland in het Klimaatakkoord vastgelegd dat we met elkaar de CO₂-uitstoot sterk gaan verminderen: in 2030 met de helft ten opzichte van 1990. En in 2050 is Nederland Klimaatneutraal. In het Klimaatakkoord zijn voor verschillende sectoren bindende afspraken gemaakt.

Eén van de afspraken is dat 30 energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe duurzame elektriciteit op land (wind en zon) kan worden opgewekt. Maar ook welke duurzame warmtebronnen in te zetten zijn om wijken en gebouwen aardgasloos te maken. In een Regionale Energiestrategie (RES) beschrijft elke energieregio zijn eigen keuzes. Het Rijk verwacht van de energieregio's dat ze via de RES een bod doen waarmee de energietransitie gestalte krijgt, vanuit de maximale technische, ruimtelijke en sociale potentie. Samen moeten alle regio's het landelijk doel van 35 terawattuur (TWh) aan duurzame opwekkingscapaciteit realiseren en Zuid-Limburg heeft hierin haar deel te leveren. In Zuid-Limburg werken de 16 gemeenten, Waterschap Limburg en Provincie Limburg samen in de RES ZL. De zes gemeentes in Maastricht-Heuvelland vormen een van de drie subregio's van de energieregio Zuid-Limburg. De RES wordt elke twee jaar geactualiseerd.

Als aanvulling op de Regionale Energie Strategie stelt iedere gemeente een Transitievisie Warmte op. Hierin bepaalt de gemeente de eerste richting voor de aanpak van het verminderen van de warmtevraag door gebouwen te isoleren, het duurzaam opwekken van warmte en ten slotte het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. De focus is op lokaal en op de warmtevraag. In de TVW wijst de gemeente ook startwijken aan. Dit zijn wijken die kansrijk zijn om via een wijkgerichte aanpak als eerste aardgasvrij te maken. Het definitieve besluit over het alternatief voor aardgas wordt per wijk in een later stadium in een door inwoners gedragen wijkuitvoeringsplan vastgelegd. De TVW wordt iedere vijf jaar geactualiseerd. De TVW hangt nauw samen met de Regionale Energie Strategie omdat duurzame warmte in beide strategieën essentieel onderdeel is.

Regionale Energie Strategie: RES Maastricht - Heuvelland Inwonersonderzoek

Beschouwing en conclusies - Totale regio

Datum	26 februari 2021
Odrachtnemer	Gemeente Maastricht Team Onderzoek & Statistiek Contactpersoon: Enid Reichrath/ Geneviève van Liere Tel. 043 350 5781/ 06 21 59 72 95 E. enid.reichrath@maastricht.nl/ genevieve.van.liere@maastricht.nl
Odrachtgever	Gemeente Maastricht Team Wonen en Leefkwaliteit - Duurzaamheid Contactpersoon: Weike Medendorp Tel. 043 350 4345 E. weike.medendorp@maastricht.nl

Inhoudsopgave

Leeswijzer	3
1 Samenvatting en conclusies	5
1.1 Algemene conclusie.....	5
1.2 Energietransitie leeft.....	5
1.3 Meeste inwoners vinden klimaatverandering een probleem.....	6
1.4 Gedrag veranderen en rol voor overheid bij klimaatdoelen.....	7
1.5 Tempo maken of toch beter technologische ontwikkelingen afwachten.....	8
1.6 Erkenning voor Nationaal landschap Zuid-Limburg.....	9
1.7 Zonnepanelen goed maar geen landschapsvervuiling.....	9
1.8 Windmolens geen uitgemaakte zaak.....	9
2 Respons	11
2.1 Verdeling respons totale regio en de 6 gemeenten.....	11
2.2 Wegen en gewogen respons.....	11
3 Bereidheid en verantwoordelijkheid	13
3.1 Het belang van energietransitie.....	13
3.2 Redenen waarom (nog) geen actie.....	13
3.3 Minder energie verbruiken.....	15
3.4 Redenen om mee te helpen aan duurzame energie.....	17
3.5 Wie draagt de verantwoordelijkheid voor energietransitie?.....	18
4 Houding en kennis klimaatakkoord	20
4.1 Houding haalbaarheid.....	20
4.2 Uitspraken klimaatverandering en manieren voor duurzame energie.....	22
4.3 Nationaal landschap Zuid-Limburg.....	23
5 Ergens of nergens energie opwekken	24
6 Voorwaarden energie opwekken	26
6.1 Keuze bepalen.....	26
6.2 Landschap als plek voor opwekken van energie.....	26
6.3 Tempo grootschalig energie opwekken.....	27
6.4 Zonnepanelen en zonneparken.....	28
6.5 Windmolens.....	29

Leeswijzer

In deze beschouwing staan enkele conclusies en een nadere duiding van de resultaten van het inwonersonderzoek RES Maastricht-Heuvelland. Het gaat om conclusies op het niveau van de **totale regio**.

De 6 gemeenten

Bij het maken van deze beschouwing is ook gekeken naar eventuele verschillen tussen de 6 afzonderlijke gemeenten. Over het algemeen laten de uitkomsten van de 6 gemeenten een vergelijkbaar beeld zien als het beeld van de totale regio. De strekking van de resultaten is hetzelfde tussen de gemeenten, maar de effectgrootte verschilt op sommige onderdelen wel wat. Met strekking bedoelen we dat de lijn van de antwoorden overeenkomt. Bijvoorbeeld: in alle gemeenten vindt meer dan de helft van de inwoners energietransitie belangrijk en is er al mee bezig. De precieze percentages per gemeente (effectgrootte) lopen iets uiteen (zie bijvoorbeeld figuur 6 van deze rapportage). In het kader staat een ander voorbeeld.

Voorbeeld strekking en effectgrootte

Van de inwoners die energietransitie **belangrijk vinden, maar nog niets doen** van de totale regio vindt 16% dat de overheid harder moet optreden tegen het niet halen van de klimaatdoelen.

Dit is het gemiddelde van de 6 gemeenten, de totale regio.

In Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Valkenburg aan de Geul is dit 10% en in Maastricht 21%.

Meerssen en Valkenburg zitten op het gemiddelde van 16%.

De strekking is bij iedere gemeente hetzelfde, namelijk: een minderheid wil dat de overheid harder optreedt, maar de **effectgrootte** varieert van 10% tot 21%.

De verschillen in effectgrootte tussen gemeentes is bij de meeste vragen klein. Daarom staan deze variaties niet in deze beschouwing. Het gemiddelde cijfer van de totale regio geeft op dat moment een goed beeld van de 6 gemeenten. En in de afzonderlijke rapportages van de gemeentes zijn de precieze cijfers terug te vinden. Daar waar de verschillen groot zijn tussen de gemeenten, staan de gemeenten wel benoemd in deze beschouwing. Dat is bijvoorbeeld het geval bij het aandeel inwoners dat energietransitie belangrijk vindt, maar nergens windmolens wil.

Ambitie onderzoek

Dit onderzoek had geen ambitie om volledig te zijn voor wat betreft mogelijke oplossingen voor duurzaamheid. De focus lag op zonne- en windenergie en in mindere mate op energieverbruik en aardgasgebruik en andere alternatieven buiten zonne- en windenergie.

Het betrof een peiling onder inwoners om voeling te krijgen met wat inwoners vinden van de thema's klimaatverandering, energietransitie en duurzaamheid en om daar zo goed mogelijk de RES voor Maastricht-Heuvelland op te laten aansluiten.

Rapportages

Voor de resultaten, het doel, de onderzoeksopzet en een verdere verantwoording van het onderzoek wordt verwezen naar de rapportage over dit onderzoek, bestaande uit:

- Rapport over de totale regio
- Deel A + bijlage: Eijsden-Margraten
- Deel B + bijlage: Gulpen-Wittem

- Deel C + bijlage: Maastricht
- Deel D + bijlage: Meerssen
- Deel E + bijlage: Vaals
- Deel F + bijlage: Valkenburg aan de Geul

Nadere beschouwing

Op verzoek van de opdrachtgever worden in deze conclusies geen subgroepen met elkaar vergeleken, zoals huizenbezitters versus huurders van woningen. Wel worden nu, anders dan in de rapportage met de resultaten, enkele inhoudelijke kruisanalyses gemaakt om te zien of eerder gegeven antwoorden een bepaalde tendens tonen in de andere vragen. Wat is bijvoorbeeld het verband tussen de antwoorden van mensen die nergens windmolens willen op de vraag hoe belangrijk zij energietransitie vinden.

Dit soort kruisanalyses geven meer duiding aan de resultaten. De analyses zijn verantwoord gezien de hoge respons.

Wel is het altijd opletten op de precieze groep waarover je de resultaten bekijkt. Is dat de 5% van de inwoners die energietransitie niet belangrijk vinden of bijvoorbeeld de 41% die energietransitie wel belangrijk vinden, maar er nog niet mee bezig zijn.

Hoofdstukken

In hoofdstuk 1 staat de samenvatting met een aantal hoofdconclusies. In hoofdstuk 2 staat de behaalde respons herhaald met een nadere uitleg van de 'gewogen respons'.

In hoofdstukken 3 tot en met 6 staat een nadere analyses en duiding van de resultaten van het onderzoek voor **de totale regio** bestaande uit de 6 gemeenten van Maastricht-Heuvelland: Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Op onderdelen inclusief een verdeling naar de gemeenten.

1 Samenvatting en conclusies

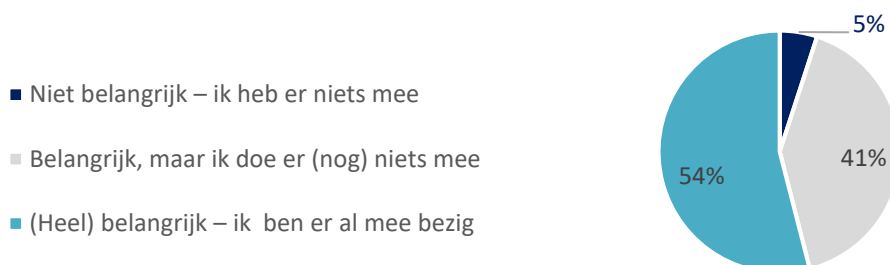
In dit hoofdstuk staat een aantal hoofdconclusies op basis van de nadere beschouwing van de resultaten. De nadere uitwerkingen achter deze conclusies staan in de volgende hoofdstukken. Overal waar over de totale regio gesproken wordt, laten de 6 gemeenten een vergelijkbaar beeld zien. Daar waar verschillen zijn tussen gemeenten, wordt dit expliciet benoemd.

1.1 Algemene conclusie

Een kleine groep inwoners vindt energietransitie niet belangrijk en doet er niks aan. Van de 95% van de inwoners die energietransitie belangrijk vindt, is iets meer dan de helft al bezig met energietransitie. Nagenoeg alle inwoners verbruiken bewust minder energie. Dit is deels ingegeven door financiële prikkels. Echter de meeste inwoners lijkt intrinsiek gemotiveerd om hun steentje bij te dragen. Ze geven aan zelf een verantwoordelijkheid te willen en onderschrijven dat klimaatverandering een probleem is. De mate waarin inwoners energietransitie belangrijk vinden speelt mee bij verschillende onderwerpen. Over het algemeen geldt dat hoe belangrijker men energietransitie vindt en hoe meer men er zelf mee bezig is, hoe meer men open staat voor oplossingen voor duurzame energie.

Steeds 3 groepen inwoners zijn met elkaar vergeleken. De percentages erachter slaan op het aandeel dat deze groep uitmaakt van alle inwoners in de totale regio (6 gemeenten), dus samen 100%. Zie ook figuur 1.

- Inwoners die energietransitie **niet belangrijk vinden**: 5%.
- Inwoners die energietransitie **belangrijk vinden, maar er (nog) niets mee doen**: 41%.
- Inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden, en er al mee bezig zijn**: 54%.

Figuur 1: Belang van energietransitie

Let op:

De resultaten over deze groepen moeten gezien worden tegen de percentages waar ze voor staan. Bijvoorbeeld:

Als 50% van de inwoners die **energietransitie niet belangrijk** het eens is met 'uitspraak x', dan is dit 50% van de 5% waar deze groep voor staat. Dat komt overeen met 2,5% van alle inwoners in de totale regio.

1.2 Energietransitie leeft

Van alle inwoners vindt 95% energietransitie belangrijk. Daarbij is het zo dat 99% van alle inwoners al bezig is met minder energie verbruiken. Dat lijkt deels ingegeven te zijn door financiële voordelen, maar een meerderheid doet dit (ook) vanuit de overtuiging dat energietransitie belangrijk is.

Een zeer geringe groep inwoners vindt energietransitie niet belangrijk (5%) en een nog kleiner aandeel doet niets om minder energie te verbruiken (1%). Zij lijken veel minder te geloven in duurzame zonne- of windenergie en in van het gas af gaan en ze lijken *andere zaken belangrijker* te vinden. Welke andere zaken hebben we niet gevraagd.

Inwoners gebruiken vooral minder energie door minder stroom te verbruiken en hun woning te isoleren. Maar ook andere maatregelen worden door veel inwoners genoemd.

Een deel van de inwoners wekt bijvoorbeeld zelf zonne-energie op. Een groot verschil is hierbij zichtbaar tussen de 3 groepen inwoners:

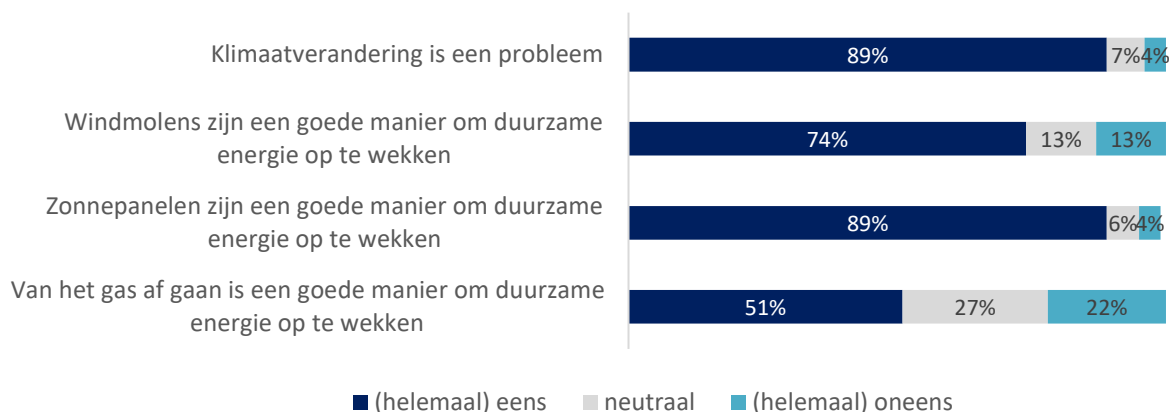
- Van de inwoners die energietransitie **niet belangrijk vinden** wekt 11% zonne-energie op en is 9% dit in de toekomst van plan (meer) te doen.
- Bij inwoners die **energietransitie belangrijk vinden, maar (nog) niets doen** is het aandeel dat nu zonne-energie opwekt beduidend lager met 6%. Maar 30% van hen is dit wel (meer) van plan in de toekomst.
- 47% van de inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden en al bezig zijn**, wekt zonne-energie op en 26% is van plan dit in de toekomst (meer) te gaan doen.

Inwoners zien de grootste verantwoordelijkheid voor energietransitie voor de overheid (vooral de Nederlandse regering) en de industrie. Inwoners die energietransitie **belangrijk** vinden (beide groepen), vinden dat ze zelf als inwoners ook een grote eigen verantwoordelijkheid hebben. Dat geldt een stuk minder voor mensen die energietransitie **niet belangrijk** vinden. Daarbij zegt 1 op 3 van deze inwoners dat niemand verantwoordelijk is. Dat is bij beide andere groepen (haast) niemand. Daarmee lijken de 5% inwoners die energietransitie niet belangrijk vinden, vooral te kijken naar factoren of ‘machten’ buiten zichzelf.

1.3 Meeste inwoners vinden klimaatverandering een probleem

De meeste inwoners vinden de klimaatverandering een probleem (89%) en zien heil in zonne- en windenergie als oplossingen voor duurzame energie (89% zon en 74% wind). Men is positiever over zonnepanelen dan over windmolens. Over *van het gas afgaan* zijn inwoners meer verdeeld, zij het dat een meerderheid van 51% van alle inwoners dit een goede manier vindt om klimaatverandering tegen te gaan.

Zie ook figuur 2 gebaseerd op de rapportage met resultaten van de totale regio:

Figuur 2: Oordeel klimaatverandering en manieren om duurzame energie op te wekken (alle inwoners)

Kijken we naar de 3 groepen inwoners, dan neemt het oordeel (helemaal) eens toe naarmate men het belang van energietransitie meer inziet. Bijvoorbeeld bij zonnepanelen:

- Bij de inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vindt 47% dat zonnepanelen een goede manier zijn om duurzame energie op te wekken;
- Bij inwoners die energietransitie **belangrijk vinden, maar (nog) niets doen** is dat 84%;
- Bij inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden en al bezig** zijn is dat 95%.

Deze 'toenemende tendens' van de 3 groepen is bij vrijwel alle antwoorden op de vragenlijst. En dat is in lijn met de verwachting: hoe belangrijker je energietransitie vindt en al (meer) bezig bent met duurzaamheid, hoe positiever je bent over werken aan duurzaamheid.

1.4 Gedrag veranderen en rol voor overheid bij klimaatdoelen

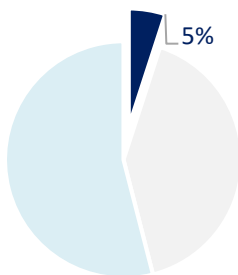
We vroegen inwoners om aan te geven welke uitspraak het beste bij hen past over de CO₂-uitstoot verminderen en aardgas afschaffen in Nederland, waar op dit moment aan gewerkt wordt.

Dit waren de uitspraken:

1. Dat gaat niet lukken en dat is ook niet erg. Het is overdreven dat we snel moeten veranderen.
2. Dat gaat helaas niet lukken. Veranderingen gaan nu eenmaal langzaam, ook al dreigen ernstige gevolgen voor het klimaat en voor de toekomstige energievoorziening.
3. Om dit te laten lukken, moeten we ons gedrag veranderen. Bedrijven en burgers en bedrijven moeten meer doen aan energiebesparing en alternatieve energie. De overheid kan daarbij helpen, maar dit niet afdwingen.
4. Om dat te laten lukken, moet de overheid veel harder optreden door vormen van energiegebruik te verbieden of zwaar te belasten. En door hoge eisen te stellen aan energiebesparing en duurzaamheid.
5. Ik weet het niet.

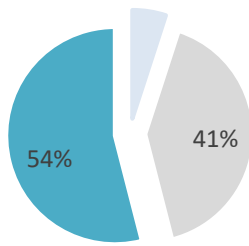
In alle 3 de groepen inwoners zitten al deze meningen vertegenwoordigd. Wel is de verdeling over de uitspraken verschillend per groep.

Energietransitie is niet belangrijk

In de kleine groep inwoners die energie transitie **niet belangrijk** vinden (5% van alle inwoners), vindt 68% dat het niet gaat lukken en zij vinden dat niet erg (uitspraak 1). Daarmee is dit de voor deze groep de meest verkondigde mening. Ter vergelijking: Van de inwoners die energietransitie **belangrijk** en **(heel) belangrijk** vinden is 14% respectievelijk 7% het eens met uitspraak 1.

Energietransitie belangrijk

In de beide groepen inwoners die energietransitie **belangrijk vinden**, vindt een meerderheid van 50% dat dit alleen kan lukken als burgers en bedrijven hun gedrag veranderen en de overheid helpt maar niet afdwingt (uitspraak 3). In de groep inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden, en bezig is**, vindt bovendien nog eens 32% dat dit alleen kan lukken als de overheid harder optreedt en hoge eisen stelt aan duurzaamheid (uitspraak 4). Ter vergelijking: van de inwoners uit de groep die energietransitie **niet belangrijk** vinden, is 10% het eens met uitspraak 3 en 2% met uitspraak 4.

Met name in gemeente Maastricht vinden de inwoners uit beide groepen (energietransitie is belangrijk) dat de overheid harder moet optreden om dit het halen van de klimaatdoelen af te dwingen (uitspraak 4).

In gemeente Maastricht is de groep inwoners die het hiermee eens is groter dan in de Heuvellandgemeenten:

- Groep **belangrijk, (nog) niets**: 21% Maastricht tegenover 9%-16% in het Heuvelland
- Groep **(heel) belangrijk, bezig**: 43% Maastricht tegenover 18%-32% in het Heuvelland

Daarmee lijkt het geloof (in alle gemeenten) in de haalbaarheid en de wens voor een (sterkere) rol van de overheid toe te nemen naarmate men zelf het belang van energietransitie meer inziet. Overigens ziet een groot deel van de 2 groepen inwoners die energietransitie **belangrijk** vinden (95%) ook een grote eigen verantwoordelijkheid: we moeten ons gedrag veranderen: bedrijven en burgers. Deze antwoorden passen bij de eerdere resultaten over de verantwoordelijke partijen voor de energietransitie. Zie paragraaf 1.1.

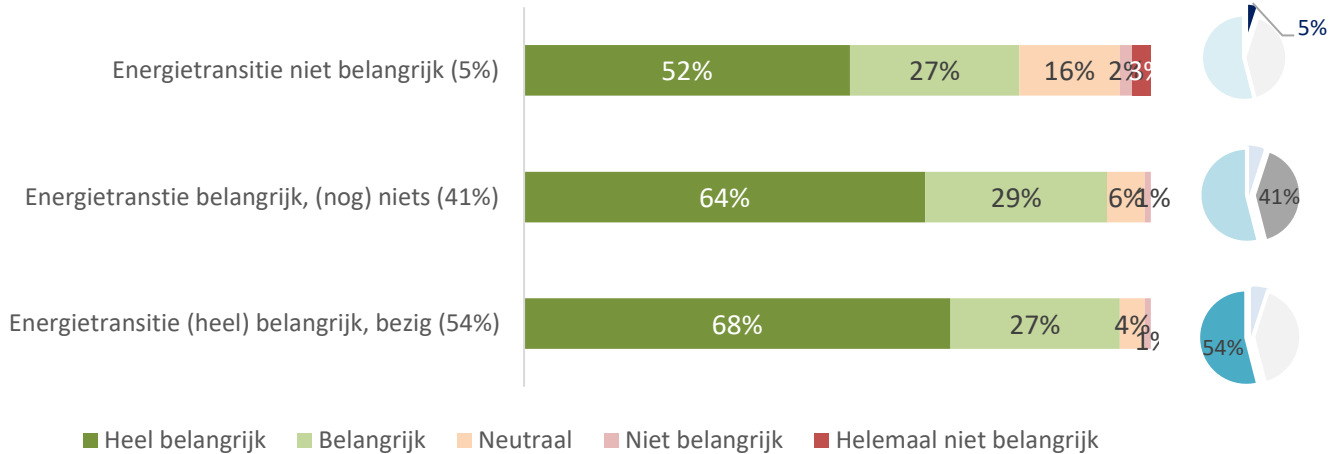
1.5 Tempo maken of toch beter technologische ontwikkelingen afwachten

Het tempo dat gemaakt moet worden om grootschalig duurzame energie op te wekken wordt door inwoners verschillend beoordeeld: 51% van alle inwoners vindt dat we zo snel mogelijk aan de slag moeten. Echter 31% vindt dat eerst technologische ontwikkelingen afgewacht moeten worden. Vooral de 5% inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden, willen liever afwachten: 79% van hen versus 38% en 22% bij de andere 2 groepen. Dit past bij de lijn van weinig eigen verantwoordelijkheid voelen door deze inwoners. Zie paragraaf 1.1. Naarmate men het belang van energietransitie meer ziet, wil men liever tempo maken.

1.6 Erkenning voor Nationaal landschap Zuid-Limburg

Slechts 1% van alle inwoners in de totale regio Maastricht-Heuvelland vindt het Nationaal landschap Zuid-Limburg (helemaal) **niet** belangrijk. Dat zijn inwoners uit alle 3 de groepen inwoners. Het overgrote deel (95%) vindt het Nationaal landschap Zuid-Limburg (heel) belangrijk. De rest is neutraal (4%).

Zie figuur 4 voor de (kleine) verschillen tussen de 3 groepen inwoners.

Figuur 4: Belang Nationaal Landschap Zuid-Limburg

Dit betekent dat alle groepen groot belang hechten aan zorgvuldig omgaan met ons landschap in relatie tot het opwekken van duurzame energie. Ook de voorstanders van energietransitie, zonnepanelen en windmolens.

1.7 Zonnepanelen goed maar geen landschapsvervuiling

We zagen al dat vrijwel alle inwoners (89%) zonnepanelen een goede manier vinden gezien om duurzame energie op te wekken. In de 3 groepen inwoners die verschillend belang hechten aan energietransitie, oordeelt steeds een meerderheid dat zonnepanelen hiervoor een goede manier zijn. Dat geldt voor zonnepanelen binnen en buiten de bebouwde kom en voornamelijk op daken van woningen en gebouwen.

Zonneparken worden minder enthousiast ontvangen. Veel inwoners spraken zich **niet** uit over de stellingen over voorwaarden voor zonneparken (x%). Het is aannemelijk dat dit komt doordat zij geen zonneparken wensen. Dat wordt bevestigd door het beeld van 43% van alle inwoners dat het landschap geen plek is voor het opwekken van duurzame energie. Ongeveer net zoveel inwoners (45%) vindt dat het onder voorwaarden wel zou mogen. Als zonneparken toch in het landschap terecht gaan komen, wensen inwoners vooral dat ze dan verstopt worden in het landschap (61%). Hoe het landschap eruit ziet is voor de meeste inwoners belangrijker bij een plek kiezen voor een zonnepark dan zo laag mogelijke kosten voor inwoners.

1.8 Windmolens geen uitgemaakte zaak

Over windmolens zijn inwoners verdeeld en kritischer dan over zonne-energie.

Van alle inwoners in de totale regio is 30% tegen het plaatsen van windmolens buiten de bebouwde kom.

Dat zijn inwoners uit alle 3 de groepen. Dat betekent dat 70% wel mogelijkheden ziet voor windmolens.

Inwoners van de gemeente Maastricht hebben duidelijk minder weerstand dan inwoners van de

Heuvellandgemeenten. In Maastricht zegt 16% van de inwoners die energietransitie **belangrijk vinden maar (nog) niets doen** dat ze nergens windenergie willen. In de Heuvellandgemeenten is dat 24%-37%.

In Maastricht zegt 12% van de inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden en bezig zijn** dat ze nergens windenergie willen. In de Heuvellandgemeenten is dat 20%-31%.

Dit beeld past bij de verschillen tussen de gemeenten op de stelling of windmolens passen in het landschap. Want het landschap is **geen** plek voor windmolens volgens 51% van alle inwoners in de totale regio. Dat vinden inwoners uit alle 3 de groepen. Daar staat tegenover dat 35% van alle inwoners vindt dat windmolens prima in het landschap passen, vooral inwoners die energietransitie **belangrijk** vinden.

Ook hier oordelen de inwoners van de gemeente Maastricht minder negatief: 41% vindt windmolens niet passen in het landschap. Bij de Heuvellandgemeenten is dat: 56%-67%.

Kijken we naar de 3 groepen inwoners van de totale regio, dan vindt 80% de inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden het landschap geen goede plek voor windmolens. In de groep inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vindt en bezig** is dat met 47% een stuk minder. De inwoners die **(nog) niets doen** zitten er tussenin.

Overigens verschillen de 6 gemeenten niet of nauwelijks op de andere stellingen over windmolens (combinatie met landbouw, in groepjes of alleen plaatsen, op bedrijventerreinen en belangrijkste argument bij plaatsen windmolens). Kijk in de hoofdrapportage over de totale regio voor een overzicht van alle stellingen met een verdeling naar gemeente.

Net als bij de zonneparken, spreekt het groot deel van de inwoners zich **niet** uit over de voorwaarden voor windmolens. Het is aannemelijk dat dit komt doordat zij geen windmolens wensen.

Inwoners die zich wel uitspreken over windmolens, geven vooral aan dat windmolens op landbouwgrond kunnen, mits deze grond als landbouwgrond gebruikt kan blijven worden. Ze zien goede mogelijkheden voor windmolens op bedrijventerreinen en ze zien windmolens bij voorkeur in een cluster van 3-5 windmolens in plaats van iedere windmolen apart.

Hoe het landschap eruit ziet is voor de meeste inwoners belangrijker bij een plek kiezen voor windmolens dan zo laag mogelijke kosten voor inwoners.

2 Respons

2.1 Verdeling respons totale regio en de 6 gemeenten

In tabel 1 staat het aantal respondenten aangegeven voor de totale regio en per gemeente.

De percentages geven aan hoeveel procent van alle respondenten uit de betreffende gemeente komen.

Tabel 1: Responsverdeling herkomst bron- totale regio en per gemeente in absolute aantallen.

	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
TOTAAL	8353	1838	1146	1841	1281	848	1399
Respons	100%	22%	14%	22%	15%	10%	17%

2.2 Wegen en gewogen respons

Wegen is een betrouwbare, wetenschappelijke methode om de representativiteit van een studiepopulatie te vergroten.¹ Zoals in de rapportage met de resultaten staat uitgelegd is een weging toegepast om ervoor te zorgen dat de resultaten een betere afspiegeling zijn van alle inwoners wat betreft leeftijd en geslacht.

Bij de resultaten voor *de totale regio* is ook gewogen voor 'woonachtig in gemeente x', zodat iedere gemeente eerlijk 'drukt' op het totale resultaat. Bij de resultaten voor de 6 gemeenten apart is gewogen voor leeftijd en geslacht.

Alle verdere analyses zijn gedaan op de **gewogen respons**.

Hieronder staat een voorbeeld voor hoe je de percentages moet lezen van de gewogen respons.

Weefactor

Van de respondenten *van de totale regio* (de steekproef) is 5% **mannen tussen 15-34 jaar**. Zie tabel 2.

In de populatie (hele inwonersgroep totale regio) is 15% van mannen tussen 15-34 jaar.

Op de 5% **mannen tussen 15-34 jaar** is een weefactor toegepast van 3,0 om recht te doen aan de verdeling zoals die is in populatie. Bij de vrouwen in diezelfde leeftijdscategorie is een weefactor 4,3 toegepast. Zie figuur 5 voor alle weefactoren per subgroep.

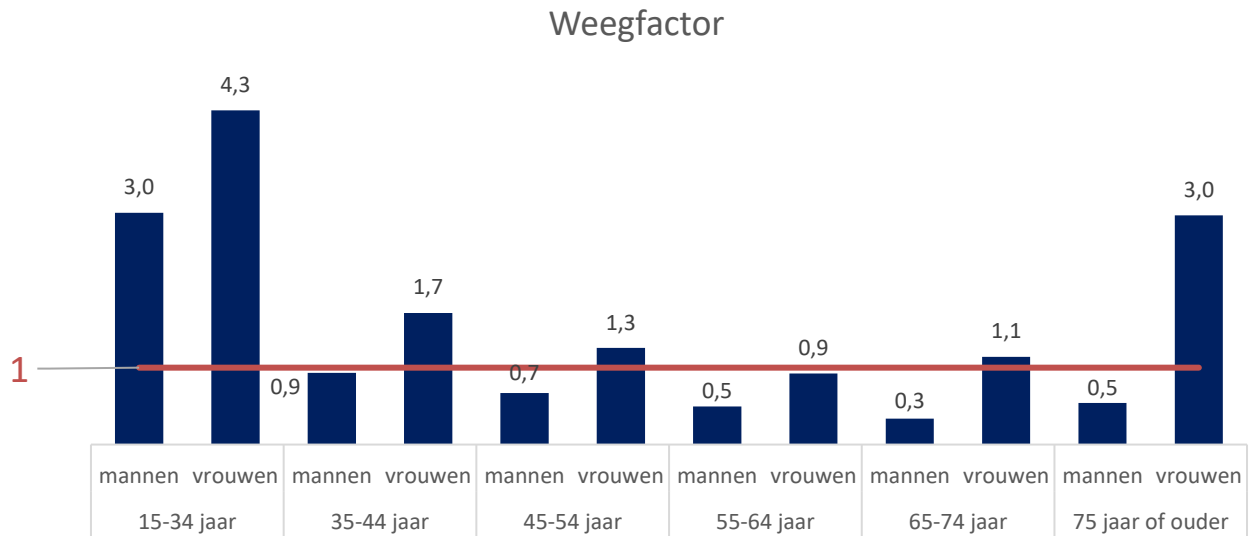
Tabel 2: %-age in de steekproef (respondenten) voor weging totale regio

Steekproef (vóór weging)	mannen	vrouwen
15-34 jaar	5%	4%
35-44 jaar	6%	3%
45-54 jaar	10%	6%
55-64 jaar	17%	9%
65-74 jaar	22%	7%
75 jaar of ouder	10%	2%

De groepen die in het onderzoek zijn **onder**vertegenwoordigd hebben een weefactor boven 100% en de groepen die zijn **over**vertegenwoordigd, hebben een weefactor van onder de 100%.

¹ Bron: https://www.ggdgezondheidsbeeld.nl/wp-content/uploads/2018/11/Richtlijn-wegen_GGD.pdf

De bepaling van de weefactor is zoals gezegd een betrouwbare, wetenschappelijke methode. Een weefactor van 1 zou betekenen dat op die subgroep geen weging nodig is (percentage blijft gelijk).

Figuur 5: weefactor per subgroep, afgezet tegen 100%-lijn

Duiding

Figuur 5 laat zien dat met name jongeren tot 35 jaar en vrouwen van met name 35-44 jaar en 75 jaar en ouder ondervertegenwoordigd zijn in de groep respondenten. Door de weefactor tellen zij na weging 'hogere' mee in de resultaten. 'Oudere' mannen, met name vanaf 55 jaar, zijn juist oververtegenwoordigd in de groep respondenten. Zij tellen door de weefactor 'lager' mee in de resultaten.

Gewogen respons

Na toepassing van de weefactor zien de percentages er dus anders uit en lijken ze op de percentages zoals in de inwonersgroep. In tabel 3 staan de percentages van *de gewogen respons* over de leeftijd-verdeling in de totale regio en per gemeente. Daarin staat bij de totale regio bij de leeftijd 15-34 jaar het percentage: 25,7%. Dit betekent dat de antwoorden van jongeren van 15-34 jaar voor 25,7% meetellen.

Let op:

- Dit betekent **niet** dat 25,7% van alle jongeren van 15 tot 34 jaar meededen aan het onderzoek.
- Dit betekent **niet** dat van de mensen die aan het onderzoek meededen 25,7% tussen 15-34 jaar is. Dat percentage is immers lager.

Tabel 3: Gewogen responsverdeling in dit voorbeeld: leeftijd

Leeftijd	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
15-34 jaar	25.7%	20.1%	20.1%	34.8%	19.5%	20.9%	19.4%
35-44 jaar	10.8%	9.9%	9.9%	10.5%	10.2%	10.1%	9.9%
45-54 jaar	14.8%	15.1%	15.1%	13.0%	16.0%	16.0%	15.3%
55-64 jaar	18.4%	22.2%	22.2%	15.8%	19.8%	19.0%	19.5%
65-74 jaar	17.5%	19.4%	19.4%	14.6%	18.7%	19.2%	18.9%
75 en ouder	12.9%	13.3%	13.3%	11.3%	15.5%	14.6%	17.0%

3 Bereidheid en verantwoordelijkheid

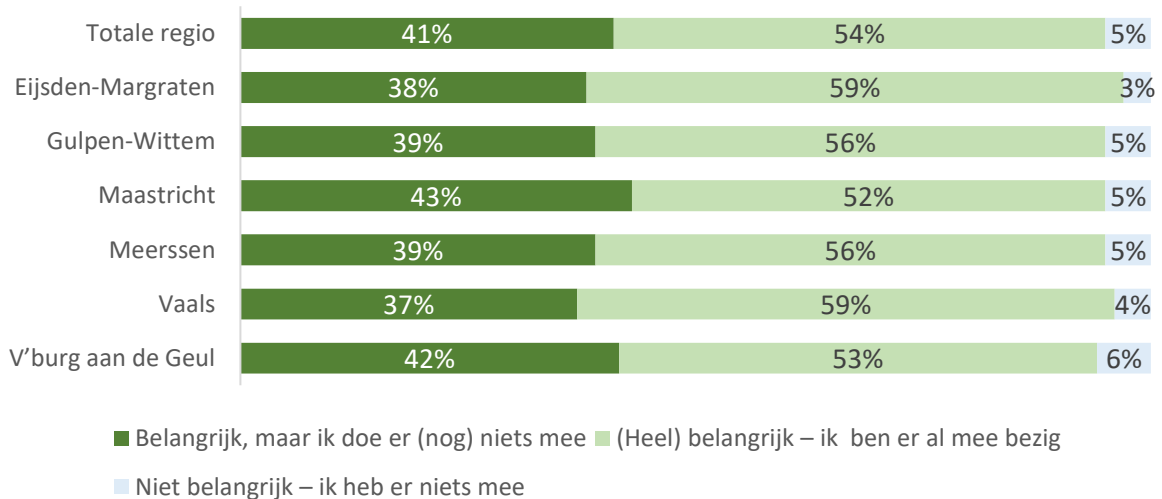
3.1 Het belang van energietransitie

In figuur 6 staat aangegeven hoe belangrijk inwoners de energietransitie vinden.

De figuur laat voor de 6 afzonderlijke gemeenten zien in hoeverre de verdeling al dan niet anders is.

In de rest van dit rapport gaat het overwegend om de resultaten van de totale regio Maastricht-Heuvelland.

Alleen waar de verschillen in effectgrootte groot is tussen de gemeenten, wordt dat in deze beschouwing genoemd. Zie ook de leeswijzer.

Figuur 6: Hoe belangrijk is energietransitie

Conclusies

- 95% van de inwoners in Maastricht-Heuvelland vindt energietransitie (heel) belangrijk.
- 5% vindt energietransitie niet belangrijk en heeft er niets mee.
- De verdeling in de 3 groepen is ongeveer hetzelfde in de 6 gemeenten.
- Een meerderheid van de inwoners is al bezig met energietransitie:
 - Maastricht is de gemeente met het kleinste aandeel: 52%.
 - Eijsden-Margraten en Vaals zijn de gemeenten met het grootste aandeel: 59%.

3.2 Redenen waarom (nog) geen actie

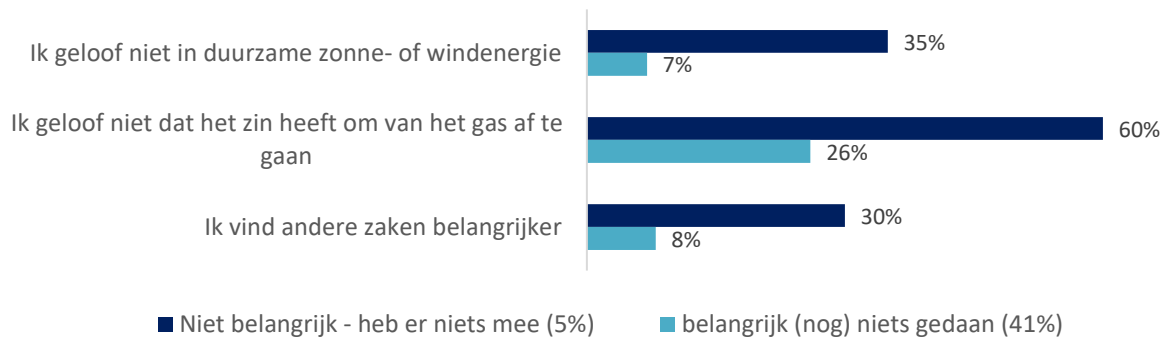
Geen geloof in duurzame wind- en zonne-energie kon als reden genoemd worden om (nog) niets met energietransitie te doen, of om niets met energietransitie te hebben. Hetzelfde geldt voor van het aardgas afgaan en andere zaken belangrijker vinden.

Deze redenen hebben te maken met de inhoudelijke kant van duurzame energie.

De andere redenen die inwoners konden aangeven, hebben met andere zaken te maken zoals bijkomende kosten, 'gedoe', te weinig kennis over de mogelijkheden en willen wachten op plannen van de gemeente.

Figuur 7 laat zien wat de mensen die **niets** hebben met energietransitie en de mensen die **(nog) niets ermee doen** als **inhoudelijke redenen** daarvoor opgeven. Figuur 8 laat de **andere redenen** zien voor beide groepen. Alleen zij gaven antwoord op deze vraag.

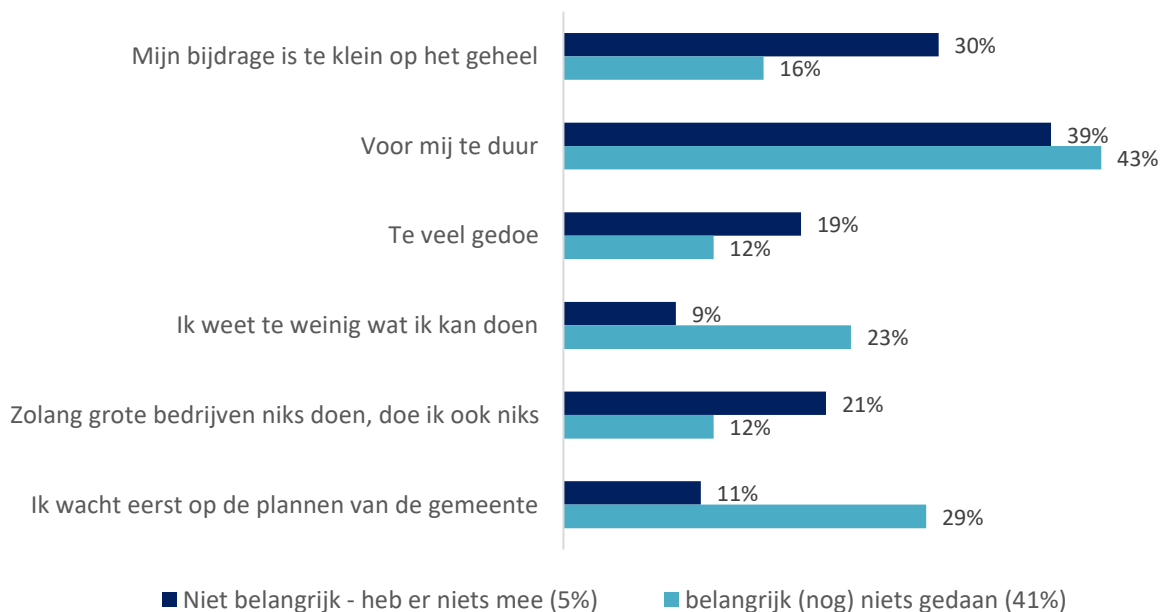
Let op: de groep die energietransitie **niet belangrijk vindt**, gaat over 5% van de inwoners en de groep die energietransitie **belangrijk vindt, maar nog niets doet** gaat over 41% van de inwoners.

Figuur 7: Inhoudelijke redenen (nog) niets gedaan

Conclusies

- De **inhoudelijke redenen** om (nog) niets te doen aan energietransitie, zijn voor de groep die energietransitie **'niet belangrijk'** vindt zwaarwegender dan voor de groep die energietransitie **'belangrijk'** vindt, maar er nog niets mee doet. Zij geloven beduidend minder in duurzame zonne- of windenergie en in van het gas af gaan. Zij vinden andere zaken belangrijker.
- Bij de **andere redenen** blijkt dat (hoge) kosten voor beide groepen ongeveer een even belangrijke reden zijn om (nog) niets te doen (voor mij te duur).
- Mensen die energietransitie **'niet belangrijk'** vinden, geven vooral aan dat hun bijdrage op het geheel te klein is (1 op 3 van hen noemt dit als reden) en zij vinden dat bedrijven eerst meer moeten doen (1 op 5 van hen noemt dit als reden).
- Mensen die energietransitie **'belangrijk vinden, maar (nog) niets deden'**, wachten vooral eerst op plannen van de gemeente (bijna 1 op 3 van hen noemt dit als reden), of weten te weinig wat ze kunnen doen (bijna 1 op 4 van hen noemt dit als reden).

Figuur 8: Andere redenen (nog) niets gedaan

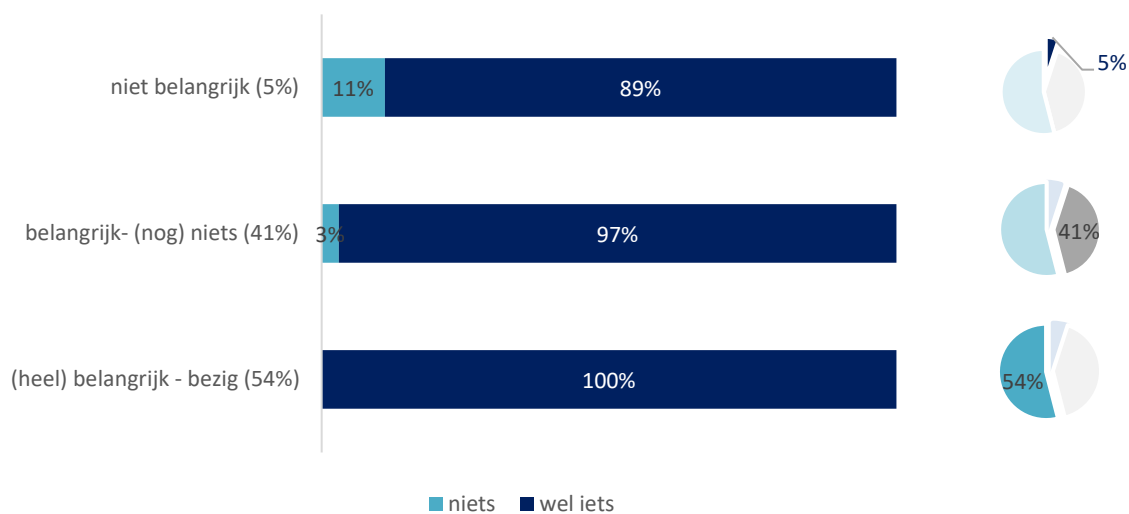
3.3 Minder energie verbruiken

Kijken we naar wat de inwoners van Maastricht-Heuvelland nu al doen om minder energie te verbruiken, dan valt op dat slechts 1% van alle inwoners aangeeft dat zij op dit moment **niets** doen. Dat betekent dat 99% **wel** iets doet om minder energie te verbruiken.

In figuur 9 staat deze verdeling voor de 3 groepen:

- De 5% die energietransitie niet belangrijk vindt en er niets mee heeft.
- De 41% die energietransitie belangrijk vindt, maar (nog) niets doet.
- De 54% die energietransitie (heel) belangrijk vindt en er al mee bezig is.

Niets doen gebeurt dus maar door 1% van alle inwoners. Dat zijn deels inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden en deels inwoners die energietransitie **belangrijk vinden, maar (nog) niets doen**.

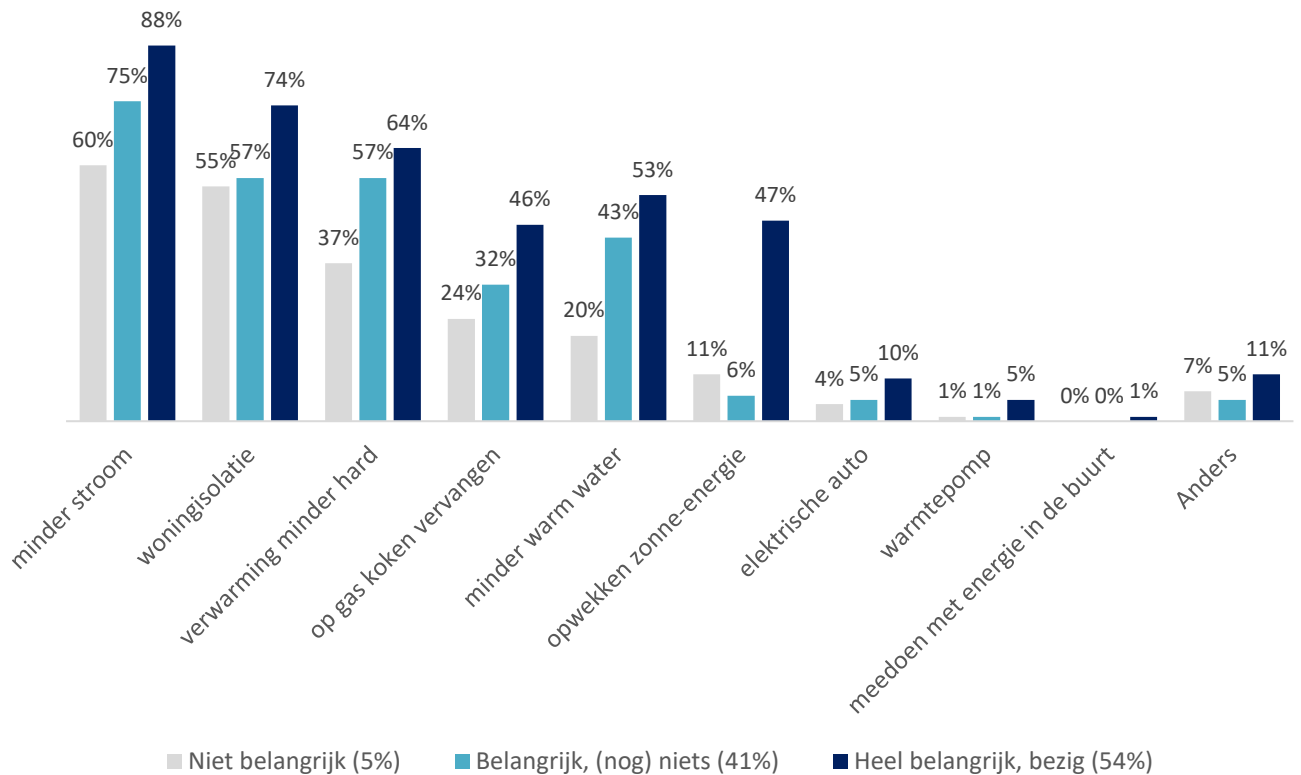

Figuur 9: inwoners die niets of wel iets doet om minder energie te verbruiken

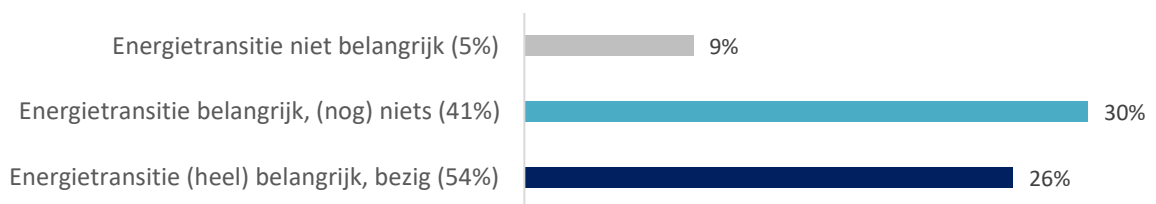
In figuur 10 staat voor iedere groep aangegeven wat zij al doen om minder energie te verbruiken. In alle 3 de groepen worden *minder stroom verbruiken* en *woningisolatie* het meest genoemd. Bij de groep die **energietransitie belangrijk vindt, maar (nog) niets doet**, komt daarbij: *de verwarming lager zetten*. Dat wordt door hen even vaak genoemd als woningisolatie.

Bij alle maatregelen loopt het percentage inwoners dat deze maatregel toepast op, naarmate men energietransitie belangrijker vindt. De enige uitzondering daarop is het opwekken van zonne-energie: 11% van de mensen die energietransitie **niet belangrijk** vinden geeft dit aan, tegenover 6% van de mensen die **energietransitie belangrijk vinden, maar (nog) niets doet**. Het verschil met de groep die energietransitie **(heel) belangrijk vindt en al bezig is**, is erg groot: 47% van hen wekt zonne-energie op. In figuur 11 staat aangegeven hoeveel inwoners van plan zijn om zelf (meer) zonne-energie te gaan wekken.

Voor de eerste 3 manieren van minder energie verbruiken zijn meteen ook manieren om geld te besparen. Geld besparen zou een motief kunnen zijn om minder energie te verbruiken. Dit geldt overigens ook voor *minder warm water gebruiken*. Bij *opwekken zonne-energie* is eerst een investering nodig. Uit paragraaf 2.4 blijkt dat geld besparen inderdaad voor veel mensen een belangrijke reden is om mee te helpen aan verduurzaming.

Figuur 10: Minder energie verbruiken

Figuur 11: %-age inwoners (per groep) die van plan is zelf (meer) zonne-energie op gaan wekken

Conclusies

Inwoners die energietransitie niet belangrijk vinden

- 89% doet iets om minder energie te verbruiken.
- Ze verbruiken vooral minder stroom (60%), isoleren hun woning (55%), en zetten de verwarming minder hard (37%).
- 11% wekt zonne-energie op en 9% is van plan om dit in de toekomst (meer) te doen.

Inwoners die energietransitie belangrijk vinden, maar er (nog) niets mee doen

- 97% doet iets om minder energie te verbruiken.
- Ze verbruiken vooral minder stroom (75%), isoleren hun woning (57%), en zetten de verwarming minder hard (57%).
- 6% wekt zonne-energie op en 30% is van plan om dit in de toekomst (meer) te doen.

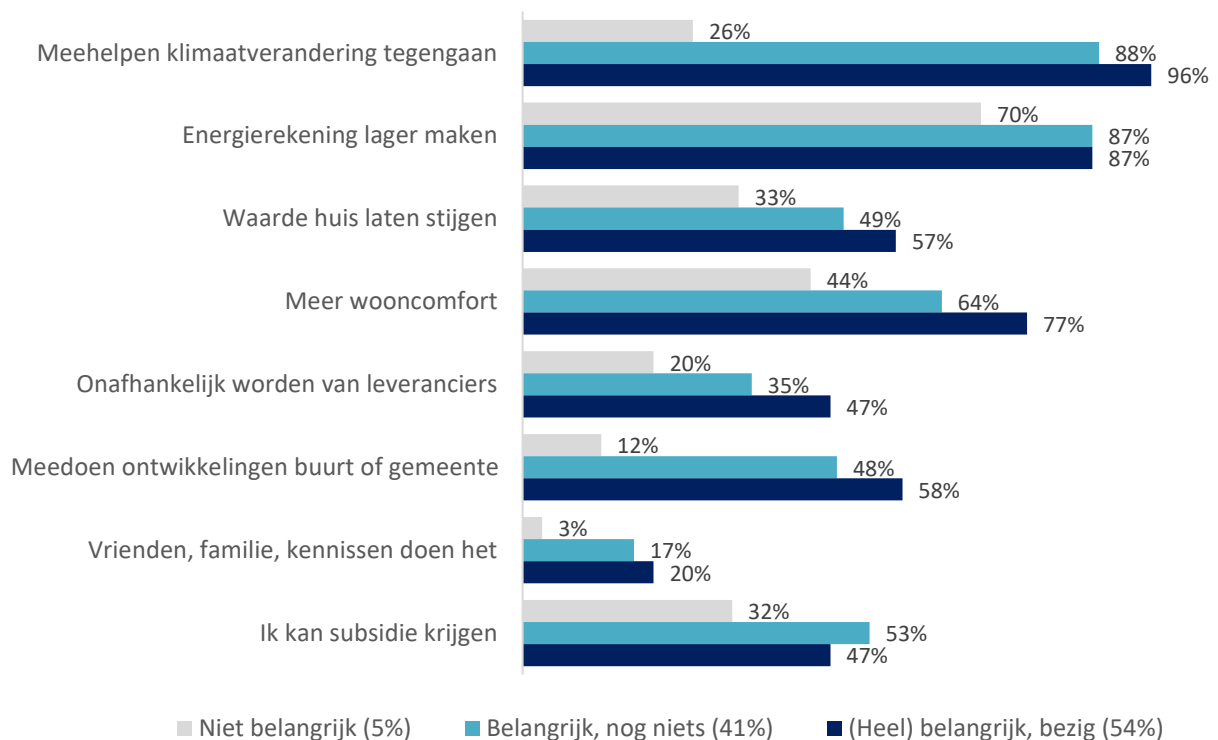
Inwoners die energietransitie (heel) belangrijk vinden, en er al mee bezig zijn

- 100% doet iets om minder energie te verbruiken.

- Ze verbruiken vooral minder stroom (88%), isoleren hun woning (74%), en zetten de verwarming minder hard (64%).
- 53% verbruikt minder warm water.
- 47% wekt zelf zonne-energie op en 26% is van plan om dit in de toekomst (meer) te doen.
- 46% kookt niet (meer) op gas.

3.4 Redenen om mee te helpen aan duurzame energie

In figuur 12 staan de percentages van inwoners die de genoemde redenen (heel) belangrijk vinden om mee te helpen aan duurzame energie. Het zijn de percentages die horen bij de 3 eerdergenoemde groepen inwoners.

Figuur 12: redenen meehelpen aan duurzame energie met antwoord: (heel) belangrijk

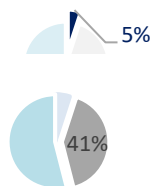
Conclusies

Meehelpen om klimaatverandering tegen te gaan is de reden die tussen de groepen het grootste verschil laat zien in hoe belangrijk inwoners dit vinden. Van de (kleine groep) inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden, vindt 26% *meehelpen om klimaatverandering tegen te gaan* (heel) belangrijk. Van de inwoners die energietransitie belangrijk en (heel) belangrijk vinden noemen 88% respectievelijk 96% dit als (heel) belangrijk.

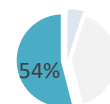
De energierekening lager maken is voor de meeste inwoners in alle 3 de groepen een motief om mee te helpen aan duurzame energie. De verschillen tussen de 3 groepen zijn op dit punt klein.

De twee belangrijkste redenen om mee te helpen aan duurzame energie verschilt voor de groepen:

1. Inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden: *energierkening lager maken* (70%) en *meer wooncomfort* (44%).
2. Inwoners die energietransitie **belangrijk vinden, maar (nog) niets doen**: *Meehelpen om klimaatverandering tegen te gaan* (88%) en *energierkening lager maken* (87%).

3. Inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden en al bezig zijn: Meehelpen om klimaatverandering tegen te gaan** (96%) en **energierekening lager maken** (87%).

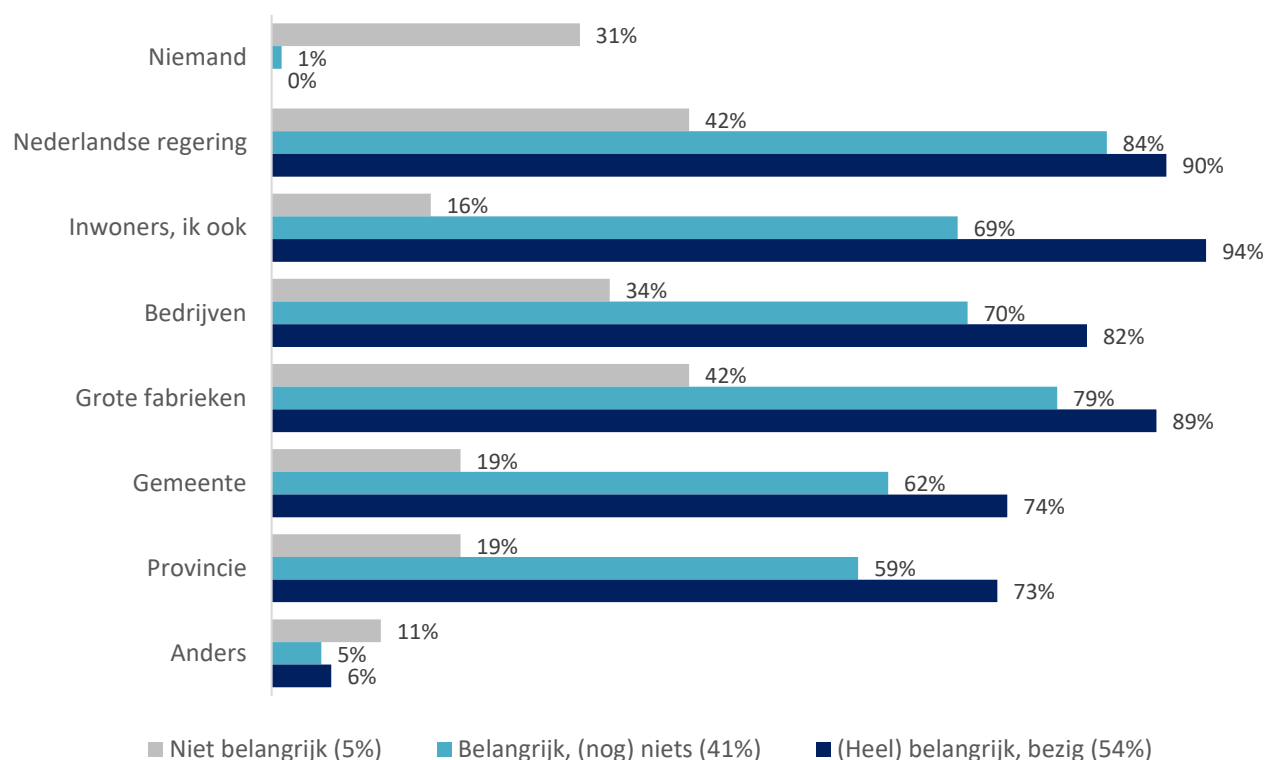

Daarmee lijken de groepen 2 en 3 meer intrinsiek gemotiveerd te zijn dan groep 1.

3.5 Wie draagt de verantwoordelijkheid voor energietransitie?

Bij de vraag naar wie volgens inwoners verantwoordelijk is voor energietransitie, konden inwoners meerdere antwoorden geven. Alleen als zij 'niemand' antwoordden, was dat het enige antwoord.

In figuur 13 staan de antwoorden van de 3 groepen vergeleken.

Figuur 13: wie verantwoordelijk voor energietransitie

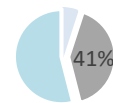
Conclusies

Bij de groep inwoners die energietransitie **niet belangrijk vindt** (5% van alle inwoners in de totale regio), vindt 1 op de 3 (31%) dat niemand verantwoordelijk is voor energietransitie. In de andere 2 groepen inwoners is dat 1% en 0% veel lager. In deze groep die energietransitie niet belangrijk vindt, is de eigen verantwoordelijkheid een stuk lager dan in de beide andere groepen. 'Inwoners, dus ik ook' wordt door 16% genoemd van de inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden, door 69% van de inwoners die energietransitie **belangrijk vinden maar (nog) niets doen** en door 94% van de inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden en al bezig zijn**.

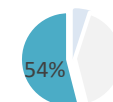
Inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden én die één of meer partijen noemen die verantwoordelijk zijn, noemen de *Nederlandse regering* en *grote fabrieken* het vaakst: beiden 42%.
Let op: dit percentage van 42% staat voor slechts 2% van alle inwoners in de totale regio.

Inwoners die energietransitie **belangrijk vinden maar (nog) niets doen**, noemen ook de *Nederlandse regering* en *grote fabrieken* het vaakst: 84% respectievelijk 74%. Deze percentages zijn beduidend hoger dan bij de vorige groep.

Inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden en al bezig zijn**, noemen *inwoners, dus ik ook* en de *Nederlandse regering* het vaakst: 94% respectievelijk 90%. Op de voet gevolgd door *grote fabrieken* (79%).

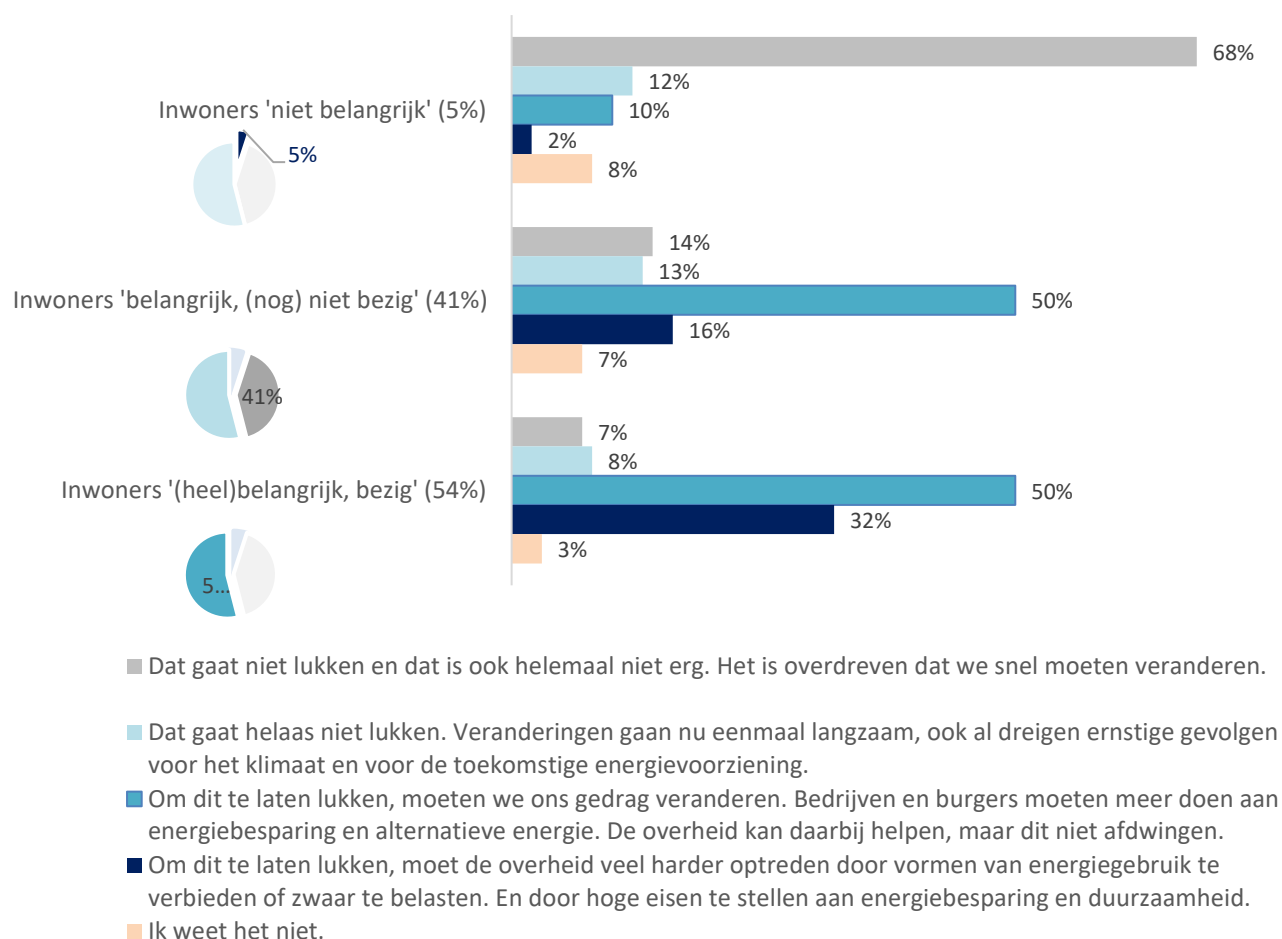

Bedrijven, gemeenten en provincies worden ook door het merendeel van de inwoners genoemd als partijen die verantwoordelijk zijn voor energietransitie. Inwoners vinden dat gemeenten en provincies ongeveer evenveel verantwoordelijkheid hebben.

4 Houding en kennis klimaatakkoord

4.1 Houding haalbaarheid

We vroegen inwoners naar welke uitspraak het beste bij hen past over de haalbaarheid van het verminderen van CO₂-uitstoot en het afschaffen van het aardgas. Dat geeft een indruk van de houding van inwoners. De vraag was: *Nederland werkt aan minder uitstoot van CO₂ en wil van het aardgas af. Welke uitspraak past het beste bij jouw mening?* In figuur 14 staan de antwoorden voor de 3 groepen.

Figuur 14: houding haalbaarheid doelen

Conclusies

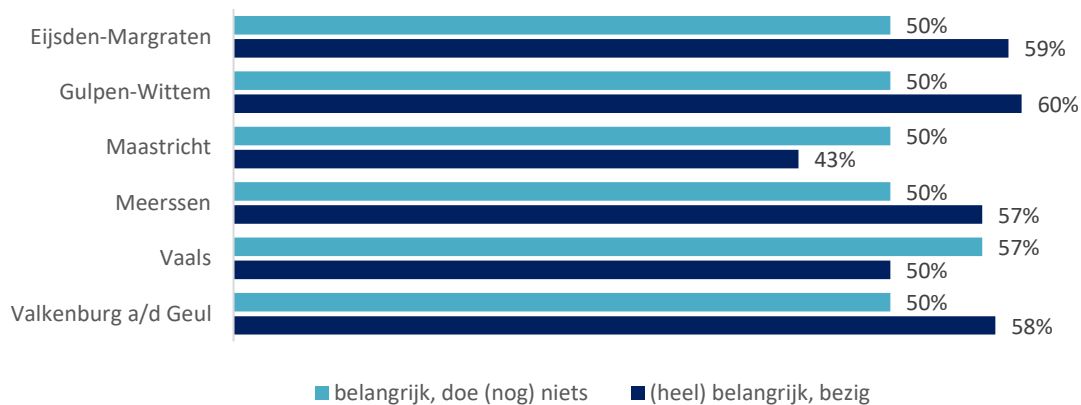
Zoals verwacht antwoorden de inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden overwegend (68% van hen) dat het niet erg is dat Nederland de klimaatdoelen niet haalt. Zij vinden het overdreven om snel te moeten veranderen. Een kwart van hen, 24%, zou het wel willen laten lukken en 8% weet het niet.

Bij de inwoners die energietransitie **belangrijk** vinden, ongeacht of ze er al mee bezig zijn, vindt de helft het nodig dat het gedrag verandert van bedrijven en burgers en dat de overheid kan helpen, maar niet kan afdwingen. Een harder optredende overheid wordt vooral gewenst door inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden en die er al mee bezig zijn**: 32% van hen.

Uit paragraaf 2.5 bleek al dat de meeste inwoners vinden dat de overheid voor een groot deel verantwoordelijk is voor energietransitie. Vooral de Nederlandse regering en in mindere mate de gemeente en provincie.

Kijken we naar de 6 gemeenten, dan zijn er (enige) verschillen te zien bij de 2 inwonersgroepen die energietransitie belangrijk vinden in relatie tot uitspraken 3 en 4. Zie figuur 15a en 15b.

Uitspraak 3: Bedrijven en burgers nodig om dit te laten lukken

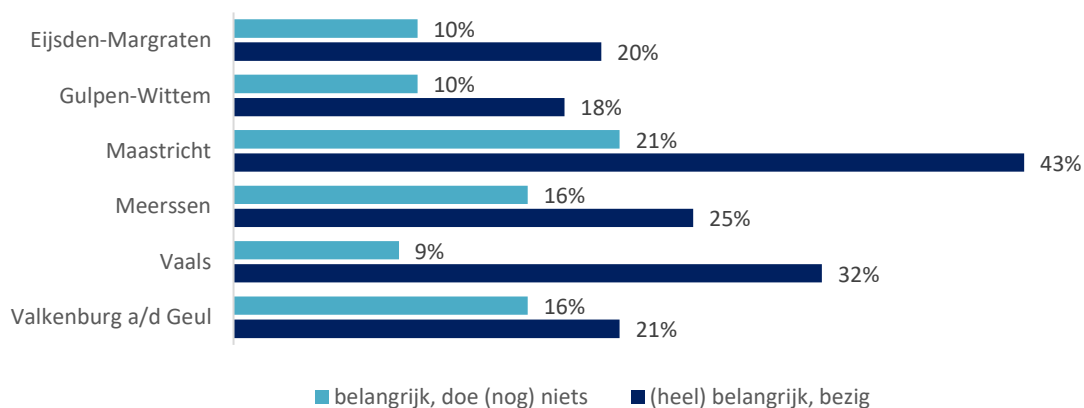

Figuur 15a: verschillen 6 gemeenten eens met uitspraak 3 bij inwoners 'energietransitie belangrijk'

Bij de inwoners die energietransitie **belangrijk vinden maar (nog) niets doen** het eens met uitspraak 3, zijn de verschillen klein. Voor de volledigheid staan ze wel in deze figuur. Vaals komt met 57% iets hoger uit dan de andere 5 gemeenten (allen 50%).

Bij de groep inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden en bezig zijn** variëren de percentages meer die. In Maastricht is dit percentage het laagst met 43% en in Gulpen-Wittem het hoogst met 60%.

Uitspraak 4: Overheid veel harder optreden om dit te laten lukken

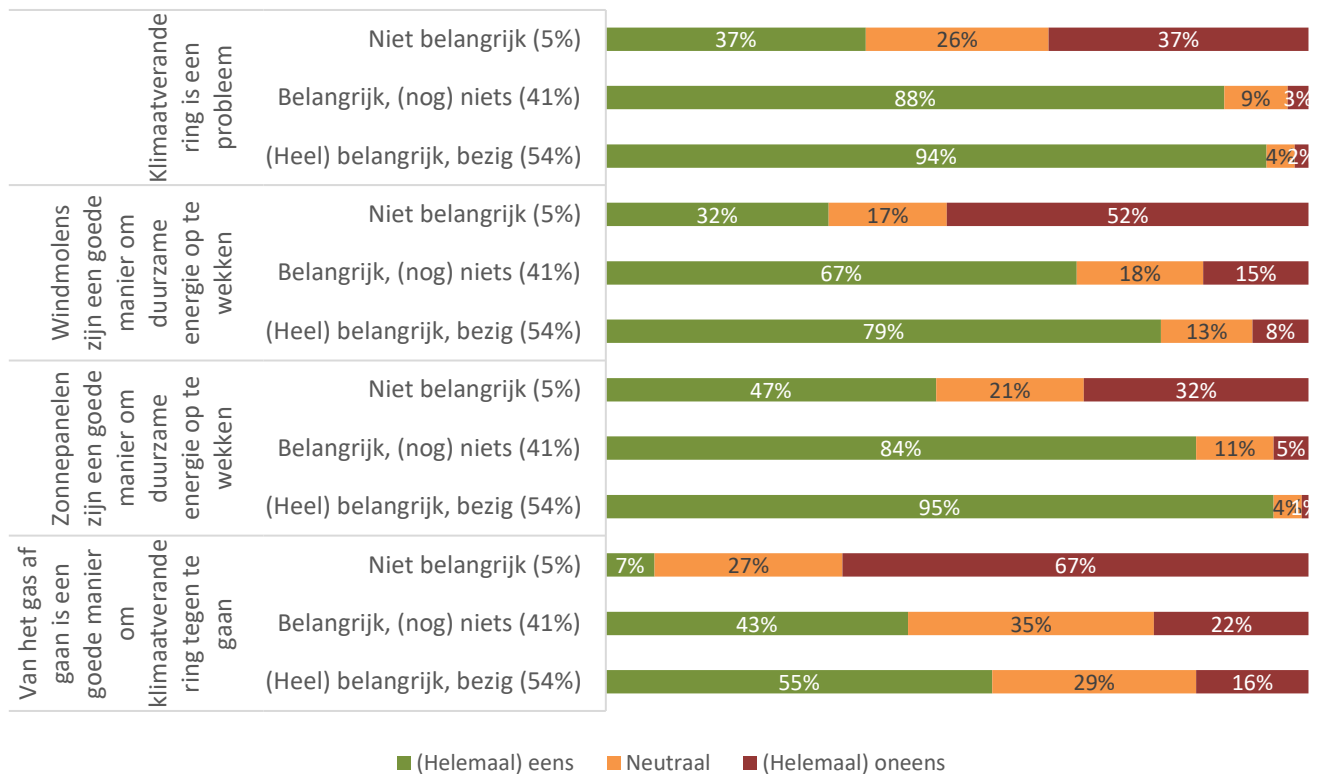

Figuur 15b: verschillen 6 gemeenten eens met uitspraak 4 bij inwoners 'energietransitie belangrijk'

Een harde optredende overheid wordt door inwoners die energietransitie **belangrijk vinden maar (nog) niets doen** vooral gewenst in Maastricht (21%) en het minst in Vaals (9%). De andere gemeenten zitten er tussenin. Ook bij de inwoners die energietransitie **belangrijk vinden en bezig zijn** wordt dit het meest gewenst in Maastricht (43%). In Gulpen-Wittem is dit aandeel het kleinste (18%). De andere gemeenten zitten er tussenin.

4.2 Uitspraken klimaatverandering en manieren voor duurzame energie

Om te kijken of mensen die energietransitie wel of niet belangrijk vinden verschillend aankijken tegen klimaatverandering en oplossingen voor duurzame energie, is inwoners gevraagd of ze het eens of oneens zijn met 4 uitspraken. Zie figuur 16. Daarin staan de percentages inwoners die het (helemaal) eens zijn en (helemaal) oneens zijn.

Figuur 16: % inwoners in de 3 groepen die het (helemaal) eens of (helemaal) oneens is met deze uitspraken

Conclusies

Inwoners die energietransitie niet belangrijk vinden

- Over of klimaatverandering een probleem is, zijn deze inwoners verdeeld: 37% is het (helemaal) eens en 37% is het (helemaal) oneens.
- Meer dan de helft van deze inwoners vindt windmolens **geen** goede manier om duurzame energie op te wekken, echter 1 op 3 vindt van wel (32%).
- Over zonnepanelen zijn deze inwoners positiever: bijna de helft (47%) vindt zonnepanelen wel een goede manier om duurzame energie op te wekken, echter 1 op de 3 niet (32%).
- Over 'van het gas afgaan als goede manier om klimaatverandering tegen te gaan' zijn deze inwoners duidelijk eensgezinder. Daar is 2 van de 3 het niet mee eens (67%); slechts 7% is het eens.

Inwoners die energietransitie belangrijk vinden, maar er (nog) niets mee doen

- 88% vindt klimaatverandering een probleem; 3% van hen vindt van niet.
- 2 op de 3, 67%, vinden windmolens een goede manier om duurzame energie op te wekken, tegenover 15% van hen die dit **geen** goede manier vindt.
- 84% vindt zonne-energie een goede manier om duurzame energie op te wekken.
- Over van het gas af gaan is deze groep verdeelder: 43% is het (helemaal) eens tegenover 22% die het (helemaal) oneens is.

Inwoners die energietransitie (heel) belangrijk vinden, en er al mee bezig zijn

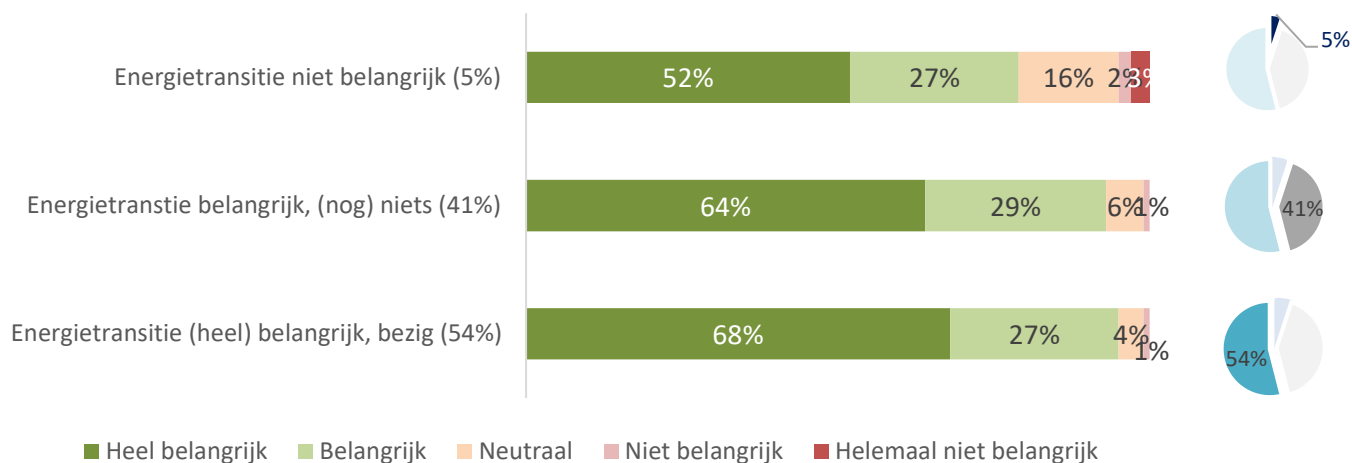
- Deze groep is op alle punten iets positiever dan de groep die energietransitie belangrijk vindt, maar (nog) niets doet.
- Ook deze groep is het minst overtuigd over van het gas afgaan, zij het dat het verschil tussen voor- en tegenstanders groter is: 55% is (helemaal) eens tegenover 16% (helemaal) oneens.

4.3 Nationaal landschap Zuid-Limburg

We vroegen inwoners naar hoe belangrijk zij het *Nationaal landschap Zuid-Limburg* vinden.

Wat daarmee bedoeld wordt, werd eerst uitgelegd.

Zie figuur 17 voor en vergelijking tussen de 3 groepen inwoners.

Figuur 17: Nationaal landschap Zuid-Limburg

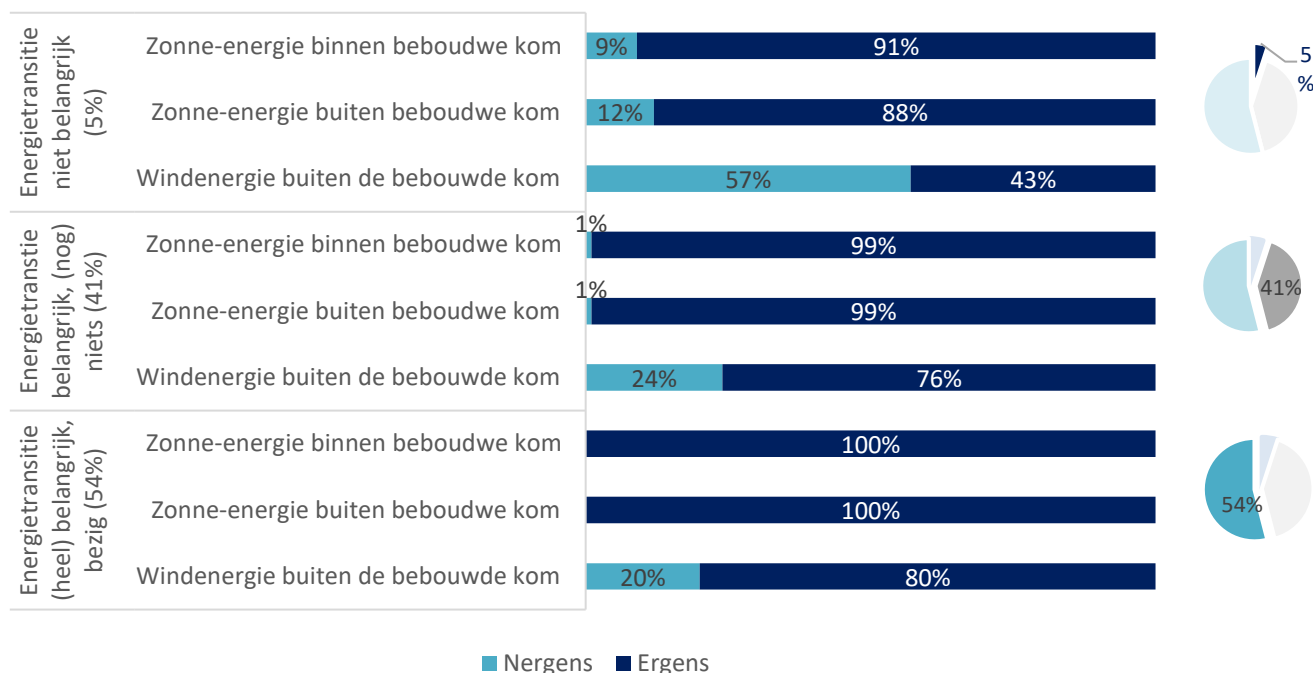
Conclusies

Het belang neemt iets toe naarmate inwoners meer belang hechten aan energietransitie, maar vrijwel alle inwoners vinden het Nationaal landschap Zuid-Limburg (heel) belangrijk: van 77% van de inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden tot 95% van de inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden en al bezig zijn**.

Slechts 1% van alle inwoners in de totale regio vindt het Nationaal Landschap Zuid-Limburg (helemaal) niet belangrijk. Dat zijn inwoners uit alle 3 de groepen.

5 Ergens of nergens energie opwekken

We vroegen inwoners welke plekken zij binnen en buiten de bebouwde kom van hun gemeente geschikt vinden om zonne-energie op te wekken. En welke plekken zij geschikt vinden om buiten de bebouwde kom windenergie op te wekken. Als mensen *nergens* invulden, konden zij geen andere plekken aangeven. In figuur 18 is voor 3 groepen respondenten te zien welke verdeling zij wensen tussen ‘nergens’ en ‘ergens’ zonne- en windenergie opwekken.

Figuur 18: Plekken voor zonne- en windenergie

Conclusies

Inwoners die energietransitie niet belangrijk vinden

- Deze inwoners zien voornamelijk 1 of meer plekken voor het opwekken van zonne-energie binnen en buiten de bebouwde kom.
- Ruim de helft van deze inwoners wil nergens windmolens buiten de bebouwde kom (57%).

Inwoners die energietransitie belangrijk vinden, maar (nog) niets doen

- Deze inwoners zijn eens met het opwekken van zonne-energie binnen en buiten de bebouwde kom.
- Een kwart van deze inwoners is tegen het plaatsen van windmolens buiten de bebouwde kom (24%).

Inwoners die energietransitie (heel) belangrijk vinden, en er al mee bezig zijn

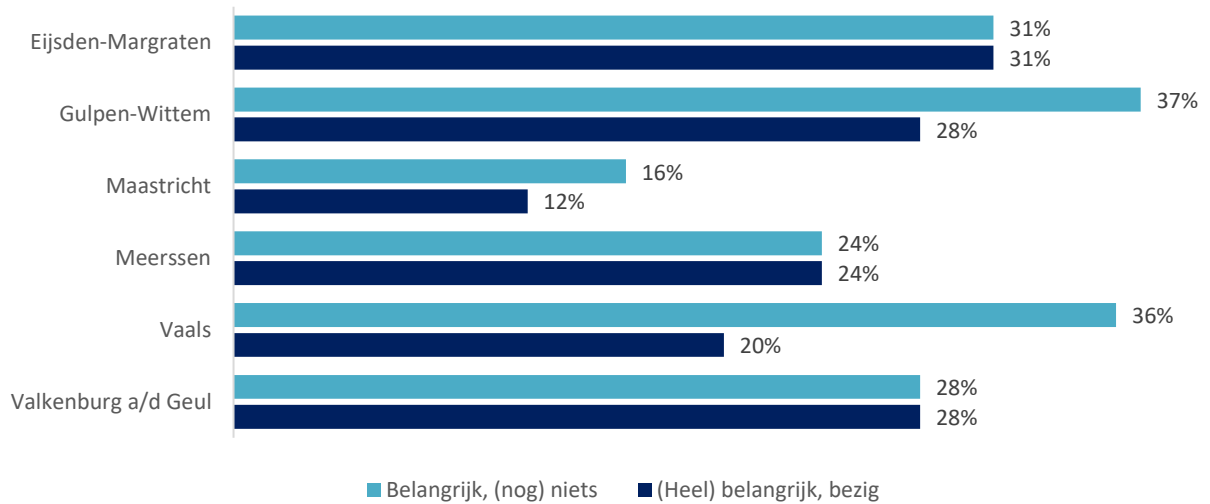
- Deze inwoners zijn eens met het opwekken van zonne-energie binnen en buiten de bebouwde kom.
- Eén op de 5 van deze inwoners is tegen het plaatsen van windmolens buiten de bebouwde kom (20%).

Van alle inwoners in de totale regio is 30% tegen het plaatsen van windmolens buiten de bebouwde kom. Dat zijn inwoners uit alle 3 de groepen.

Nergens windenergie buiten de bebouwde kom

Er zijn verschillen tussen de 6 gemeenten als het gaat om het aandeel van de inwoners dat zegt dat ze nergens windenergie opgewekt willen zien worden in hun gemeente. Zie figuur 19.

Let op: in de grafiek hieronder gaat het om de 2 groepen inwoners die energietransitie (heel) belangrijk vinden!

Figuur 19: Nergens windenergie volgens 2 groepen inwoners 'energietransitie belangrijk'

Maastricht heeft de kleinste groep inwoners (binnen de beide groepen) die 'nergens' windenergie willen: 16% van de inwoners die (nog) niets doen en 12% van de inwoners die bezig zijn. Het verschil is groot met de Heuvellandgemeenten. Daar wil 20%-37% nergens windenergie (beide groepen bezien). Dat betekent dat het weerstand in het Heuvelland groter is om windenergie op te wekken.

6 Voorwaarden energie opwekken

6.1 Keuze bepalen

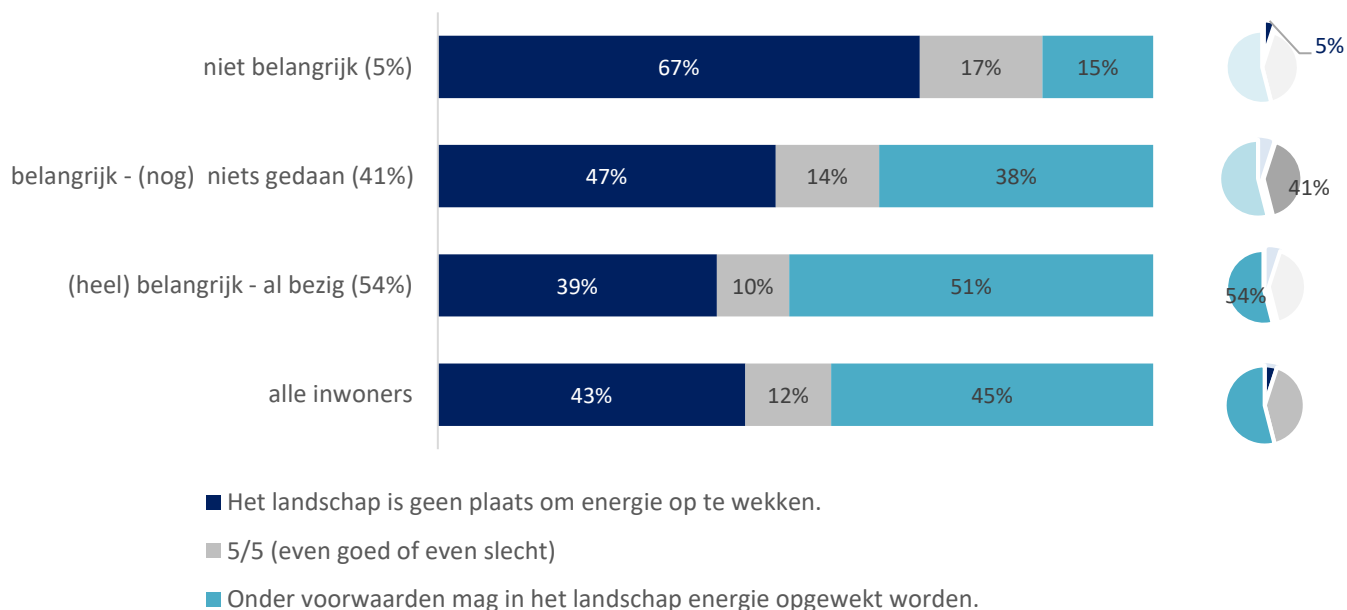
Er spelen allerlei factoren een rol bij de uiteindelijke keuze voor het opwekken van zonne- en /of windenergie. Om bij de inwoners te peilen welke voorkeuren leven over eventuele voorwaarden voor deze vormen van energie opwekken, zijn 12 sets van steeds 2 stellingen voorgelegd.

De 'middencategorie' 5/5 is het percentage inwoners dat **geen keuze** heeft gemaakt tussen de beide stellingen. Dat kunnen zij gedaan hebben omdat ze er te weinig over weten, omdat ze beide stellingen even goed vinden, of omdat ze beide stellingen een slecht idee vinden. We kennen de reden van het 5/5-antwoord niet. Voor verdere een toelichting op de manier van bevraging van deze stellingen, zie het rapport met de resultaten.

In dit hoofdstuk vergelijken we opnieuw de 3 groepen op een aantal van de 12 stellingen waar de meningen het meest uiteen lopen, of die relevant zijn voor de verdere duiding van de resultaten:

- De 5% die energietransitie niet belangrijk vindt en er niets mee heeft.
- De 41% die energietransitie belangrijk vindt, maar (nog) niets doet.
- De 54% die energietransitie (heel) belangrijk vindt en er al mee bezig is.

6.2 Landschap als plek voor opwekken van energie

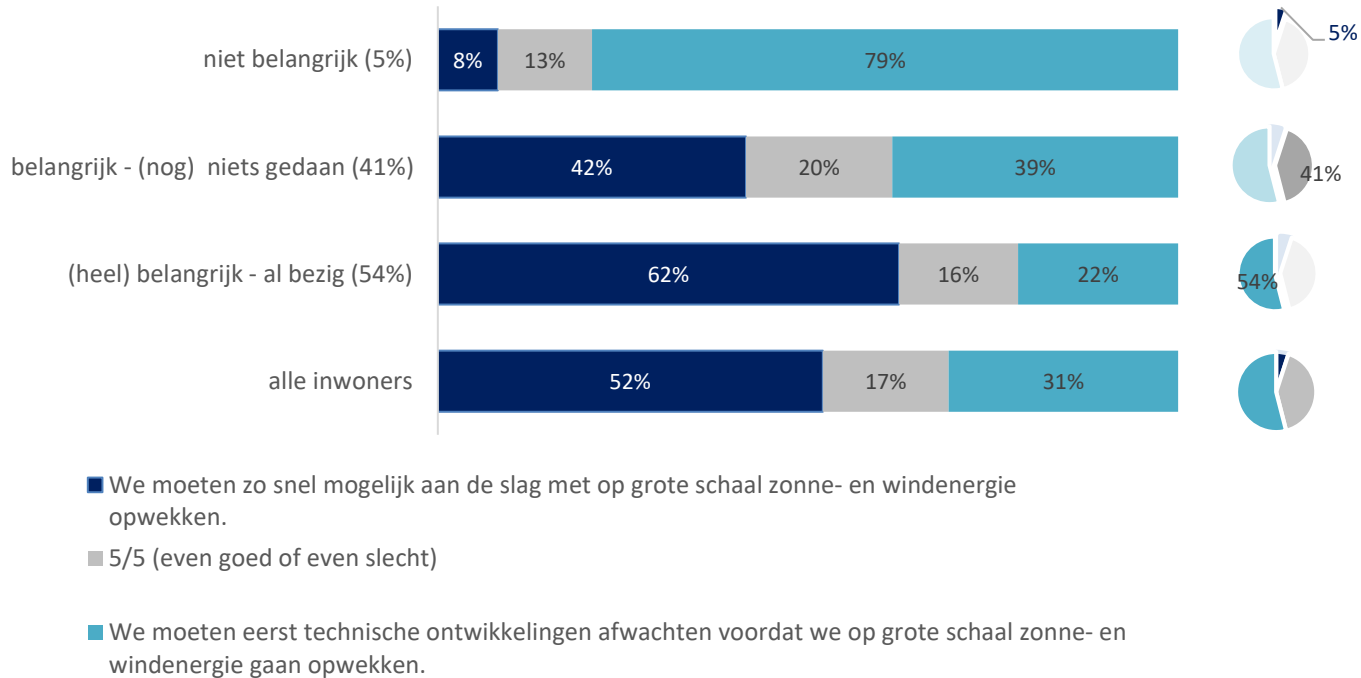
Figuur 20: Stelling over landschap als plek om energie op te wekken

Conclusies

- Van alle inwoners samen vindt 45% dat in het landschap onder voorwaarden energie opgewekt mag worden en ook 43% dat het landschap geen plek is om energie op te wekken.
- Van de inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden, vindt 67% het landschap **geen** plek om energie op te wekken. Bij de mensen die energietransitie **belangrijk vinden, maar (nog) niets doen**

vindt 47% (bijna de helft) dat het landschap geen plek is om energie op te wekken. Bij de mensen die al **bezig zijn** met energietransitie is dat: 39%.

6.3 Tempo grootschalig energie opwekken

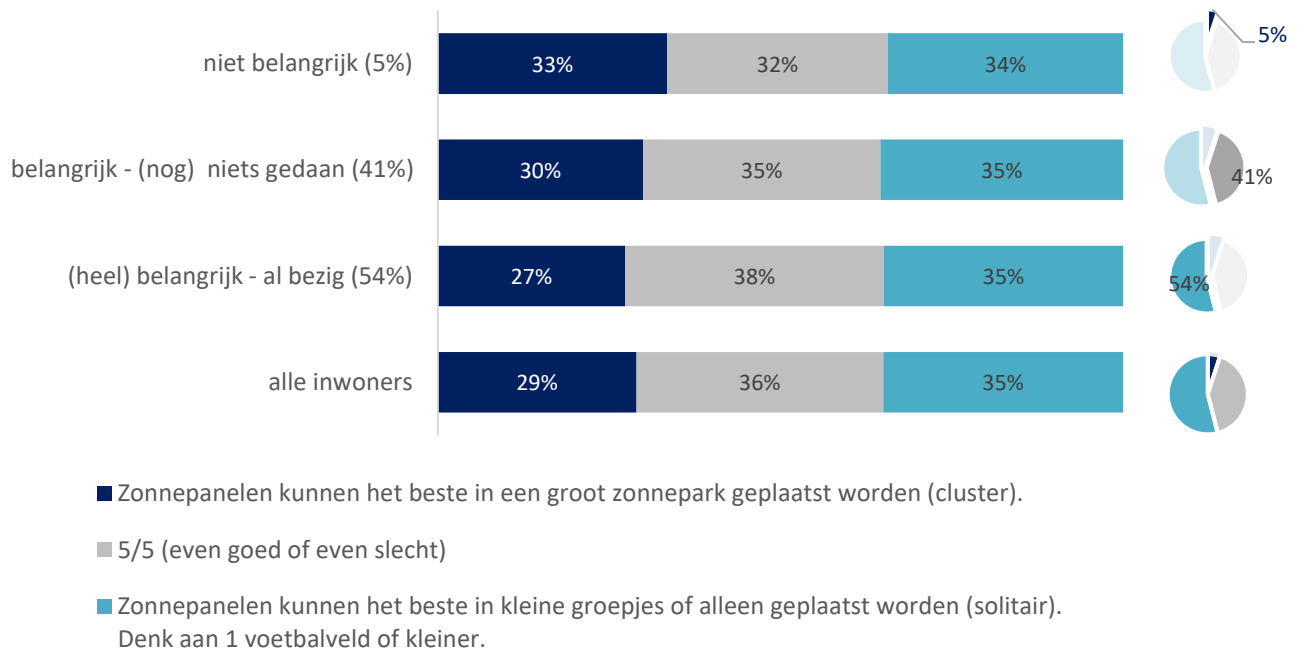

Figuur 21: Stelling over tempo om grootschalig energie op te wekken

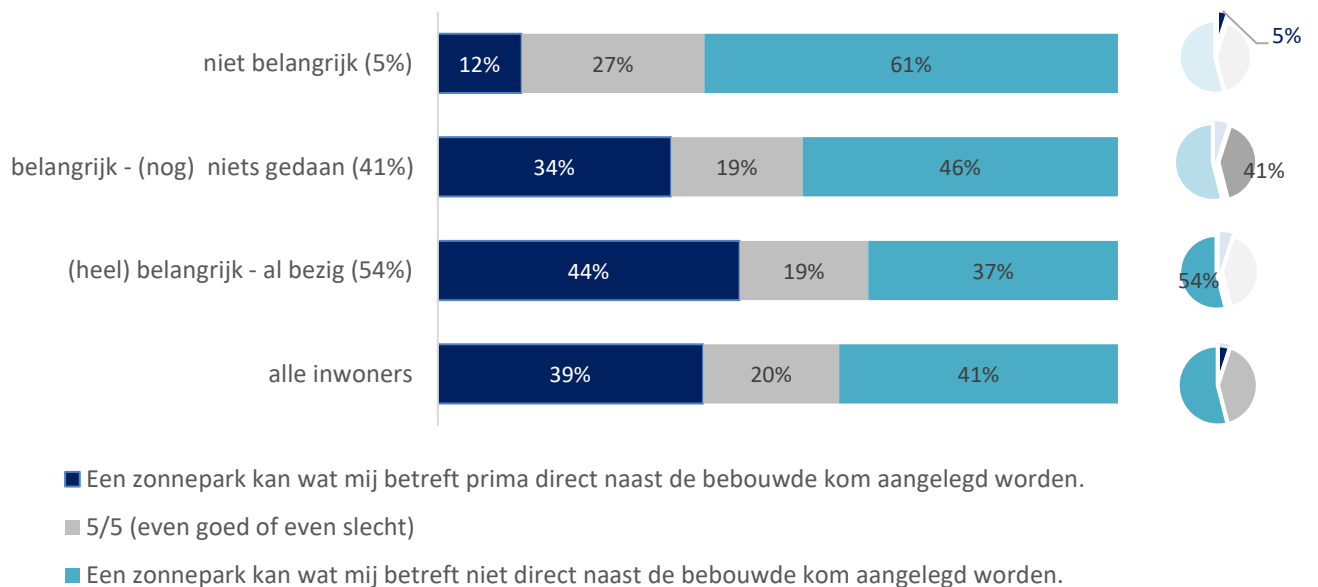
Conclusies

- Van alle inwoners vindt meer dan de helft (52%) dat zo snel mogelijk grootschalig zonne- en windenergie opgewekt moet gaan worden: een derde (31%) wil technologische ontwikkelingen afwachten.
- Van de inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden, vindt 79% dat eerst technologische ontwikkelingen afgewacht moeten worden voordat we op grote schaal zonne- en windenergie gaan opwekken. Dat is aanzienlijk meer dan bij de andere inwoners.
- Inwoners die **al bezig zijn** met energietransitie, zijn de grootste voorstanders van zo snel mogelijk aan de slag gaan: 62%. En 22% vindt dat eerst gewacht moet worden op technologische ontwikkelingen.

6.4 Zonnepanelen en zonneparken

Figuur 22: Stelling over grote of kleine zonneparken

Figuur 23: Stelling over zonneparken dichtbij de bebouwde kom

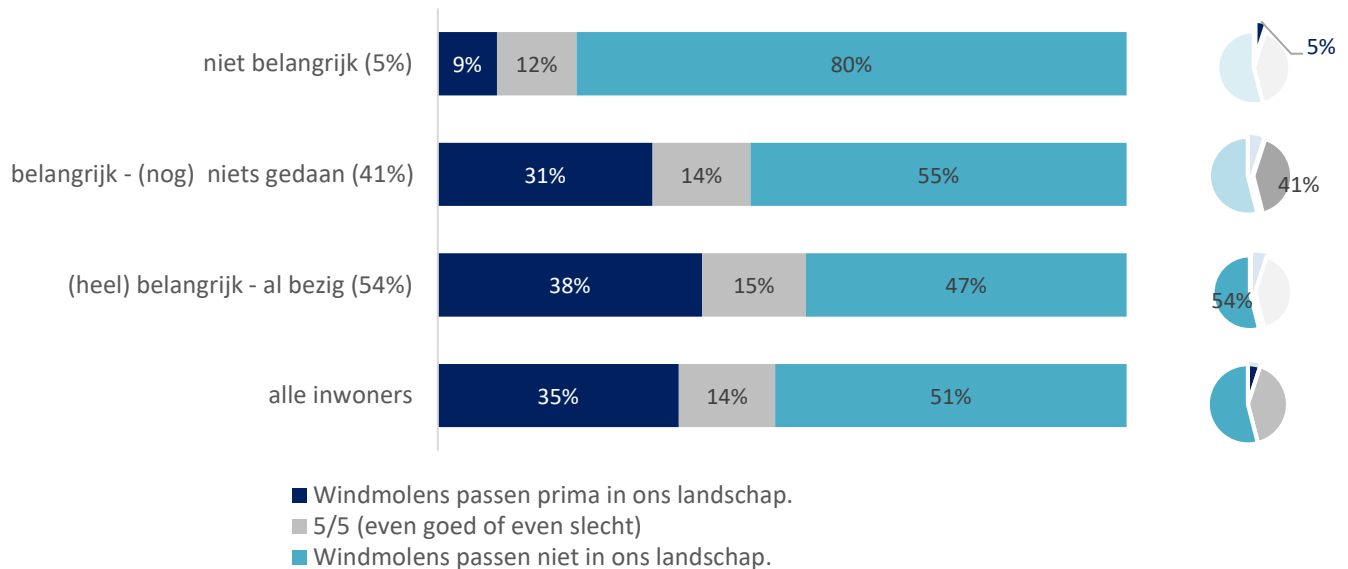
Conclusies

- Over of zonnepanelen het beste in een cluster of solitair geplaatst moeten worden, zijn de meningen in alle inwonersgroepen verdeeld en de wijze waarop ze verdeeld zijn is vrijwel gelijk (figuur 22).
- Er is een vrij grote 'middengroep' met antwoord 5/5. Deze inwoners spreken zich niet uit. Een mogelijke verklaring is dat zij überhaupt geen zonneparken willen, aangezien de meeste inwoners het liefst zonnepanelen zien op daken van woningen en gebouwen. Van de inwoners die zich wel

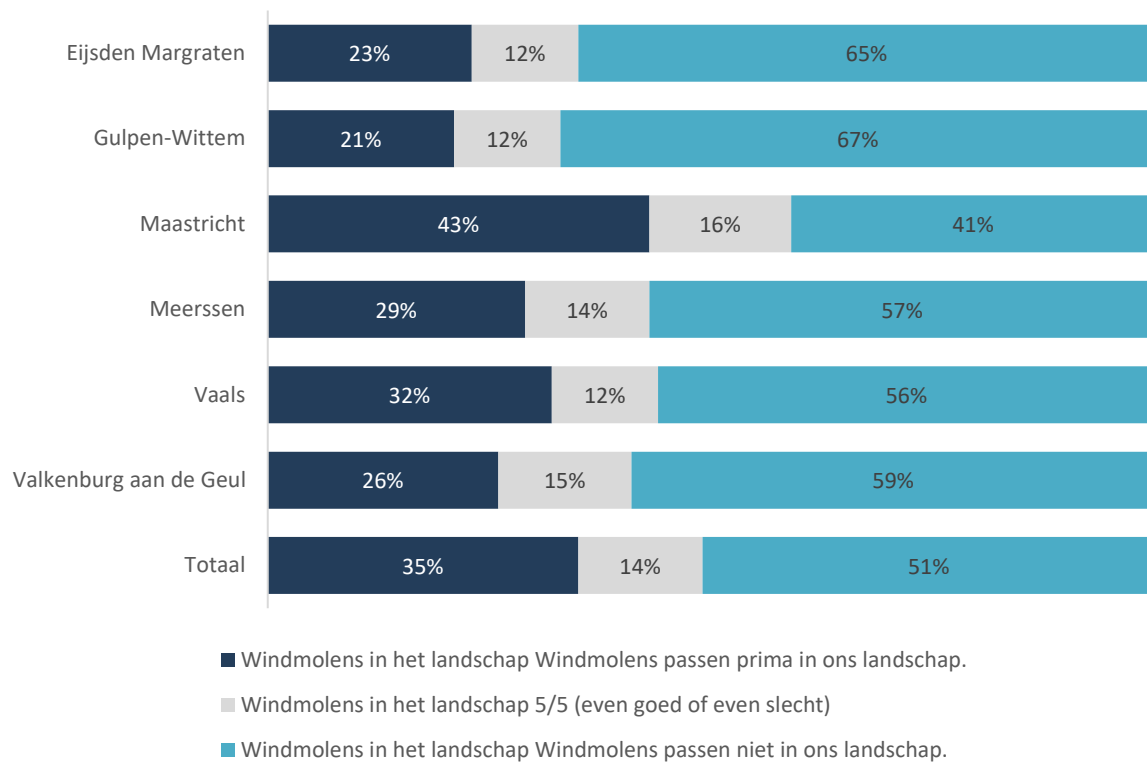
uitspreken, zijn over het geheel genomen iets meer inwoners voor solitair dan voor clusters in zonneparken (figuur 22).

- Eerder zagen we dat zonnepanelen door een groot deel van de inwoners worden gesteund, maar een grote groep inwoners wil ze niet in het landschap (zie paragraaf 5.2). Uit de resultaten van de totale rapportage weten we dat de meeste inwoners daken van huizen, bedrijven en andere (overheids)gebouwen een goede plek vinden voor zonnepanelen.
- Er is ook gevraagd naar zonneparken en dan geeft een meerderheid van 61% van alle inwoners aan deze parken *verstoopt in het landschap* moeten zijn, niet zichtbaar (niet in de figuur). De 3 inwonersgroepen verschillen hierin nauwelijks van mening.
- Van alle inwoners vinden ongeveer evenveel mensen dat een zonnepark wel direct naast de bebouwde kom kan komen te liggen of dat dit juist niet kan (figuur 23). Eén op de vijf inwoners doet hier geen uitspraak over (20%). Inwoners die energietransitie **(heel) belangrijk vinden en al bezig zijn** stemmen vaker voor *kan prima* (44%) dan voor *kan niet* (37%). Bij de inwoners die energietransitie **belangrijk vinden, maar (nog) niets doen** ligt dat ongeveer andersom: 34% *kan prima* en 46% *kan niet*. Inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden zijn nog wat meer uitsproken voorstander van *kan niet*: 12% *kan prima* en 61% *kan niet*.
- Bij de keuze van de plek voor een zonnepark is *hoe het landschap eruit gaat zien* voor de meerderheid van alle inwoners (57% van alle inwoners) het belangrijkste, in vergelijking met dat het de *inwoners zo min mogelijk geld kost* (niet in de figuur). Bij de beide groepen inwoners die energietransitie **belangrijk** vinden, zegt meer dan helft dat *hoe het landschap eruit gaat zien* het belangrijkste is (54% en 62%). Bij de inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden, is dit met 36% lager (niet in figuur).

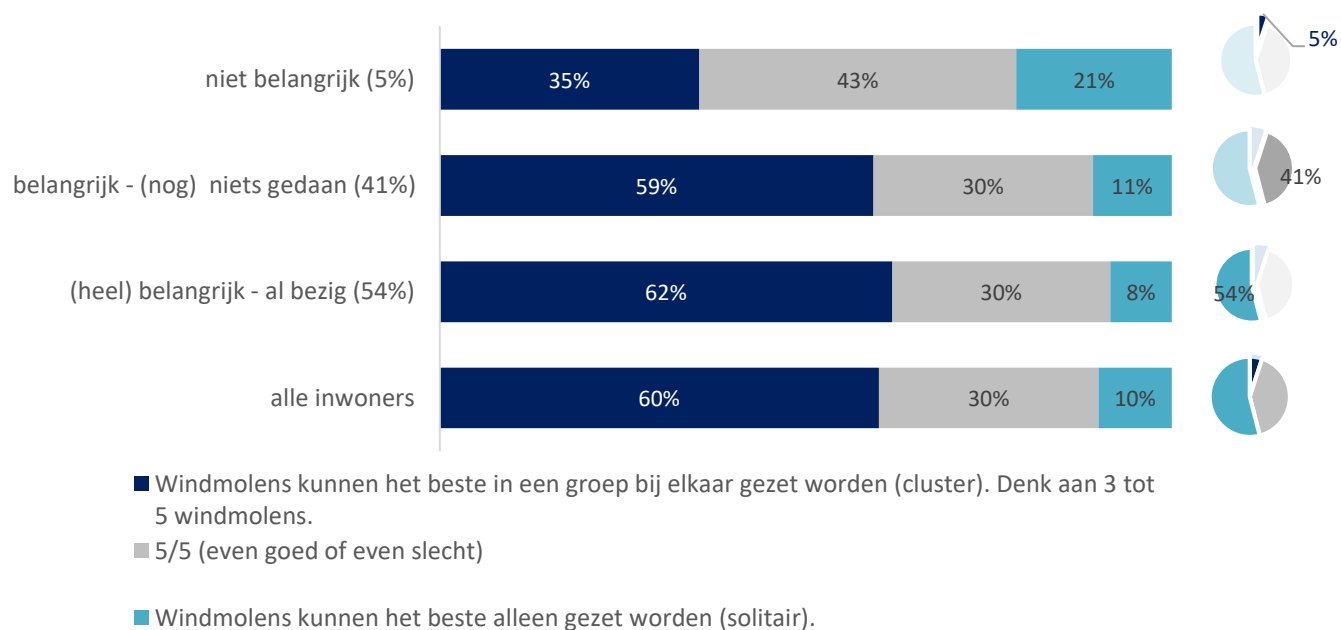
6.5 Windmolens

Figuur 24: Stelling windmolens in het landschap

Figuur 25: Stelling windmolens in het landschap totale regio en per gemeente

Figuur 26: Stelling aantal windmolens

Conclusies

- Van alle inwoners vindt de helft, 51% dat windmolens niet in ons landschap passen; 35% vindt dat ze prima passen en 14% heeft zich niet uitgesproken. Van de inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden, vindt 80% dat windmolens **niet** passen in ons landschap (figuur 24).
- Inwoners van de gemeente Maastricht hebben de minste weerstand: 41% vindt windmolens niet passen in het landschap. Bij de Heuvellandgemeenten is de weerstand duidelijk groter. Deze varieert het tussen 56% (Vaals) en 67% (Gulpen-Wittem) (figuur 25).
- De meerderheid van 65% van alle inwoners geeft aan dat windmolens op landbouwgrond kunnen, maar alleen als die grond gebruikt kan blijven worden voor de landbouw (niet in figuur). De 3 inwonersgroepen verschillen hierin nauwelijks van mening.
- Van alle inwoners vindt 60% dat windmolens het beste in een groep van 3-5 windmolens bij elkaar gezet kunnen worden; 10% vindt dat ze het beste alleen geplaatst worden. De andere 30% spreekt zich niet uit (figuur 26). Dit is een grote groep die zich niet uitspreekt. Een mogelijke verklaring is dat deze inwoners überhaupt geen windmolens wensen, in lijn met de aantallen inwoners die aangegeven dat ze 'nergens' windmolens willen (zie hoofdstuk 4).
- Van alle inwoners vindt 82% dat windmolens prima op een bedrijventerrein geplaatst kunnen worden. Dit is lager bij de inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden (58%). De middengroep die zich niet uitspreekt over windmolens in relatie tot bedrijventerreinen is met 25% aanzienlijk groter bij de mensen die energietransitie **niet belangrijk** vinden dan bij de 2 andere groepen (12% en 11%) (niet in figuur).
- Bij de keuze van de plek voor windmolens is *hoe het landschap eruit gaat zien* voor de meerderheid van alle inwoners (59%) het belangrijkste, in vergelijking met dat het *de inwoners zo min mogelijk geld kost* (niet in de figuur). Bij de beide groepen inwoners die energietransitie **belangrijk** vinden, zeggen 56% (nog niet bezig) en 62% (wel bezig) dat *hoe het landschap eruit gaat zien* het belangrijkste is. Bij de inwoners die energietransitie **niet belangrijk** vinden, is dit met 37% lager (niet in figuur).
- Van alle inwoners doet ruim 1 op de 5 (22%) geen uitspraak over wat zij het belangrijkste vinden over de keuze van een plek voor windmolens (antwoord 5/5). In combinatie met de uitkomst dat de helft van inwoners windmolens niet in ons landschap vinden passen en 30% nergens windmolens wil, is het aannemelijk dat deze middengroep de stellingen over *de plek kiezen* even slecht vindt. De 3 inwonersgroepen verschillen hierin weinig van mening. In de beide andere groepen inwoners die energietransitie **belangrijk** vinden is 1 op 5 beide stellingen over het kiezen van de plek voor windmolens even goed of slecht vindt (beide 22%). Bij de groep die energietransitie niet belangrijk vindt is dat 1 op 3 (31%). Dat betekent dat ook bij de voorstanders van duurzame energie veel inwoners zijn die tegen windmolens zijn.

Maastricht over aardgasvrij

Onderzoek naar draagvlak aardgasvrij wonen

Rapportage

8 december 2020

Team Onderzoek & Statistiek

Gemeente Maastricht

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
SAMENVATTING	5-7
RESULTATEN	
1 De onderzoekspopulatie	9-10
2 De energietransitie	12-15
3 Energiemaatregelen	
3.1 Maatregelen huiseigenaren	17-19
3.2 Drijfveren huiseigenaren	20-21
3.3 Drempels huiseigenaren	22
3.4 Actiebereidheid huurders	23
3.5 Drijfveren huurders	24-25
4 Aardgasvrij wonen	
4.1 Gebruik aardgas	27
4.2 Bekendheid met aardgasvrij	28
4.3 Draagvlak aardgasvrij	29-31
4.4 Eigen woning of wijk	32-33
5 De rol van de gemeente	
5.1 Initiatief	35-37
5.2 Behoeftte aan inspraak	38
5.3 Verwachte ondersteuning	39
5.4 Informatiebehoefte	40-41
6 Onderzoeksverantwoording	43-44
BIJLAGE Uitnodiging en tabellen	

Inleiding

Achtergrond

In 2050 moeten alle gebouwen in Nederland energieneutraal en aardgasvrij zijn volgens het regeerakkoord van kabinet-Rutte III. Nieuwbouwwoningen worden niet meer standaard aangesloten op aardgas en bestaande woningen worden stapsgewijs van het gas afgehaald.

Maastricht bereidt ook verschillende acties voor om deze doelstelling te bereiken. Op dit moment werkt het team Beleid en Ontwikkeling (B&O) aan de Transitievisie Warmte, die medio 2021 gereed moet zijn en waarin de mogelijkheden van een warmtetransitie in Maastricht worden verkend.

Als input heeft B&O o.a. behoefte aan inzicht in het maatschappelijk draagvlak voor een aardgasvrij Maastricht. Het team Onderzoek & Statistiek (O&S) is gevraagd om een onderzoek hiervoor op te zetten en uit te voeren.

Onderzoeksvragen

Het onderzoek naar draagvlak voor aardgasvrij wonen richt zich op het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

1. In hoeverre zijn inwoners bezig met thema's als klimaatverandering en energietransitie?
2. Hoe denkt men over klimaatverandering en energietransitie? Wat vinden zij goede argumenten en wat spreekt er tegen?
3. Neemt men al maatregelen om energieverbruik te verminderen of om de eigen woning aardgasvrij te maken? En wat zijn hierin drijfveren of belemmeringen?
4. Hoe kan de gemeente ondersteunen bij verduurzaming (van de woning)?
5. Wat willen inwoners weten over een aardgasvrij Maastricht? En hoe wil men hierover geïnformeerd worden?
6. En in welke mate verschillen de antwoorden op deze vragen tussen relevante subgroepen?

Leeswijzer

Tussen 4 en 15 november 2020 hebben 749 inwoners van Maastricht een online vragenlijst ingevuld over de energietransitie in het algemeen en de overstap naar aardgasvrij wonen in het bijzonder. De resultaten staan in dit rapport beschreven.

De uitkomsten worden gepresenteerd in hele procenten (%). Bij vragen waar meer dan 1 antwoord kon worden gegeven, kan de som boven de 100% uitkomen. Achter n= staat het aantal respondenten waarop de uitkomsten zijn gebaseerd.

De rapportage begint met een samenvatting van belangrijkste bevindingen. Voor een overzicht van alle resultaten verwijzen we naar de als bijlage opgenomen tabellen.

SAMENVATTING

749 Maastrichtenaren over aardgasvrij wonen

De gemeente Maastricht werkt momenteel aan de Transitievisie Warmte, waarin mogelijke duurzame alternatieven voor aardgas worden verkend. Om een beeld te krijgen van hoe inwoners aankijken tegen deze ontwikkelingen, is een online enquête uitgezet onder het burgerpanel. 749 panelleden gaven hun mening en hoewel het panel niet geldend is voor alle Maastrichtenaren, geven de uitkomsten in deze rapportage een goed beeld van het maatschappelijk draagvlak voor aardgasvrij.

Bewust van het belang, maar er nog niet echt mee bezig

Hoewel het gros van de ondervraagden de energietransitie een belangrijk onderwerp vindt (94%), is een kwart er al echt mee bezig (27%). De meeste inwoners zijn zich wel bewust van het belang van een overgang van fossiele brandstoffen naar duurzame energie, maar echt bezig houdt dit onderwerp hen niet (67%). Men heeft zich er nog onvoldoende in verdiept, weet niet precies wat zij zelf kunnen doen of vindt andere zaken belangrijker.

Driekwart huiseigenaren nam al energiemaatregelen

3 op de 4 huiseigenaren geven aan dat zij maatregelen hebben genomen om hun energieverbruik te verminderen of om zelf duurzame energie op te wekken (77%). Dubbel of triple glas (58%) en korter douchen (42%) worden het vaakst genoemd, 31% heeft zonnepanelen laten plaatsen (en 14% is dit nog van plan). Het verlagen van de energierekening blijkt de belangrijkste drijfveer voor deze maatregelen (65%), gevolgd door het tegengaan van klimaatverandering (54%).

Kosten zowel drempel als drijfveer

1 op de 5 Maastrichtenaren geeft aan dat zij nog geen energiemaatregelen hebben genomen en dat ook niet van plan zijn (18%). De meeste van hen vinden het te duur of willen hun geld hier niet aan besteden.

Als huiseigenaren wordt gevraagd naar mogelijke redenen om (meer) energiemaatregelen te nemen, blijkt het financiële motief ook hierin de doorslag te geven: 60% neemt meer maatregelen als zij hun energierekening verder kunnen verlagen, 53% overweegt dit als er subsidiemogelijkheden zijn.

Grote actiebereidheid onder huurders

Als huurders wordt gevraagd of zij - in een positie als woningbezitter - energiemaatregelen zouden overwegen, dan blijkt het gros hiervoor open te staan (91%). 58% is zelfs zeker tot actie bereid, met een lagere energierekening ook hier als meest genoemde motief. Van de groep huurders die nog twijfelt (34%) geeft een ongeveer de helft aan dat subsidiemogelijkheden of het vooruitzicht van minder energiekosten ook hen over de streep kan trekken.

Financiële plaatje cruciaal voor maatschappelijk draagvlak

Hiervoor zagen we dat het grootste deel van Maastricht zich bewust is van het belang van de energietransitie, maar dat een kwart er echt mee bezig is. Hetzelfde zien we bij de overstap naar aardgasvrij wonen: 85% heeft ervan gehoord, maar het deel dat weet wat het inhoudt is een stuk beperkter (23%).

Kijken we naar draagvlak voor aardgasvrij, dan vindt men het logisch dat Maastricht de landelijke doelstellingen volgt (64%) maar is de overheersende mening dat we ons eerst moeten richten op energiebesparing door isolatie en gedragsverandering (72%). Gaan we op zoek naar uitersten, dan kan 37% van de inwoners worden gedefinieerd als 'voorloper' (het streven om in 2050 aardgasvrij te zijn, is onvoldoende ambitieus) en rekenen we 24% tot de categorie 'achterblijvers' (aardgasvrij is geen belangrijk onderwerp voor mij).

Dat het financiële plaatje een cruciale rol speelt in het maatschappelijke draagvlak wordt nog eens onderstreept als inwoners wordt gevraagd wat zij belangrijk vinden in de overgang naar aardgasvrij: 76% vindt het belangrijk dat zij niet meer gaan betalen dan nu het geval is.

Gemeente verantwoordelijk voor oplossing en ondersteuning, maar er wordt graag meegedacht

Het merendeel van Maastricht vindt dat de gemeente verantwoordelijk is om een alternatief voor aardgas aan te bieden (72%), meer dan de helft zou bij een goed aanbod zelfs direct overstappen (55%). 30% neemt het liefst zelf het initiatief in de overstap naar aardgasvrij wonen.

Bijna iedereen verwacht één of meer vormen van ondersteuning van de gemeente. Drie kwart denkt dan aan een financiële ondersteuning in de vorm van subsidies, leningen of regelingen, twee derde deel verwacht duidelijke wijkplannen en betrouwbare informatie over te nemen maatregelen.

4 op de 10 inwoners denkt graag mee over de mogelijkheden voor een overgang naar aardgasvrij wonen in hun wijk, de rest wil pas betrokken worden vanaf het moment dat er plannen bekend zijn.

Behoeftte aan informatie over kosten, tijdpad, keuzevrijheid en oplossingen

94% van de bewoners is geïnteresseerd in informatie over een aardgasvrij Maastricht. Gelet op het voorgaande is het geen verrassing dat men vooral wil weten wat het hen gaat kosten (82% van de huiseigenaren en 77% van de huurders). Daarnaast is er ook veel behoefte aan informatie over de tijdsplanning (wanneer gaat er wat gebeuren?), keuzevrijheid (heb ik iets in te brengen?) en oplossing (wat zijn de mogelijkheden voor mijn woning?).

E-mail blijkt het meest favoriete kanaal voor dit soort informatie. 78% wil het liefst op deze wijze geïnformeerd worden (bijv. in de vorm van een nieuwsbrief).

Grofweg 4 groepen

Als we het bewust bezig zijn met energiegebruik en het draagvlak voor aardgasvrij wonen binnen subgroepen van inwoners bekijken, dan zijn er grofweg 4 groepen te onderscheiden:

De eerste groep is al met dit onderwerp bezig, heeft al veel maatregelen genomen en staat achter de overgang naar een aardgasvrij Maastricht. In deze groep zitten relatief veel hoger opgeleiden, vaak tussen 55 en 75 jaar oud en eigenaren van veelal vrijstaande woningen.

Binnen de tweede groep is er eveneens veel draagvlak voor energiemaatregelen en voor aardgasvrij, maar is er vooral sprake van plannen op dit vlak. In deze groep zitten relatief veel 35 tot 55 jarigen, hoger opgeleiden en gezinnen met kinderen.

Binnen groep 3 is het draagvlak het laagst en staat het verminderen van energieverbruik of het zelf opwekken van duurzame energie het minst hoog op de agenda. Deze groep bestaat voor een groot deel uit lager opgeleiden en huurders uit de sociale sector.

De laatste groep is eveneens weinig bezig met de overstap naar een aardgasvrij Maastricht, waarbij het vooral de leeftijd is die hier een rol in heeft (75-plussers).

Samengevat zijn de eerste twee groepen verder in het proces: zij zijn niet alleen geïnteresseerd in de financiële kant, maar zijn ook benieuwd naar de mogelijkheden, willen hierover meedenken en in het geval van de eerste groep ook al zover dat zij zelf initiatief willen nemen. Bij de groepen 3 en 4 draait het naast het financiële plaatje (groep 3) vooral om begeleiding en ondersteuning.

1

De onderzoekspopulatie

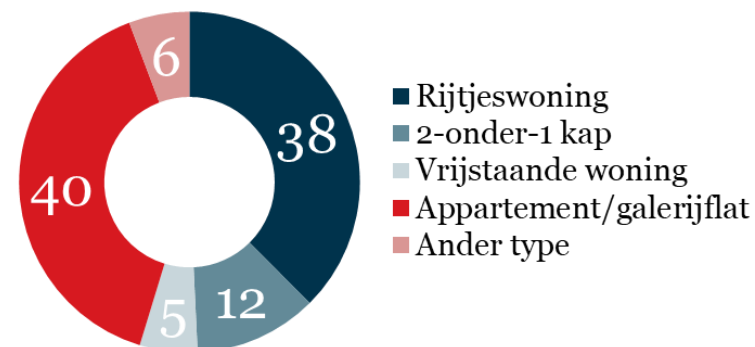
1. Onderzoekspopulatie

De gemeente wil weten hoe bewoners aankijken tegen aardgasvrij wonen. Leden van het bewonerspanel kregen een enquête voorgelegd. 749 leden hebben deze (grotendeels) ingevuld. Vergeleken met de Maastrichtse bevolking heeft het panel een oververtegenwoordiging aan woningeigenaren en hoogopgeleiden, jongeren zijn juist ondervertegenwoordigd. Om dit te corrigeren is een weging doorgevoerd. Naast woningeigendom, leeftijd en opleiding is er gewogen op bouwjaar, geslacht, gezinssamenstelling en spreiding over wijken (zie Onderzoeksverantwoording).

Omdat er geen leden jonger dan 25 jaar meededen en studenten in de overgang naar aardgasvrij geen primaire doelgroep vormen, zijn inwoners jonger dan 25 jaar en studentenhuishoudens buiten beschouwing gelaten. De resultaten geven een beeld van de mening van ±90.000 inwoners, verdeeld over ±60.000 huishoudens in Maastricht. Qua profiel ziet de onderzoekspopulatie er als volgt uit:

- Appartementen/flats (40%) en rijtjeswoningen (38%) zijn de meest voorkomende woonvormen;
- 56% van de huishoudens woont gehuurd (35% via woningcorporatie of sociale huur en 21% particulier);
- Bij vrijstaande en 1-onder-1 kap woningen gaat het in respectievelijk 99% en 87% om woningeigenaren, bij appartementen/flats zit 86% gehuurd;
- De helft van de woningen stamt van voor 1975, 32% is gebouwd tussen 1975 en 2004;
- 4% woont in een rijks- of een gemeentelijk monument;

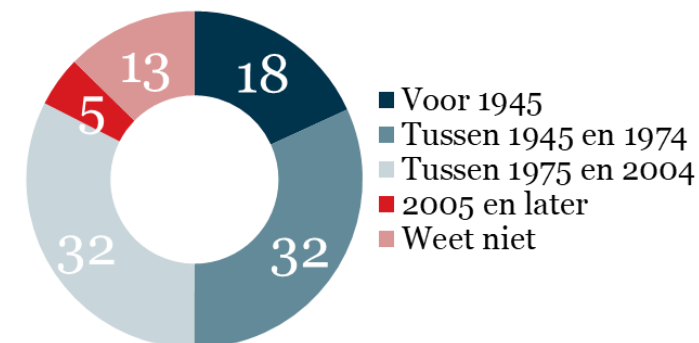
Woningtype (%)

Eigendom (%)

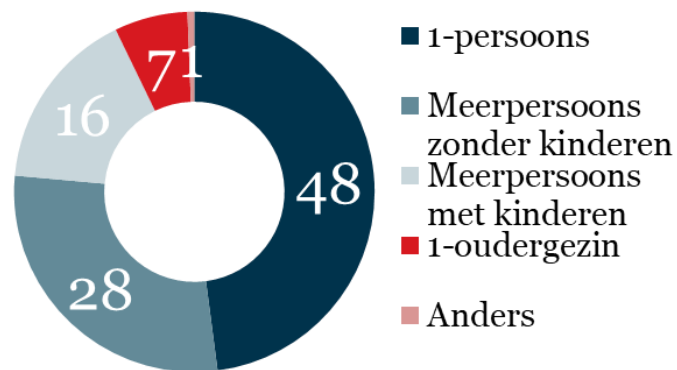
Bouwjaar (%)

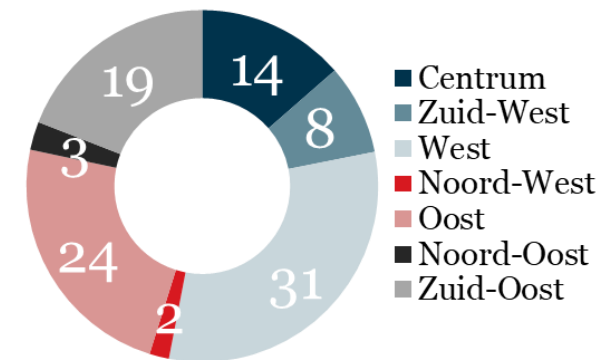
1. Onderzoekspopulatie

- In bijna de helft van de huishoudens gaat het om alleenstaanden (48%), 28% woont samen zonder kinderen en in 23% van de huishoudens zijn kinderen aanwezig;
- De meeste huishoudens bevinden zich in de wijken West (31%), Oost (24%) en Zuid-Oost (19%);
- 21% van de onderzoekspopulatie is tussen 24 en 34 jaar, bijna de helft is 55 jaar of ouder (48%), 30% is 65-plus. De gemiddelde leeftijd ligt op 54 jaar;
- 1 op de 4 is lager opgeleid, 37% is middelbaar geschoold en 38% heeft een hogere opleiding genoten.

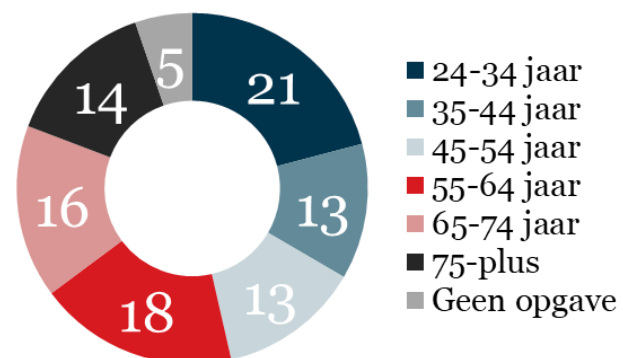
Huishouden (%)

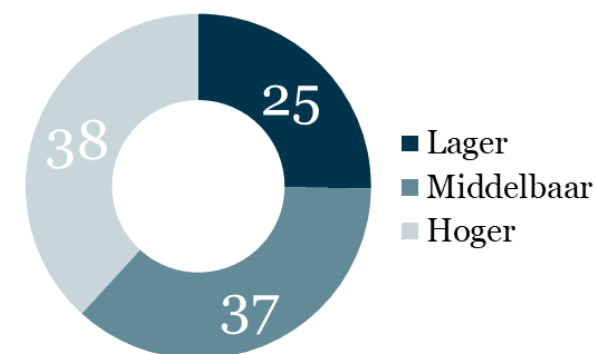
Wijk (%)

Leeftijd (%)

Opleidingsniveau (%)

2

De

energietransitie

2. De energietransitie

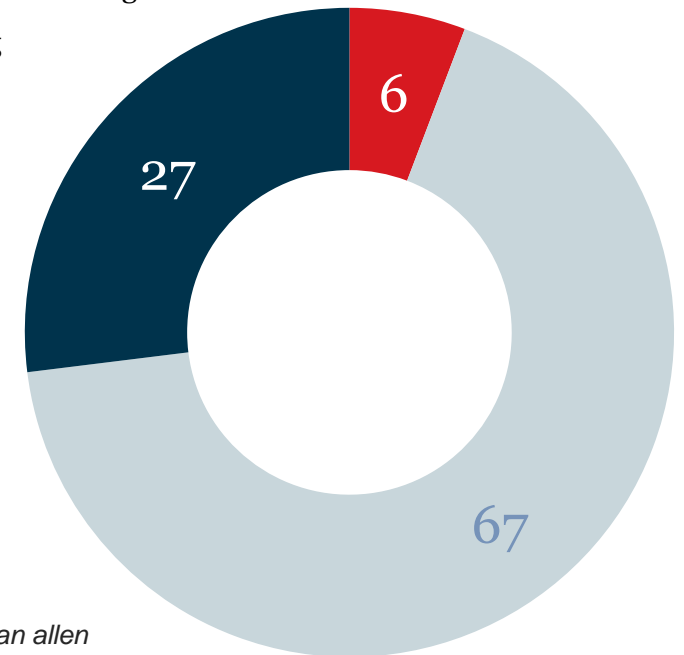
Hoe kijkt Maastricht aan tegen de energietransitie? Vinden zij het een belangrijk onderwerp? De figuur hiernaast laat zien dat:

- 94% van de hiervoor beschreven onderzoekspopulatie de energietransitie een belangrijk onderwerp vindt;
- 73% zich er echter nog niet mee bezig houdt (67% vindt het wel belangrijk, 6% heeft geen belangstelling voor dit onderwerp);
- de energietransitie meer dan een kwart echt bezig houdt (27%).

Vragen we de groep niet-geïnteresseerden (n=48) waarom zij de energietransitie geen belangrijk onderwerp vinden, dan geven zij aan andere onderwerpen belangrijker te vinden (48%), het belang niet te begrijpen (30%) of zich er nog onvoldoende in verdiept te hebben (26%).

Hoe belangrijk vindt u het onderwerp energietransitie?

- Niet belangrijk, dit onderwerp interesseert mij niet
- Belangrijk, maar het houdt mij nog niet echt bezig
- Heel belangrijk, het houdt mij erg bezig

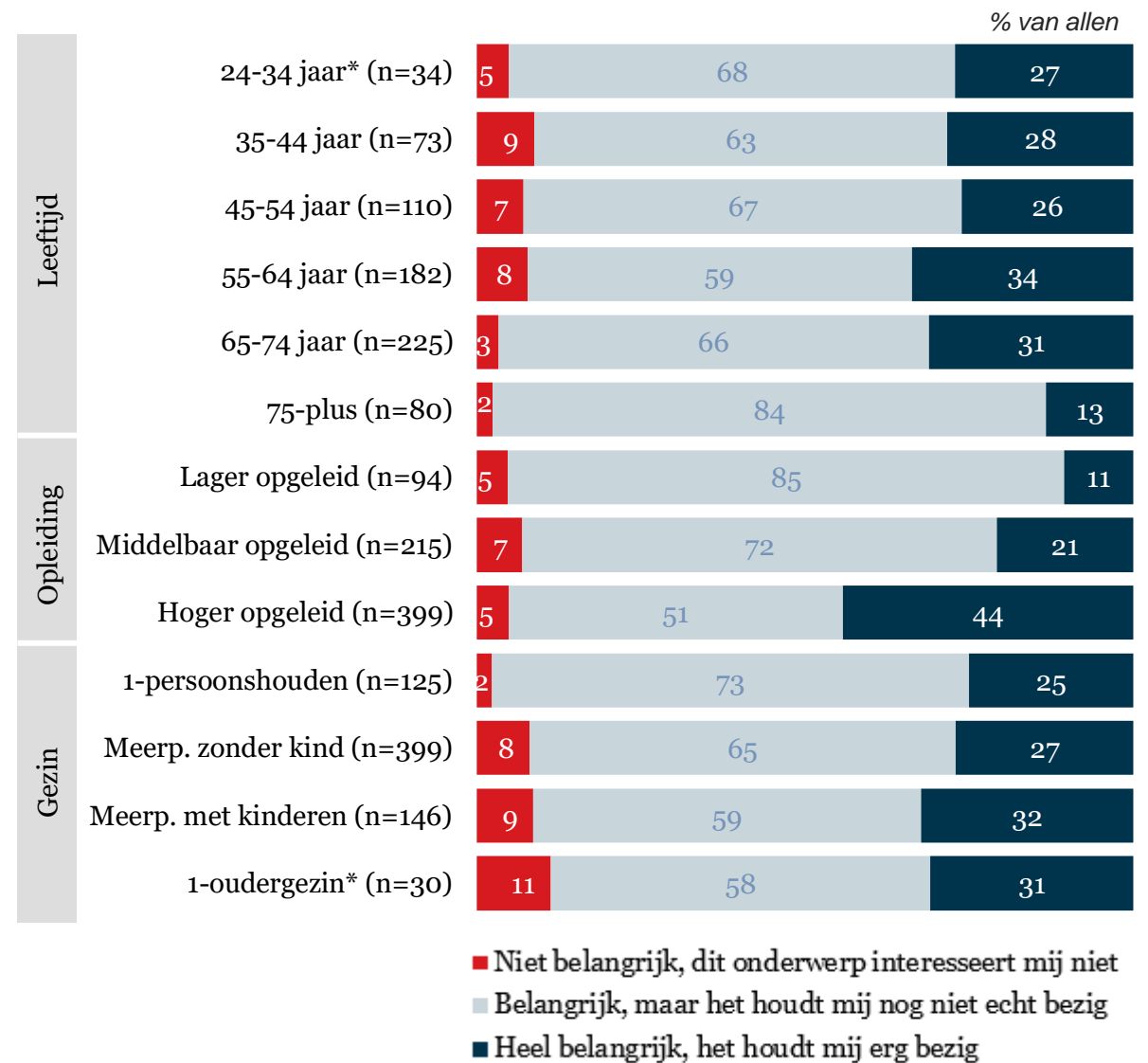
% van allen

2. De energietransitie

Hiervoor zagen we dat het merendeel van de bewoners de energietransitie belangrijk vindt (94%), maar dat een beperkt deel er echt mee bezig is (27%). Een analyse naar persoons- en gezinskenmerken wijst uit dat:

- hoger opgeleiden het meest bezig zijn met de energietransitie (44%);
- lager opgeleiden (11%) en 75-plussers (13%) relatief weinig belangstelling voor dit onderwerp hebben.

Aandacht voor energietransitie naar persoons- en gezinskenmerken

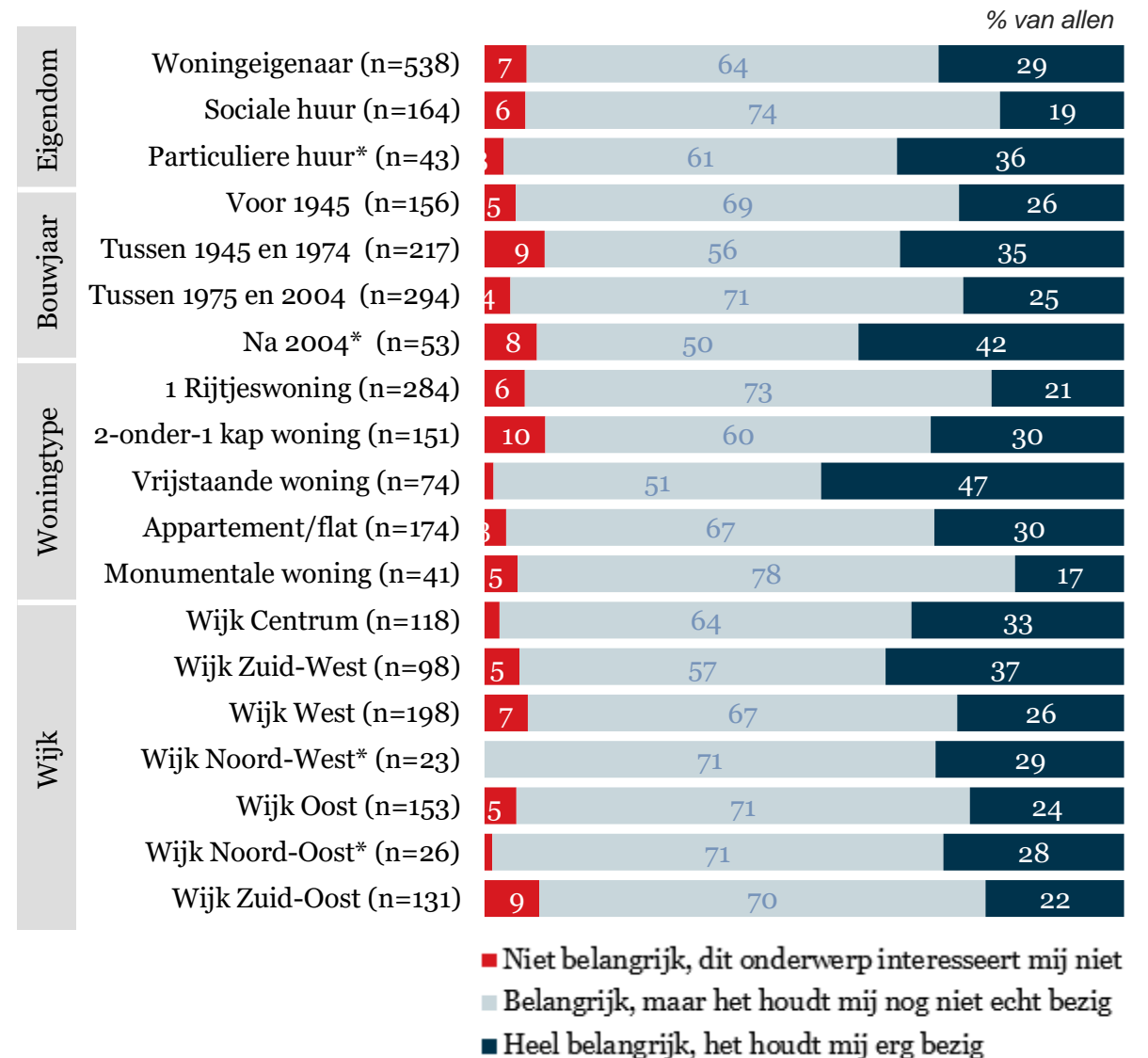
* Te weinig waarnemingen voor betrouwbare uitspraken over deze subgroep

2. De energietransitie

Zetten we de aandacht voor de energietransitie af tegen woonsituatie, dan blijkt dat:

- bewoners van vrijstaande woningen er het meest mee bezig zijn (47%);
- het bewoners van monumentale woningen (17%) en sociale huurders (19%) minder bezig houdt.

Aandacht voor energietransitie naar woonsituatie

* Te weinig waarnemingen voor betrouwbare uitspraken over deze subgroep

2. De energietransitie

2 op de 3 bewoners zegt dat zij het belang van de energietransitie erkennen, maar dat het hen nog niet echt bezighoudt. Vragen we hen om dit toe te lichten, dan blijkt onbekendheid met het onderwerp een grote rol te spelen:

- 48% van deze groep zegt dat zij zich nog onvoldoende in dit onderwerp hebben verdiept;
- 28% weet nog niet precies wat zij zelf kunnen doen;
- 26% vindt andere zaken belangrijker
- 15% weet nog niet goed wat de energietransitie inhoudt.

Dan is er ook nog een groep van 11% die een andere redenen aandragen. Het kostenplaatje wordt hierbij veruit het meest genoemd (*“Wie gaat dit betalen?”*). Op afstand volgen leeftijd (*“Ben reeds 78 jaar oud, niet meer rendabel voor energietransitie”*), vraagtekens bij alternatieve oplossingen (*“Op dit moment is er nog geen goed alternatief voor aardgas in bestaande bouw”*) of woonsituatie (*“Ik zit gehuurd”*). Een enkeling wil het nog even aankijken (*“Er is zoveel in ontwikkeling”*).

Waarom houdt de energietransitie u nog niet bezig?

3

Energie- maatregelen

3.1 Maatregelen huiseigenaren

Huiseigenaren (n=541) is gevraagd of zij zelf al actie hebben ondernomen om energieverbruik te verminderen of energie op te wekken:

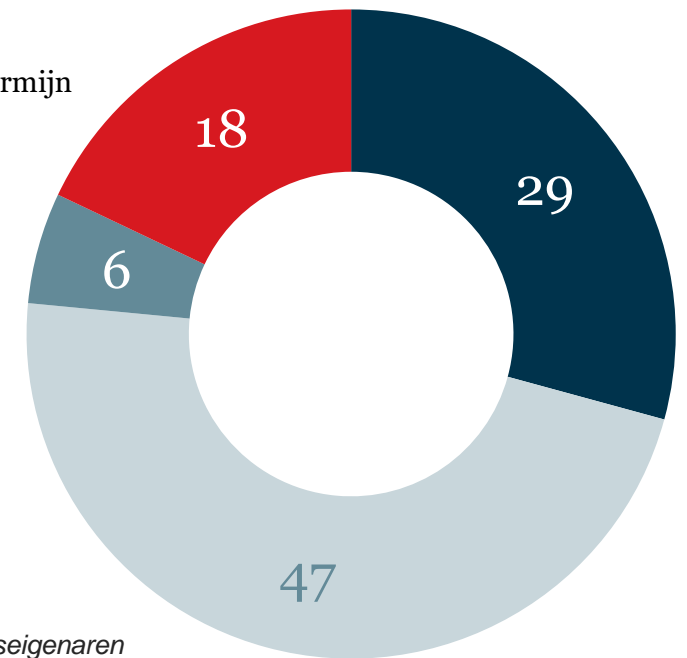
- driekwart geeft aan dat zij maatregelen hebben genomen (77%);
- 35% (29% + 6%) is van plan om (meer) maatregelen te nemen;
- van de groep die nog niet in actie is gekomen, geeft het grootste deel aan dat zij dit ook niet van plan zijn (18%).

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de maatregelen die huiseigenaren hebben genomen of die zij van plan zijn te nemen:

Maatregel	Genomen	Plannen
Dubbel/triple glas	58%	4%
Korter douchen/waterbesparende kop	42%	--
Elektrisch koken	35%	11%
Zonnepanelen	31%	14%
Dakisolatie	31%	6%
Gevelisolatie	24%	6%
Vloerisolatie	18%	3%
Andere maatregelen	10%	4%
Woning aardgasvrij maken	35	7%
Een (hybride) waterpomp	1%	6%

Neemt u zelf al maatregelen om uw energieverbruik te verminderen of om zelf duurzame energie op te wekken?

- Ja en ik ben van plan meer te doen
- Ja, maar ik hou het voorlopig hierbij
- Nee, maar ik ga wel iets doen op korte termijn
- Nee, ik ben ook niets van plan

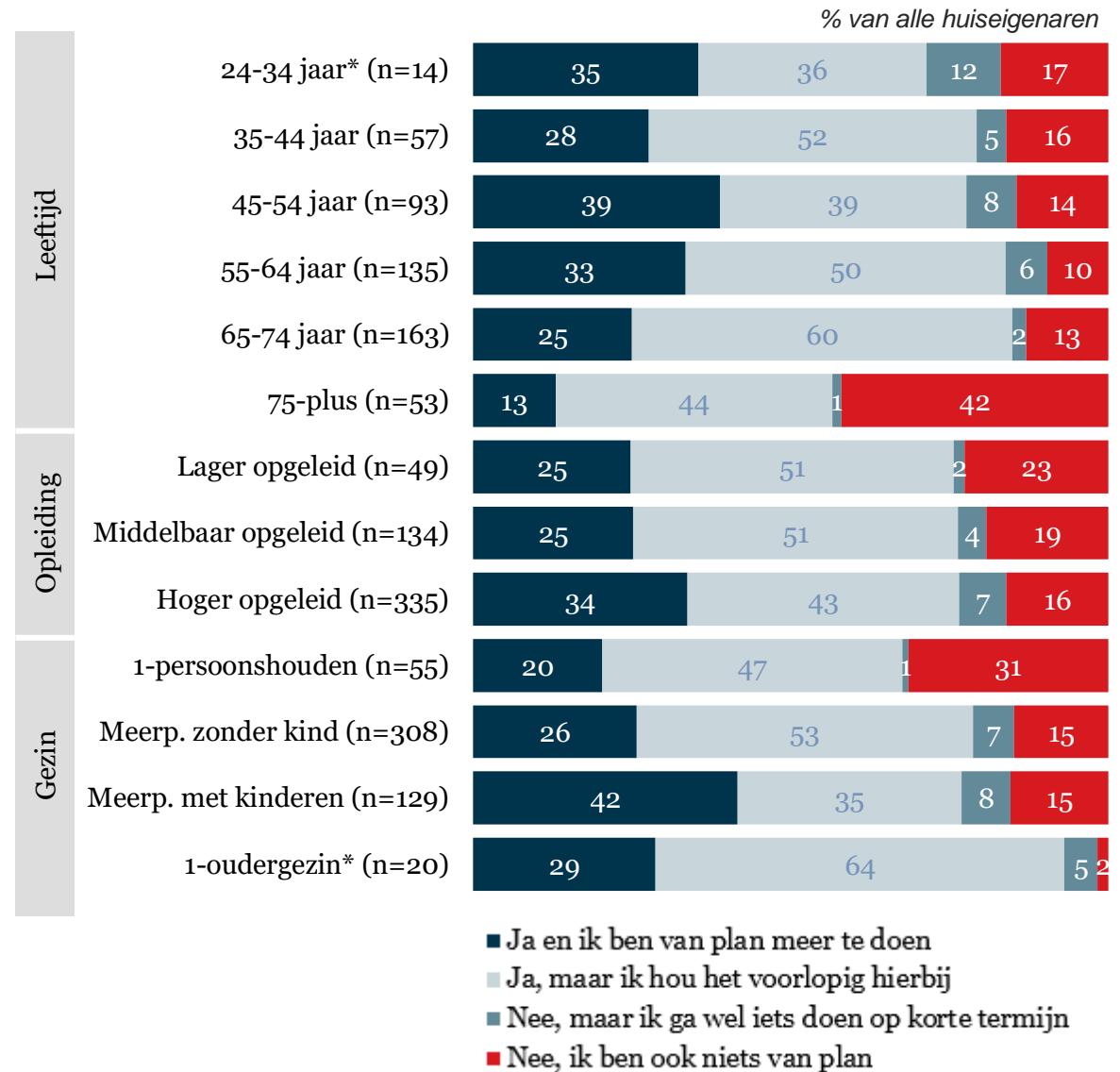
% van alle huiseigenaren

3.1 Maatregelen huiseigenaren

Hiervoor gaf 77% van de huiseigenaren aan dat zij maatregelen hebben genomen om energieverbruik te verminderen of energie op te wekken en had 29% de intentie om meer maatregelen te nemen. De analyse naar persoons- en gezinskenmerken laat zien dat:

- de leeftijdsgroepen 55-64 jaar en 65-74 jaar het meest actief zijn geweest (resp. 84% en 85% heeft al maatregelen genomen);
- de bereidheid tot (meer) maatregelen het grootst is onder gezinnen met kinderen (49%), 45-54 jarigen (47%) en hoger opgeleiden (41%);
- 75-plussers en 1-persoonshuishoudens op het vlak van energiemaatregelen het minst actiebereid zijn (resp. 42% en 31% ondernam nog geen actie en is dat ook niet van plan).

Energiemaatregelen naar persoons- en gezinskenmerken

* Te weinig waarnemingen voor betrouwbare uitspraken over deze subgroep

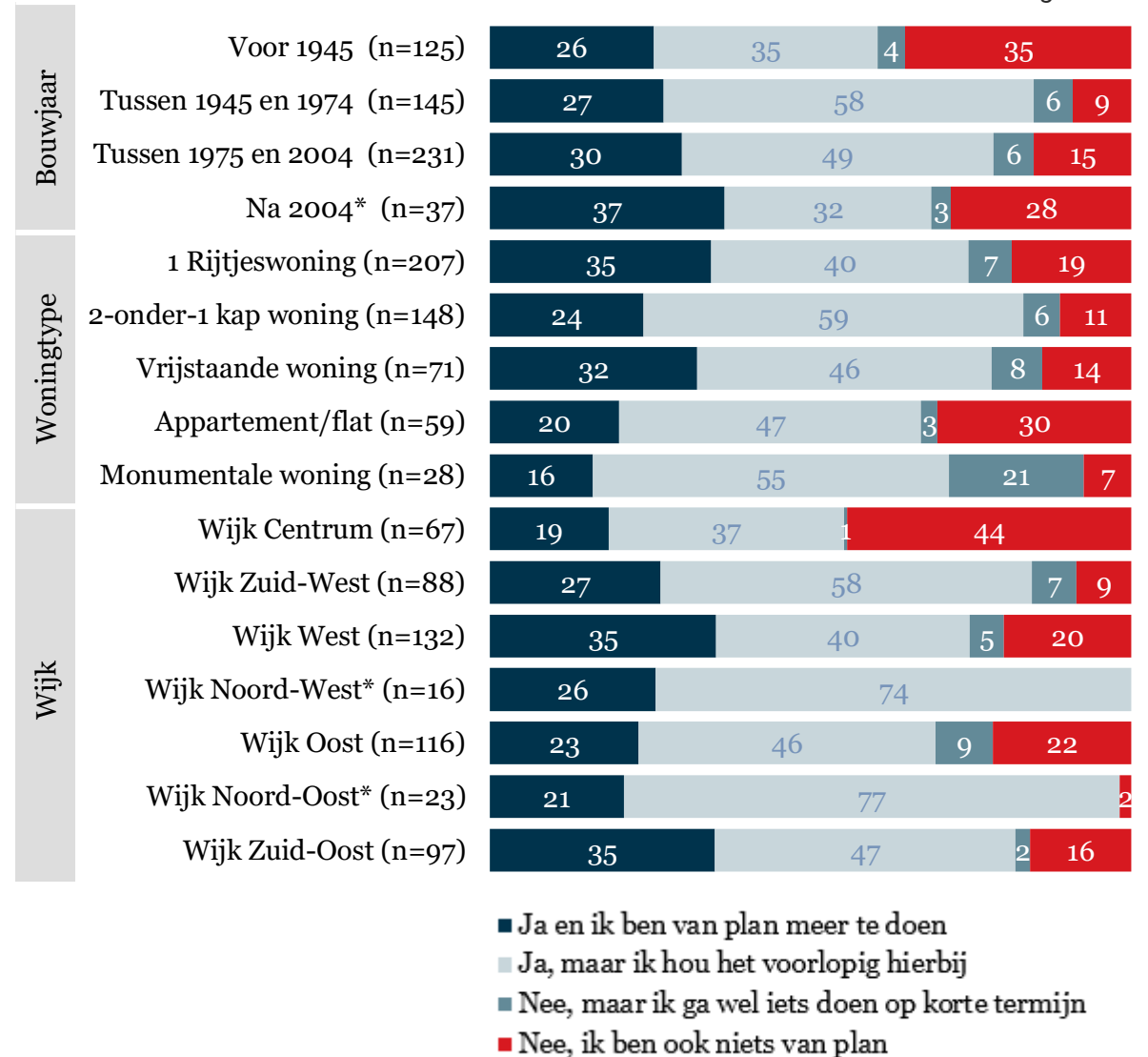
3.1 Maatregelen huiseigenaren

Zetten we de bereidheid van huiseigenaren tot het nemen van energiematregelen af tegen woonsituatie, dan blijkt dat:

- eigenaren van woningen met een bouwjaar tussen 1945 en 1974 en van 2-onder-1 kap woningen het meest actief zijn geweest (resp. 85% en 83% heeft al maatregelen genomen);
- huiseigenaren in het Centrum en eigenaren van woningen van voor 1945 het minst bereid zijn om actie te ondernemen (resp. 44% en 35% ondernam nog geen actie en is dat ook niet van plan).

Energiemaatregelen naar woonsituatie

% van alle huiseigenaren

* Te weinig waarnemingen voor betrouwbare uitspraken over deze subgroep

3.2 Drijfveren huiseigenaren

Als huiseigenaren wordt gevraagd om toe te lichten waarom zij energiemaatregelen hebben genomen (n=424), dan blijkt ook hier veelal sprake te zijn van een financiële motief:

- twee derde zag het als een kans om hun energierekening te laten dalen (65%);
- ruim de helft nam maatregelen om een bijdrage te leveren om klimaatverandering tegen te gaan (54%);
- 37% verwacht dat de doorgevoerde aanpassingen hun wooncomfort verbeterd.

De analyse naar subgroepen wijst uit dat:

- de financiële drijfveer binnen alle groepen terugkomt;
- het leveren van een maatschappelijke bijdrage tegen klimaatverandering het meest van toepassing is op eigenaren van een vrijstaande woning (72%), van een woning van voor 1945 (71%), 35-44 jarigen (64%) en hoger opgeleiden (63%);
- de motivatie van meer wooncomfort relatief meer geldt voor eigenaren van 2-onder-1 kap woningen (50%) en minder voor eigenaren van vrijstaande woningen (24%) en van woningen met een bouwjaar tussen 1975 en 2004 (26%).

Wat was voor u de reden om uw energieverbruik te verminderen of om zelf duurzame energie op te wekken?

3.2 Drijfveren huiseigenaren

Het financiële motief komt ook naar voren als de huiseigenaren wordt gevraagd wat hen over de streep kan trekken om (meer) energiemaatregelen te nemen:

- het verlagen van de energierekening (60%) en subsidiemogelijkheden (53%) blijken de meest voorkomende drijfveren;
- voor 43% telt meer wooncomfort en bij 40% weegt het verhogen van hun woningwaarde mee;
- een kwart zou energiemaatregelen nemen als zij dat kunnen combineren met een verbouwing (24%);
- 21% wil onafhankelijk worden van energieleveranciers;
- 16% wacht op een mogelijkheid om met andere buurtbewoners mee te kunnen doen.

De analyse naar subgroepen leert ons dat:

- een lagere rekening meer een trigger is voor 45-54 en 55-64 jarigen (resp. 68% en 70%) dan voor 65+ (51%);
- bezitters van woningen van voor 1945 minder gevoelig lijken voor subsidie (33%) en het relatief vaker zoeken in de combinatie met verbouwen (34%);
- eigenaren van woningen tussen 1945 en 1974 juist meer op subsidiemogelijkheden mikken (68%);
- flatbewoners het meer laten afhangen van optie om het met andere bewoners op te pakken (41%).

Wat zou voor u reden zijn om (meer) maatregelen te nemen om uw energieverbruik te verminderen of om zelf duurzame energie op te wekken?

3.3 Drempels huiseigenaren

Huiseigenaren die geen energiemaatregelen hebben genomen en dat ook niet van plan zijn (n=78), is gevraagd om hun keuze toe te lichten:

- 62% geeft aan dat zij hier geen geld aan willen besteden;
- anderen vinden het teveel gedoe (22%), wachten op ondersteuning van overheid of gemeente (20%) of zien geen noodzaak (18%);
- de groep die wacht op overheidssteun doelt hierbij voornamelijk op financiële ondersteuning in de vorm van subsidies, leningen of regelingen.

Kunt u aangeven waarom u geen maatregelen heeft genomen en dat ook niet van plan bent?

3.4 Actiebereidheid huurders

Ook de huurders (n=203) is gevraagd of zij overwogen energiemaatregelen te nemen als zijn een koopwoning zouden hebben:

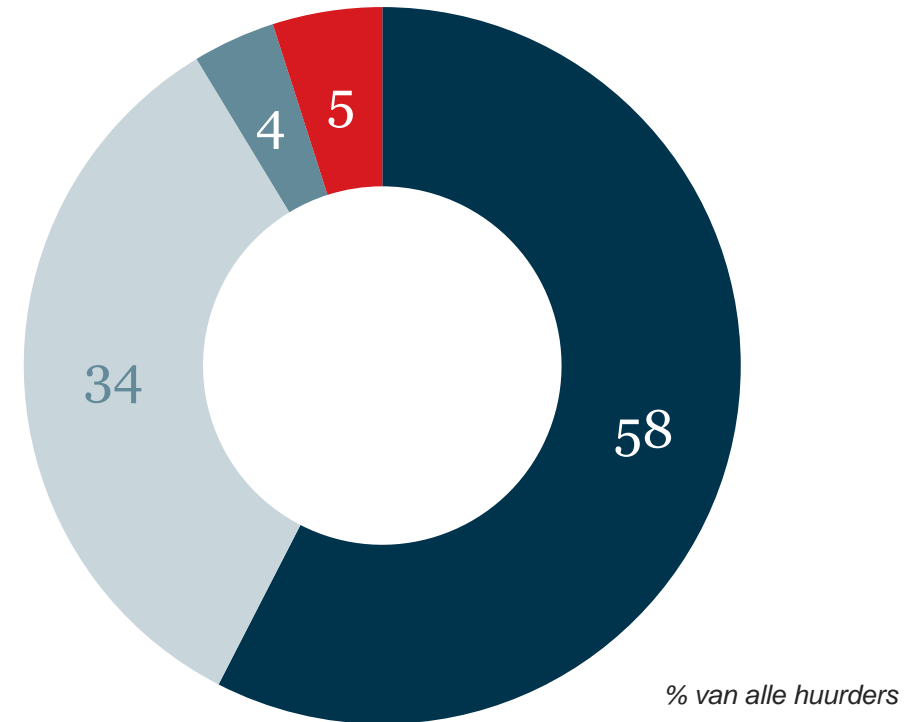
- 91% geeft aan dat zij in die situatie wellicht maatregelen zouden overwegen, 58% is daar zelfs zeker van;
- een beperkte groep huurders zegt dat zij zeker geen maatregelen zouden overwegen (4%) of dat zij niet weten wat zij in dat geval zouden doen (5%).

Het aantal ondervraagden is bij huurders is minder groot dan bij huiseigenaren. Hierdoor is er minder ruimte om subgroepen van huurders uit te lichten. Onderstaande tabel laat zien dat particuliere huurders meer tot actie bereid lijken dan huurders van woningbouwvereniging of sociale verhuur:

Overwegen energiemaatregelen	Sociale huur (n=160)	Particuliere huur (n=43)
Zeker wel	47%	76%
Misschien	42%	21%
Zeker niet	5%	2%
Weet niet	7%	2%

Stel u woont niet in een huurwoning maar in een koopwoning. Zou u dan maatregelen overwegen om uw energieverbruik te verminderen of om zelf energie op te wekken?

- Zeker wel
- Misschien
- Zeker niet
- Weet niet

3.5 Drijfveren huurders

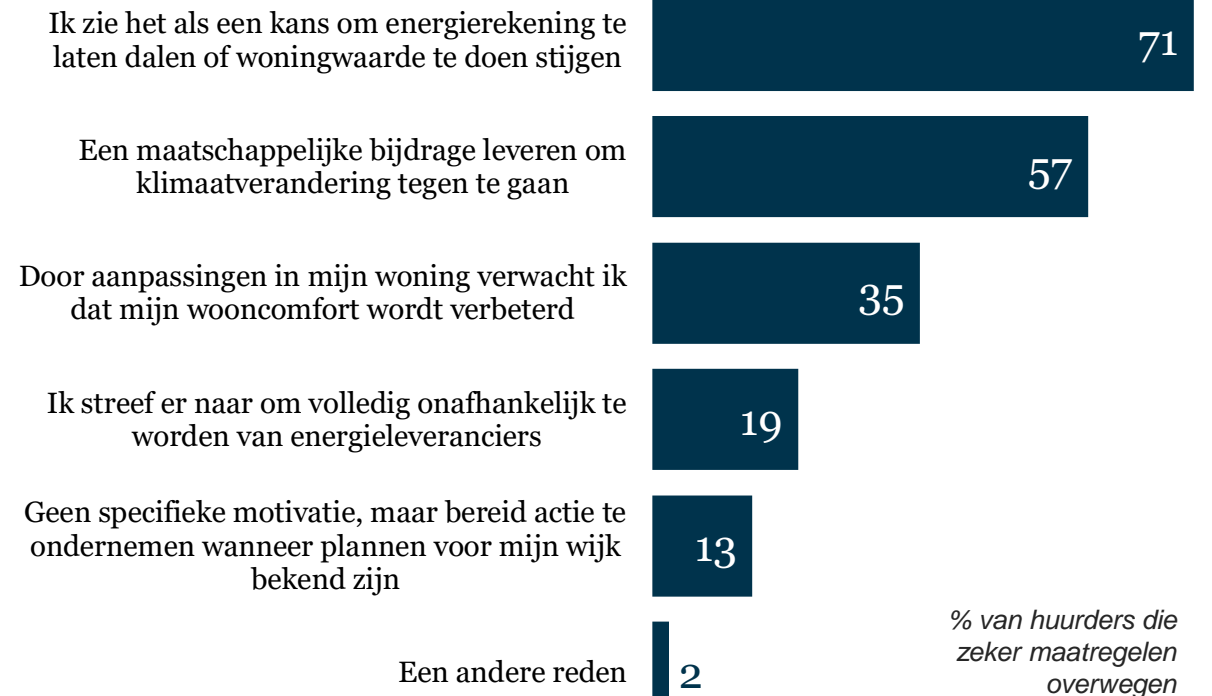
Huurders die in een positie als woningbezitter zeker maatregelen zouden overwegen (n=113), is gevraagd om dit te motiveren. Hun drijfveren blijken identiek aan die van huiseigenaren:

- de grootste groep heeft een financieel motief en ziet het als een kans om hun energierekening te laten dalen of woningwaarde te doen stijgen (65%);
- meer dan de helft zou maatregelen overwegen om klimaatverandering tegen te gaan (57%);
- 35% verwacht een verbetering van hun wooncomfort.

Onderstaande cijfers tonen dat het financiële motief het meest geldt voor particuliere huurders en dat huurders van woningbouwvereniging of sociale verhuur relatief meer gaan voor wooncomfort:

Drijfveren voor overwegen energiematregelen	Sociale huur (n=82)	Particuliere huur (n=31)
Lagere rekening of hogere waarde	60%	82%
Klimaatverandering tegen gaan	52%	62%
Meer wooncomfort	43%	27%
Onafhankelijk van leveranciers	24%	15%
Wacht op wijkplannen	19%	7%
Anders	4%	0%

Wat zou voor u de reden zijn om uw energieverbruik te gaan verminderen of om zelf duurzame energie te gaan opwekken?

% van huurders die zeker maatregelen overwegen

3.5 Drijfveren huurders

Huurders die in een positie als woningbezitter wellicht maatregelen zouden overwegen of dit nog niet weten (n=80), is ook om een toelichting gevraagd:

- subsidiemogelijkheden (50%) en het verlagen van de energierekening (46%) blijken wederom de meest voorkomende drijfveren;
- 37% zou energiemaatregelen overwegen als zij daarmee onafhankelijk kunnen worden van energieleveranciers;
- voor 32% zou meer wooncomfort een reden zijn;
- anderen laten het afhangen van omstandigheden als een verbouwing (20%), een verhuizing (15%) of eventuele mogelijkheden om met buurtbewoners op te trekken (15%).

Wat zou voor u reden zijn om maatregelen te nemen om uw energieverbruik te verminderen of om zelf duurzame energie op te wekken?

4

Aardgasvrij
wonen

4.1 Gebruik aardgas

Dit hoofdstuk gaat over hoe Maastricht aankijkt tegen de overstap naar aardgasvrij wonen en welke factoren daar een rol in spelen. We beginnen met een korte beschrijving van het huidige aardgasgebruik, te beginnen met de verwarming van het huis:

- 9 op de 10 huishoudens verwarmen hun woning volledig met aardgas (90%);
- 5% geeft aan dat hun woning deels op aardgas, deels elektrisch wordt verwarmd;
- bij 4% gebeurt dit volledig elektrisch.

De grafiek over het kookgedrag leert dat twee derde deel op gas kookt, 26% op inductie en 8% keramisch kookt.

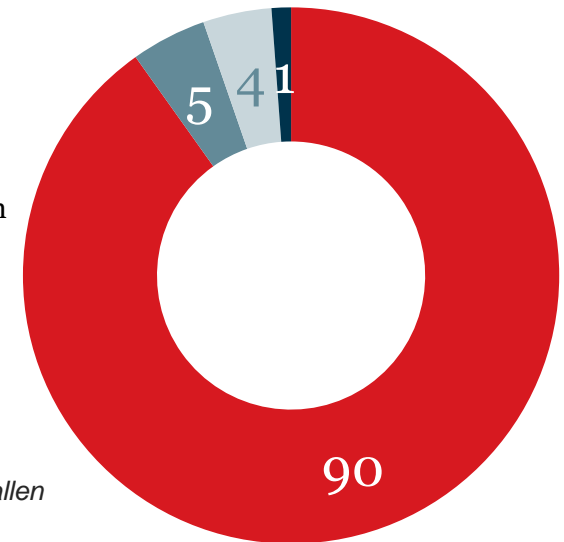
Als we het aardgasgebruik op subgroep-niveau bekijken, dan blijkt dat:

- het aandeel 'volledig verwarmd op aardgas' het laagst is bij na 2004 gebouwde woningen (79%);
- er het meest op gas wordt gekookt door huurders uit de sociale sector (87%) en door lager opgeleiden (81%).

Hoe wordt uw woning verwarmd?

- Volledig op aardgas
- Deels op aardgas, deels elektrisch
- Volledig elektrisch
- Anders

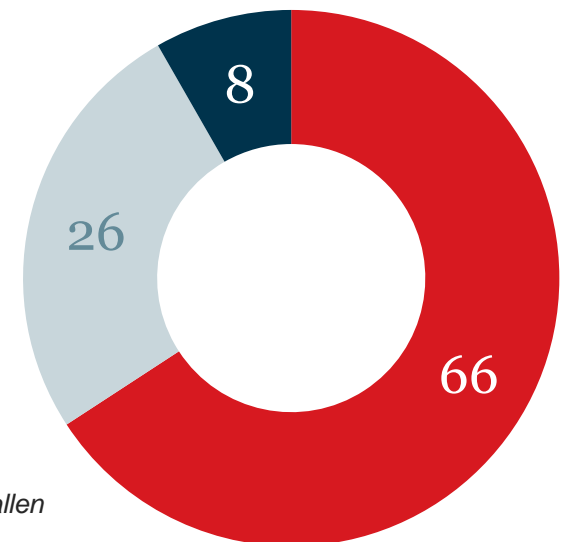
% van allen

Kookt u op gas, inductie of keramisch?

- Gas
- Inductie
- Keramisch

% van allen

4.2 Bekendheid met aardgasvrij

De vragen over de overstap naar aardgasvrij wonen, zijn als volgt geïntroduceerd:

Zo'n 95 procent van alle woningen gebruikt aardgas voor verwarming, warm water en koken. De overheid wil dat alle huizen in 2050 van het gas af zijn. Dat willen wij ook in Maastricht. Energie besparen door isoleren doen we al, maar op sommige plekken in de stad gaat het een stapje verder: wonen zonder aardgas. Dit betekent dat uw CV-ketel vervangen zal worden voor een duurzamer alternatief. Denk aan een warmtenet, warmtepomp of een nieuw innovatief alternatief.

Na deze inleiding is gevraagd naar de bekendheid met de overstap naar aardgasvrij wonen:

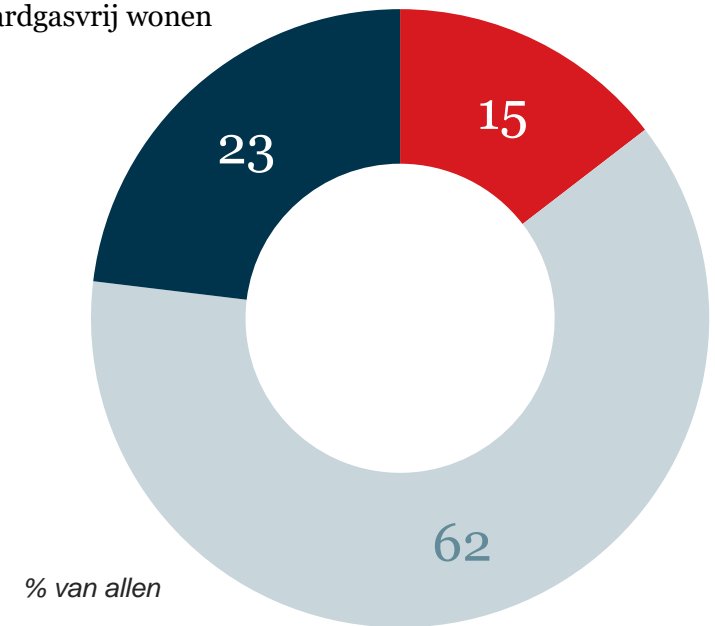
- 85% (23% + 62%) geeft aan dat zij er wel eens van hebben gehoord;
- bijna een kwart zegt er al vrij veel over te weten (23%);
- 15% is er nog onbekend mee.

De analyse naar subgroepen laat zien dat de bekendheid met aardgasvrij:

- het grootst is onder 65-74 jarigen (32% zegt er veel over te weten) en hoger opgeleiden (32%);
- het laagst is onder lager opgeleiden (11% zegt er veel over te weten), sociale huur (14%) en 75-plus (15%).

In hoeverre bent u op de hoogte van de overstap naar aardgasvrij wonen?

- Ik weet vrijwel niets over de overstap naar aardgasvrij wonen
- Ik heb erover gehoord, maar me er nog niet in verdiept
- Ik weet al vrij veel over de overstap naar aardgasvrij wonen

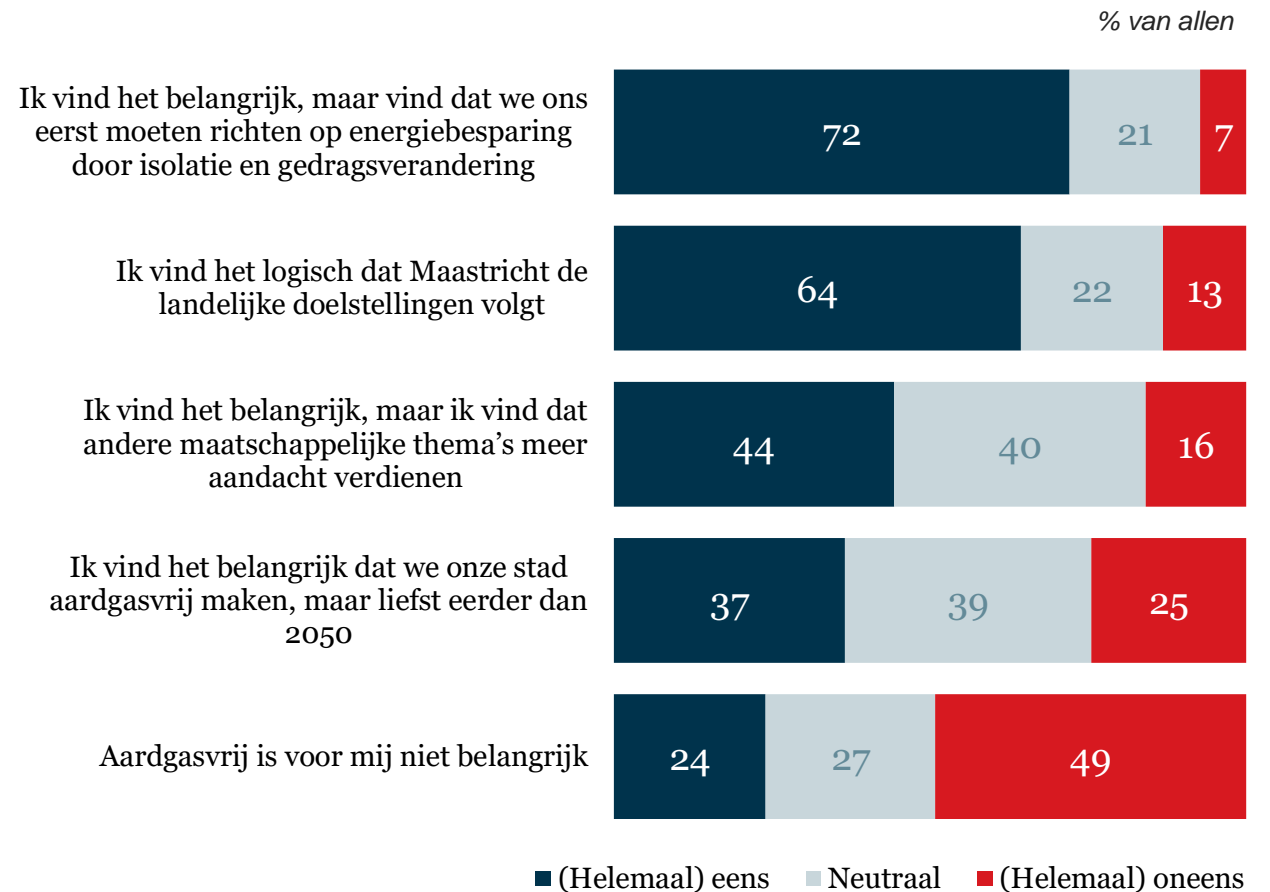

4.3 Draagvlak aardgasvrij

De figuur hiernaast geeft een beeld van hoe Maastricht aankijkt tegen de overstap naar aardgasvrij wonen:

- een ruime meerderheid (72%) is van mening dat we ons eerst moeten richten op energiebesparing door isolatie en gedragsverandering;
- 2 op de 3 inwoners vindt het logisch dat Maastricht de landelijke doelstellingen volgt (64%);
- minder dan de helft vindt het weliswaar belangrijk, maar vinden dat andere thema's meer aandacht verdienen (44%);
- 37% vindt het streven om in 2050 aardgasvrij te zijn onvoldoende ambitieus en wil dat dit eerder wordt gerealiseerd;
- een kwart van Maastricht geeft aan dat aardgasvrij voor hen geen belangrijk onderwerp vormt (24%).

Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken over de doelstelling aardgasvrij?

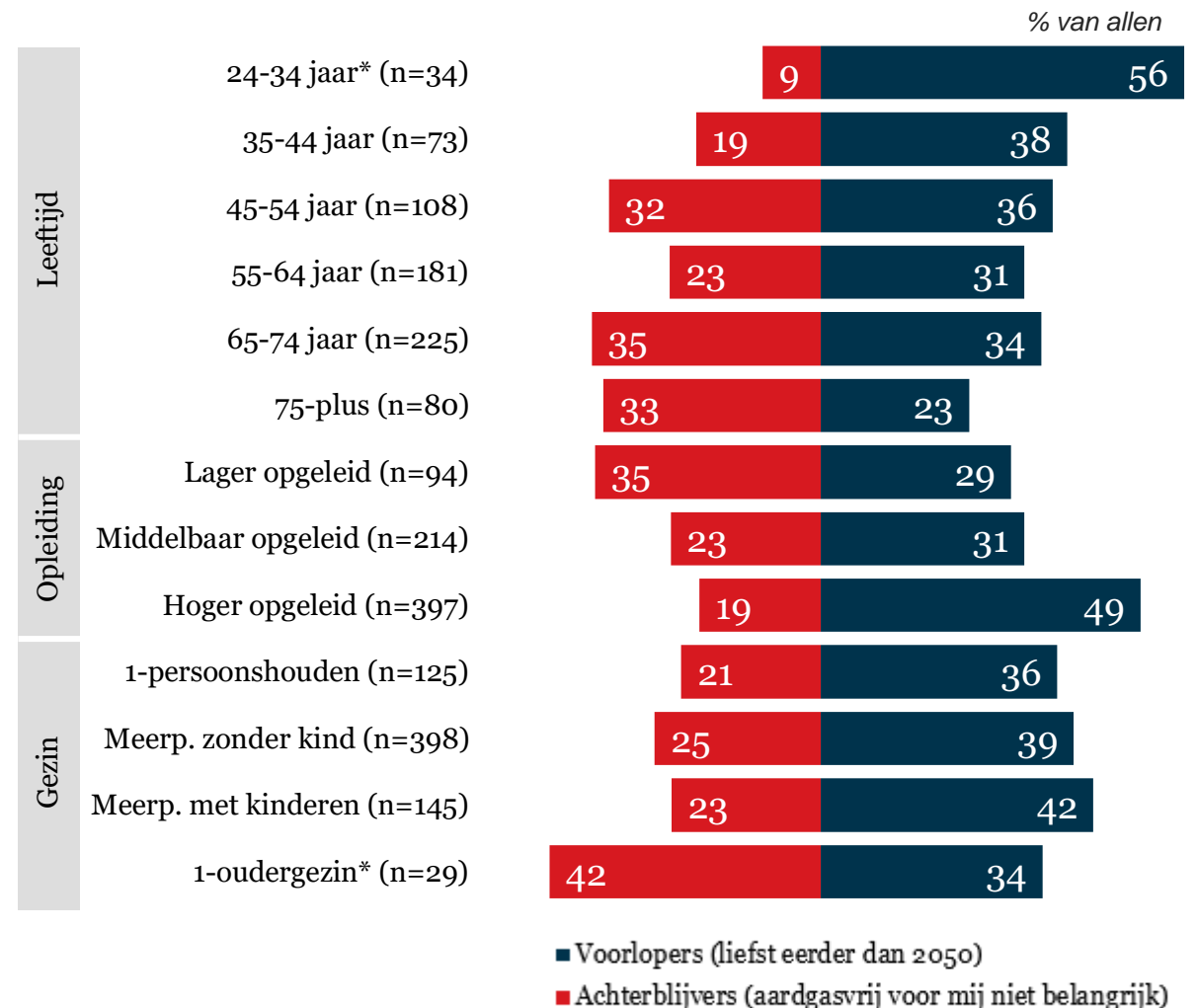
4.3 Draagvlak aardgasvrij

Om een indruk te krijgen van de mate waarin subgroepen van elkaar verschillen, maken we een onderscheid in 'voorlopers' van de overstap van aardgasvrij wonen (*"liefst eerder dan 2050"*) en 'achterblijvers' (*"geen belangrijk thema voor mij"*).

Uitgaande van deze definities kan 37% van de bewoners worden omschreven als 'voorloper' en behoort 24% tot de 'achterblijver'. Het minder uitgesproken deel is in deze analyse buiten beschouwing gelaten. De grafiek hiernaast geeft weer dat:

- er zich onder hoger opgeleiden relatief veel 'voorlopers' bevinden (49%);
- het aandeel 'achterblijvers' het grootst is onder lager opgeleiden (35%) en 65-plussers (34%).

Voorlopers en achterblijvers naar persoons- en gezinskenmerken

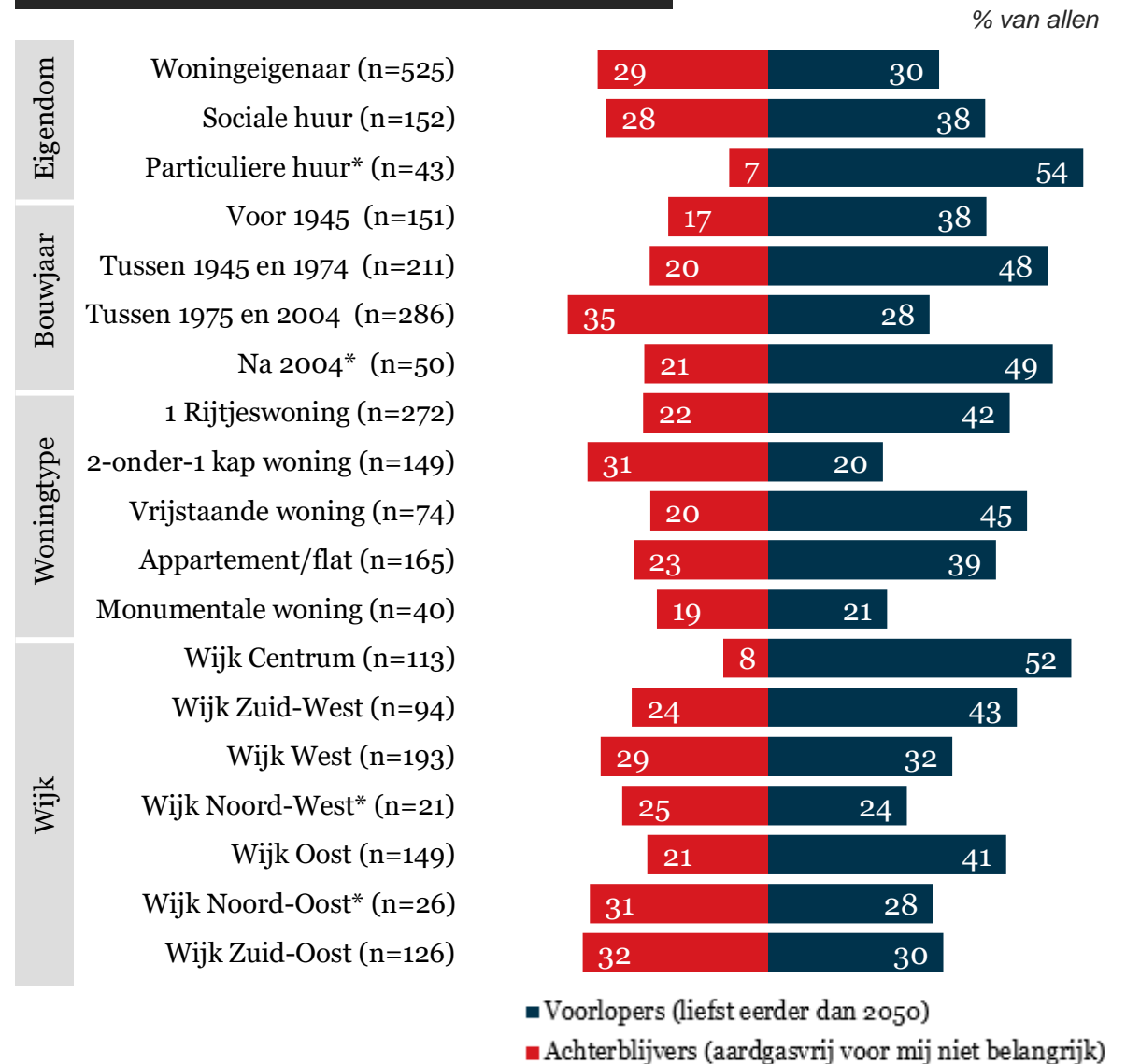
* Te weinig waarnemingen voor betrouwbare uitspraken over deze subgroep

4.3 Draagvlak aardgasvrij

De analyse naar woonkenmerken wijst uit dat:

- het aandeel 'voorlopers' het grootst is onder bewoners van het centrum (52%) en bewoners van woningen met een bouwjaar tussen 1945 en 1974 (48%);
- onder bewoners van woningen met een bouwjaar tussen 1975 en 2004 relatief veel 'achterblijvers' zitten (35%).

Voorlopers en achterblijvers naar woonsituatie

* Te weinig waarnemingen voor betrouwbare uitspraken over deze subgroep

4.4 Eigen woning of wijk

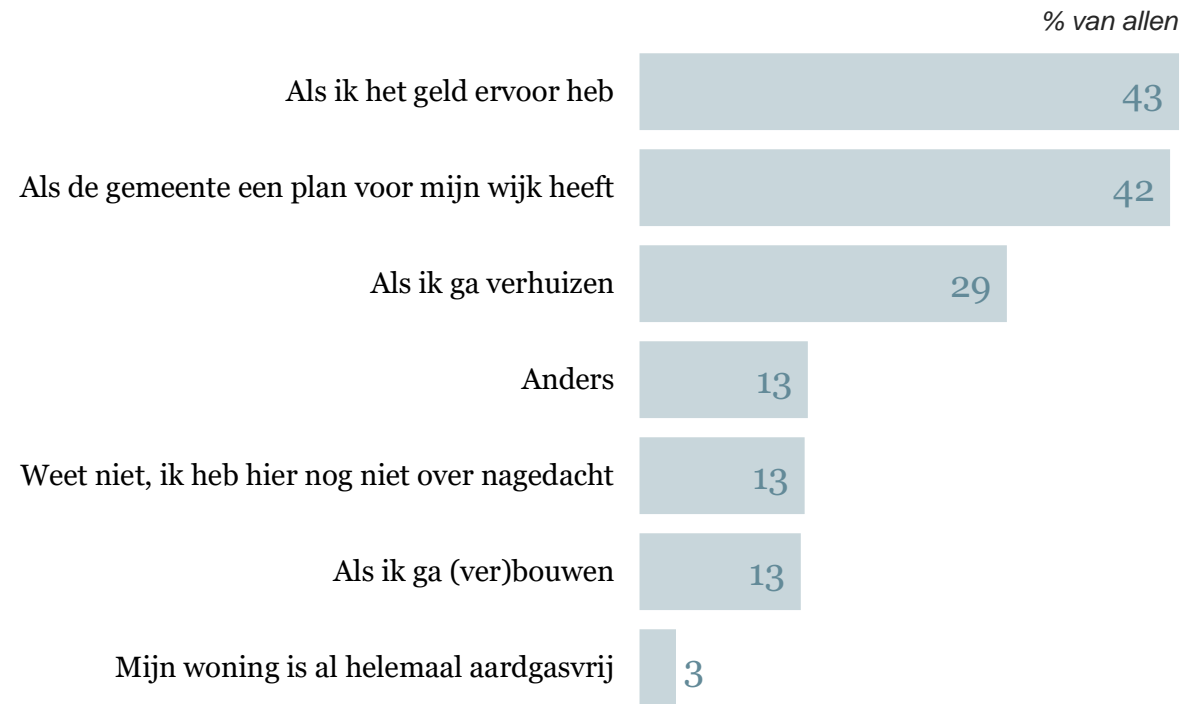
We vroegen ook naar een logisch moment om te gaan nadenken over een overstap naar aardgasvrij:

- financiële ruimte en een plan van aanpak voor de wijk blijken hierin het meest doorslaggevend (voor resp. 43% en 42%);
- 29% ziet een verhuizing en 13% een verbouwing als logisch moment;
- nog eens 13% valt onder *andere* (“Als de gemeente de kosten betaald”, “Als het mogelijk is om subsidie te krijgen”, “Ik ben afhankelijk van de woningbouwvereniging”, “Daar zijn wij al te oud voor” e.a.)
- 3% geeft aan dat hun woning al helemaal aardgasvrij is.

De analyse naar subgroepen laat zien dat:

- verhuizen vooral een logisch moment is voor particuliere huurders (66%), inwoners van het centrum (59%), 35-44 jarigen (50%) en hoger opgeleiden (46%);
- financiële ruimte relatief vaker een drijfveer vormt voor 35-44 jarigen (55%), bewoners van rijtjeswoningen (55%) en alleenstaanden (52%);
- de aanwezigheid van een wijkplan vaker een rol speelt bij huurders uit de sociale sector (53%) en inwoners van de wijk West (54%).

Wat zou voor u een logisch moment zijn om te gaan nadenken over een overstap naar aardgasvrij wonen?

4.4 Eigen woning of wijk

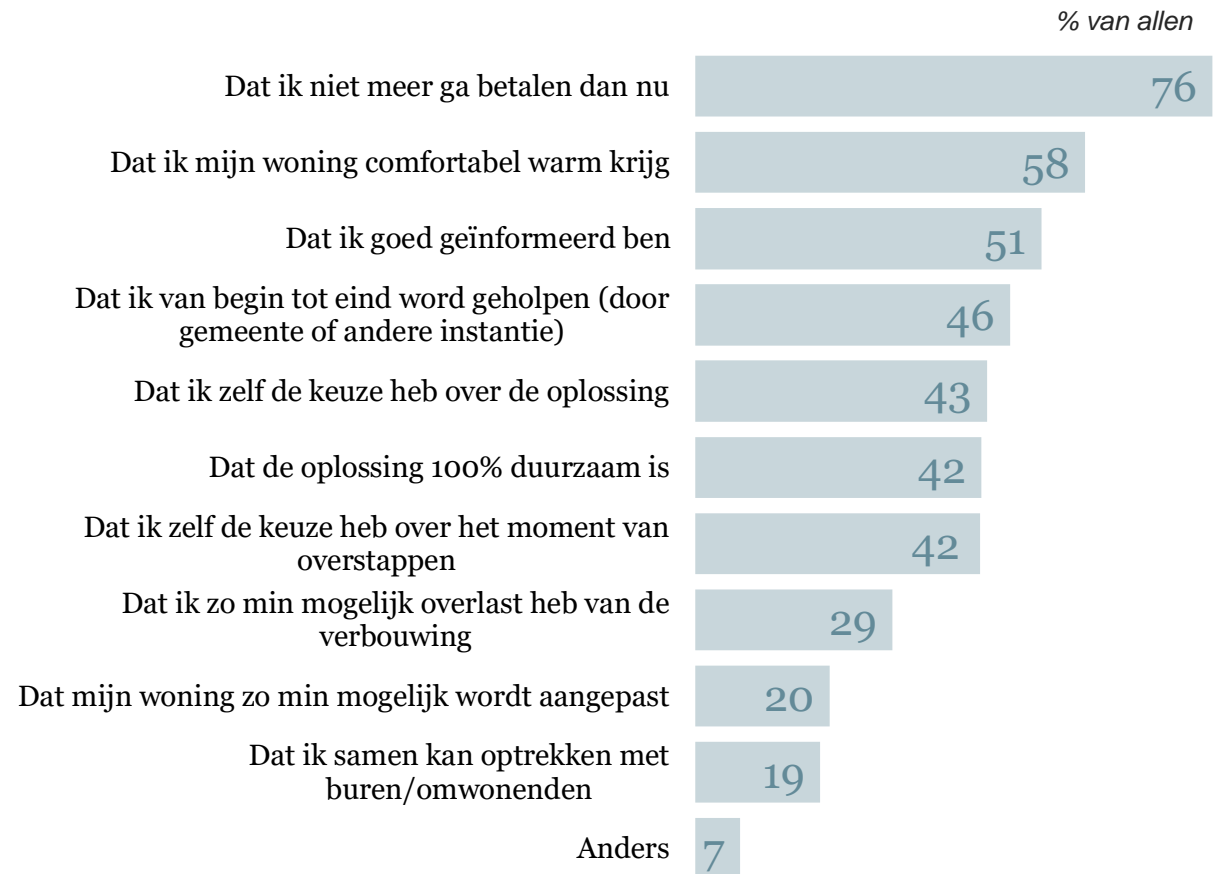
Dat het financiële plaatje in de overstap naar aardgasvrij een cruciale rol speelt, wordt hiernaast nog een keer bevestigd:

- driekwart vindt het belangrijk dat zij niet meer gaan betalen dan nu het geval is (76%);
- voor 58% is het een voorwaarde dat zij de woning comfortabel warm krijgen;
- anderen factoren die overstap kunnen stimuleren zijn goede informatie (51%), ondersteuning (43%) en keuzevrijheid in zowel oplossing (43%) als moment van overstappen (42%).

De analyse naar subgroepen leert ons dat:

- eigenaren van vrijstaande woningen relatief meer waarde hechten aan een duurzame oplossing (63%), weinig aanpassingen aan de woning (54%), keuzevrijheid in moment (63%) en oplossing (57%);
- bewoners van 2-onder-1 kap keuzevrijheid eveneens hoog in het vaandel hebben, zowel als het gaat om de oplossing (71%) als om het overstapmoment (58%);
- lager opgeleiden en 75-plus relatief minder belang hechten aan comfort (resp. 33% en 44%), maar meer aan ondersteuning van begin tot eind (resp. 57% en 58%).

Wat vindt u belangrijk bij het aardgasvrij maken van uw woning of wijk?

5

Rol van de gemeente

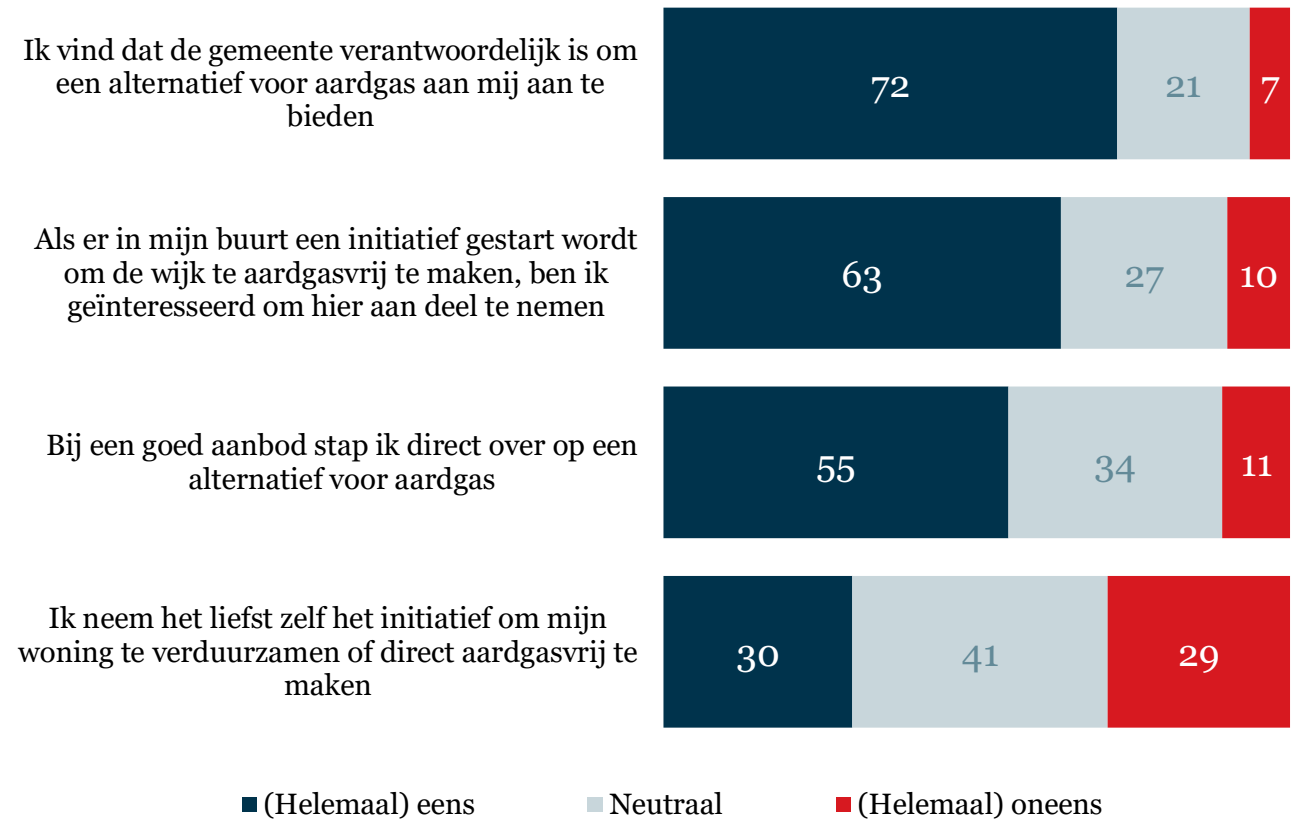
5.1 Initiatief

De bewoners die nog niet aardgasvrij wonen (n=692), kregen een aantal uitspraken voorgelegd over het initiatief rondom aardgas wonen:

- bijna driekwart is van mening dat de gemeente verantwoordelijk is om een alternatief aan te bieden (72%);
- 63% heeft interesse om deel te nemen als er in hun buurt een initiatief zou worden gestart;
- meer dan de helft zou bij een goed aanbod zelfs direct overstappen (55%);
- 30% neemt het liefst zelf het initiatief in de overstap naar aardgasvrij wonen. De groep die dit liever niet zelf doet is van vergelijkbare grootte (29%).

In hoeverre bent u het eens met de volgende uitspraken?

% van bewoners die niet aardgasvrij wonen

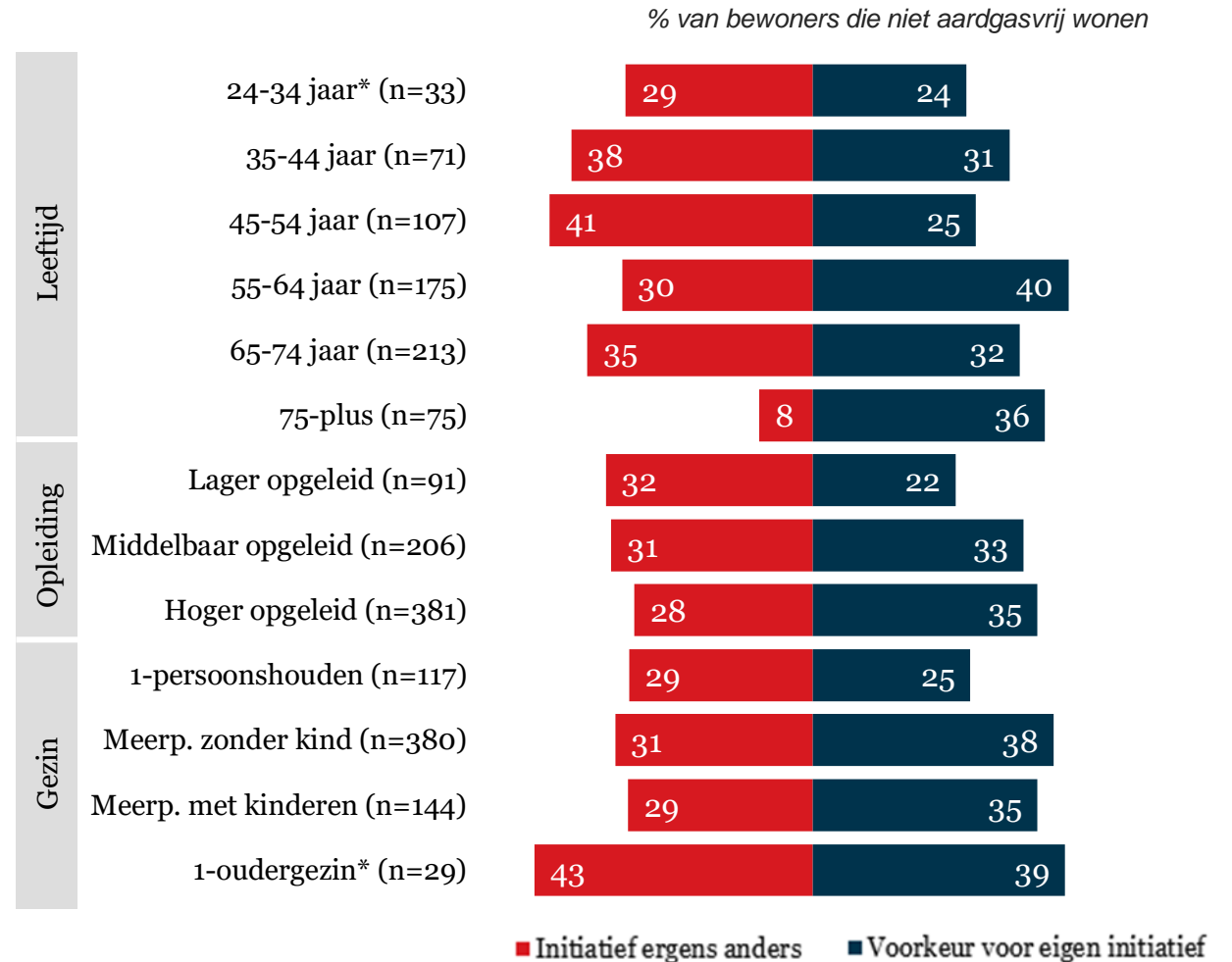

5.1 Initiatief

In de figuur hiernaast is de voorkeur voor eigen initiatief in de overstap naar aardgasvrij wonen, uitgesplitst naar persoons- en gezinskenmerken:

- de voorkeur voor eigen initiatief is relatief groot onder 55-64 jarigen (40%) en laag onder lager opgeleiden (22%) en alleenstaanden (25%)
- het aandeel dat liever geen eigen initiatief neemt is relatief groot binnen de groepen 35-44 jaar (38%) en 45-54 jaar (41%) en laag onder 75-plus (8%).

Voorkeur initiatief naar persoons- en gezinskenmerken

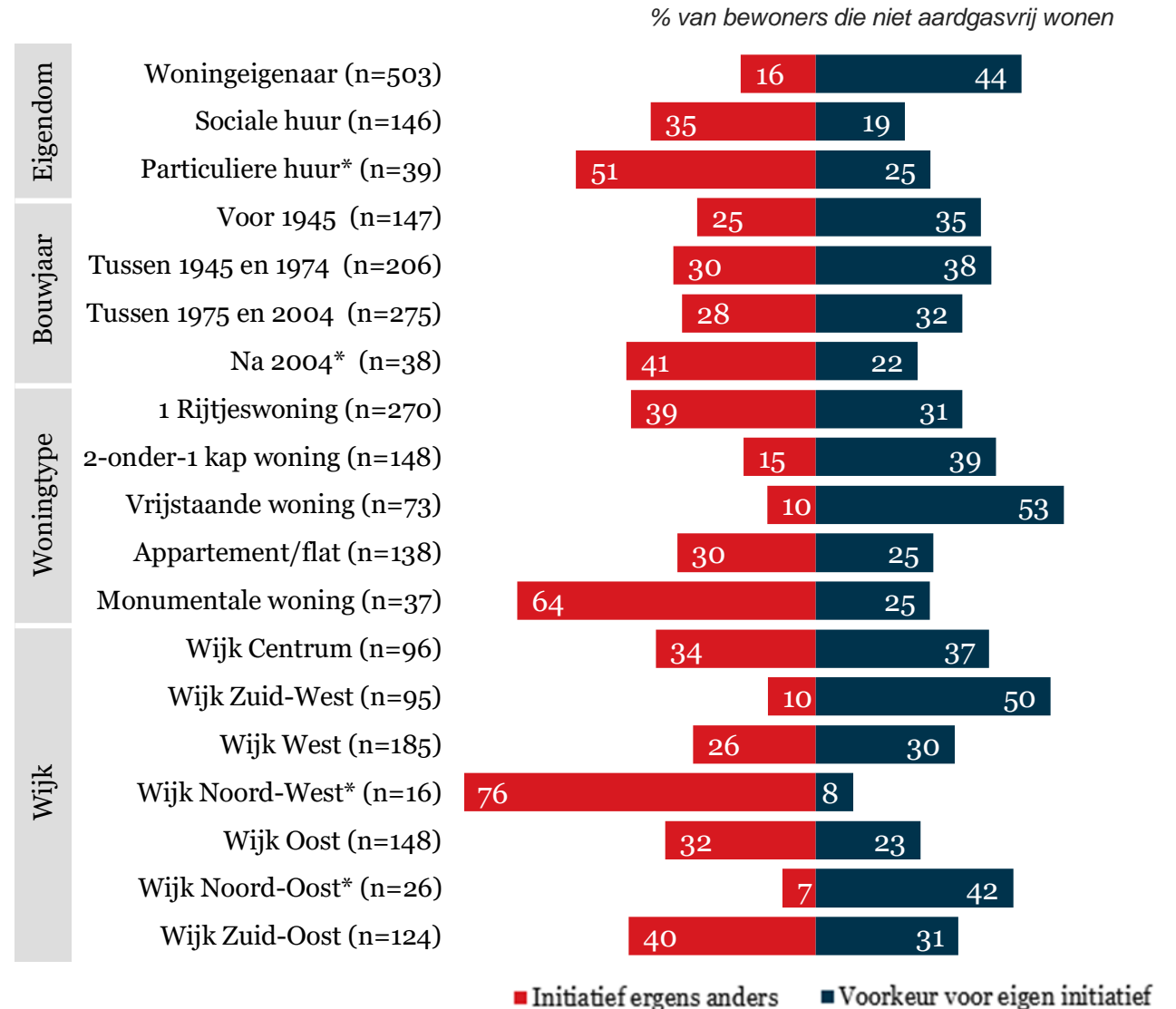
* Te weinig waarnemingen voor betrouwbare uitspraken over deze subgroep

5.1 Initiatief

Als we de voorkeur voor eigen initiatief in de overstap naar aardgasvrij wonen, afzetten tegen woonkenmerken dan zijn er duidelijke verschillen zichtbaar:

- huiseigenaren houden liever de touwtjes in handen dan huurders (44% versus 19% sociale en 25% particuliere huur);
- bewoners van vrijstaande woningen hebben de grootste voorkeur voor eigen initiatief (53%);
- binnen de wijk Zuid-West is er een grotere voorkeur voor eigen initiatief (50%), wat samenhangt met het grote aandeel huiseigenaren in deze wijk.

Voorkeur initiatief naar woonsituatie

* Te weinig waarnemingen voor betrouwbare uitspraken over deze subgroep

5.2 Behoeftte aan inspraak

De figuur hiernaast geeft een beeld van de behoefte aan inspraak bij de overgang naar aardgasvrij wonen in de wijk:

- het grootste deel geeft aan dat zij pas betrokken vanaf het moment dat de plannen voor de wijk bekend zijn (61%);
- de rest groep denkt graag mee over de mogelijkheden (39%), 1 op de 10 wil actief deelnemen in bewonersgroepen en meedenken hoe deze transitie vorm moet krijgen.

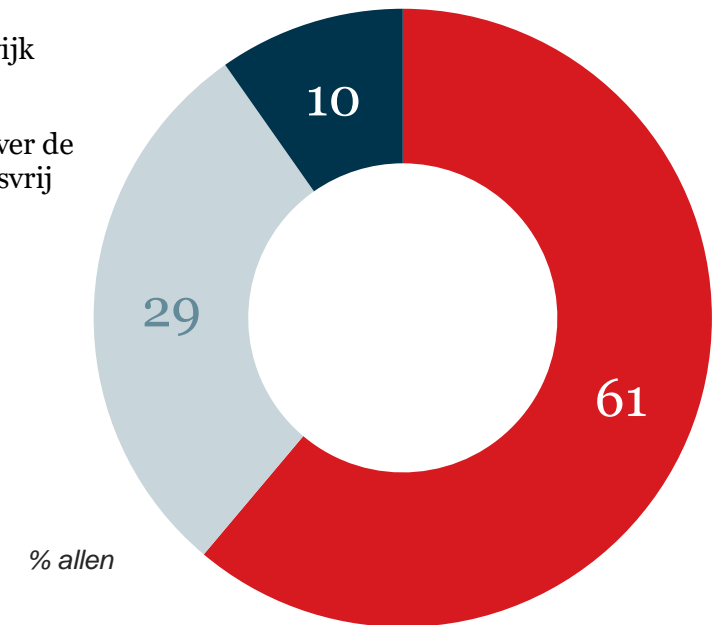
Bij het voorgaande moet worden opgemerkt dat het onderzoek is uitgevoerd onder het bewonerspanel. Dit bestaat uit inwoners van wie op voorhand al bekend is dat zij willen meedenken over de stad. Het is aannemelijk dat de behoefte aan inspraak daardoor hoger uitvalt dan wanneer alle inwoners hierover zouden zijn ondervraagd.

De analyse naar subgroepen wijst uit dat het aandeel dat wil meedenken:

- het grootst is onder huiseigenaren (61%) en hoger opgeleiden (54%);
- het laagst is onder middelbaar geschoolden (24%) en 75-plussers (25%).

In hoeverre wenst u betrokken te zijn bij de transitie naar aardgasvrij wonen in uw wijk?

- Ik wil pas betrokken worden zodra de plannen voor mijn wijk bekend zijn
- Ik wil mee kunnen denken over de mogelijkheden van aardgasvrij in mijn wijk
- Ik wens actief deel te nemen aan bewonerswerkgroepen die meedenken over de vormgeving van de transitie naar aardgasvrij

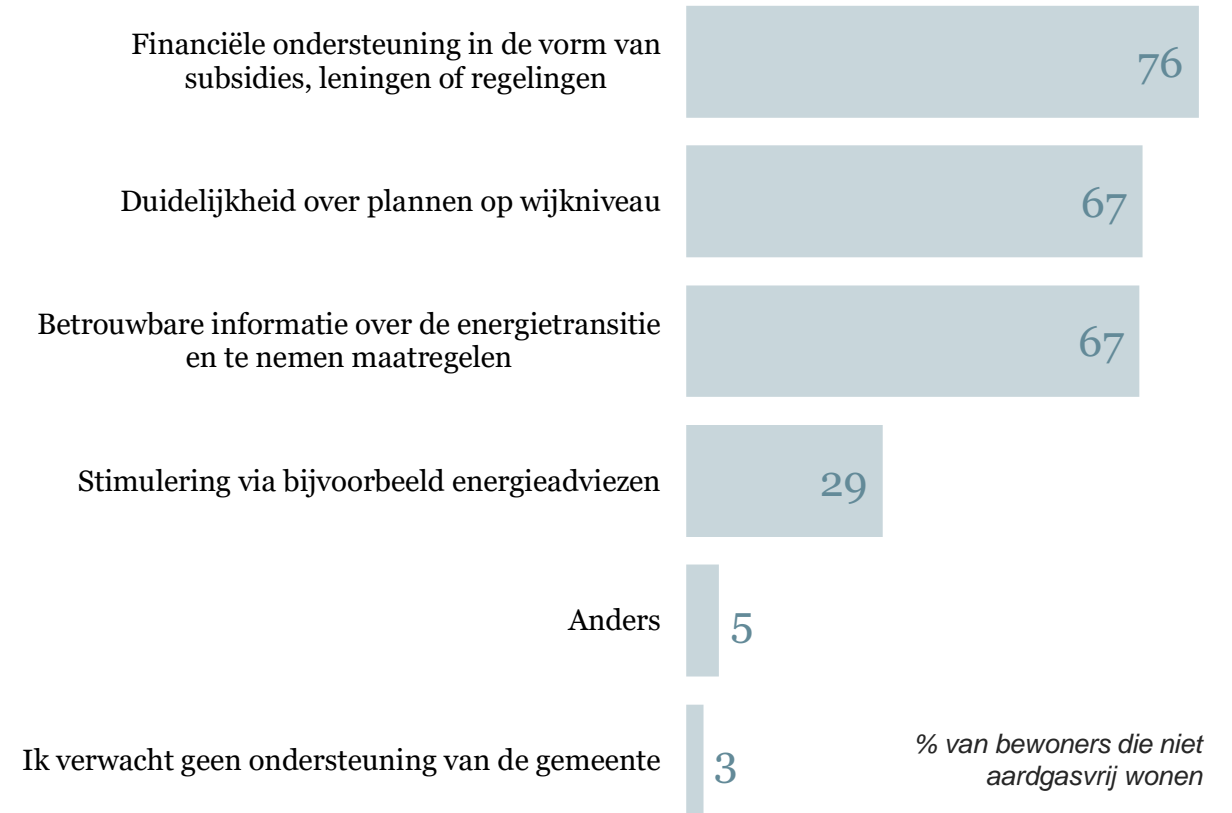

5.3 Verwachte ondersteuning

97% van de bewoners die niet aardgasvrij wonen, verwacht één of meer vormen van ondersteuning van de gemeente bij de overgang naar aardgasvrij wonen:

- drie kwart denkt dan aan een financiële ondersteuning in de vorm van subsidies, leningen of regelingen (76%);
- twee derde deel verwacht duidelijke wijkplannen en betrouwbare informatie over te nemen maatregelen;
- 29% denkt aan stimulering in de vorm van energieadvies.

Welke concrete ondersteuning verwacht u van de gemeente bij het aardgasvrij maken van uw woning of wijk?

5.4 Informatiebehoefte

94% van de bewoners heeft interesse in informatie over een aardgasvrij Maastricht, en dan met name in het financiële plaatje en de tijdsplanning:

- 82% van de huiseigenaren wil weten wat de verandering naar aardgasvrij hen gaat kosten;
- onder huurders ligt dit aandeel op 77%;
- 64% is benieuwd wanneer wat gaat gebeuren;
- onder de huurders is 58% nieuwsgierig of zij inspraak hebben in de uiteindelijke keuze;
- de helft vraagt zich af of er mogelijkheden zijn voor financiering (49%) of wat de mogelijkheden zijn om hun woning aardgasvrij maken (49%);
- ruim een kwart heeft behoefte aan informatie over wat te doen als hun cv-ketel aan vervanging toe is (27%).

Op het niveau van subgroepen zien we dat:

- de behoefte aan informatie over mogelijkheden voor financiering het grootst is onder 35-44 jarigen (72%), bewoners van vrijstaande woningen (67%), huiseigenaren (65%) en hoger opgeleiden (65%);
- het aandeel dat benieuwd is naar de mogelijkheden van hun woning het grootst is binnen de wijk Zuid-West (70%) en onder bewoners van vrijstaande woningen (68%).

Waar wilt u meer over weten m.b.t. de verandering naar een aardgasvrij Maastricht?

* % van huiseigenaren

** % van huurders

5.4 Informatiebehoefte

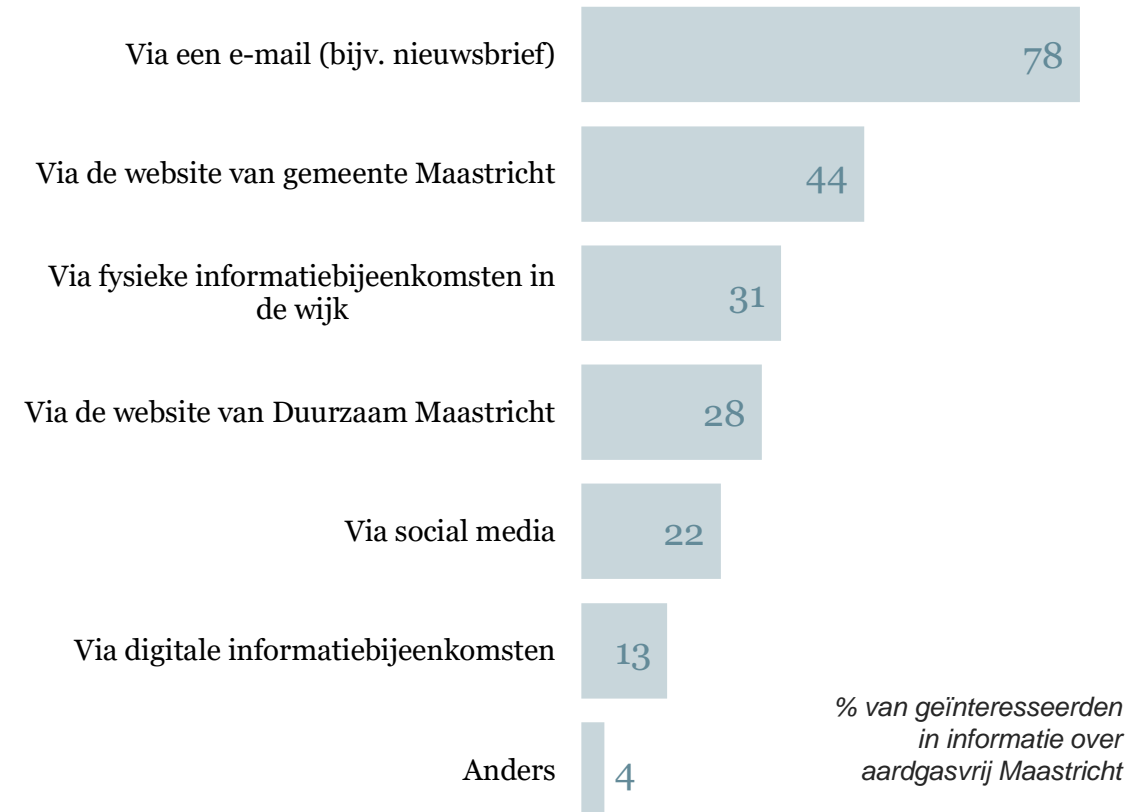
Bewoners met belangstelling voor informatie over de verandering naar een aardgasvrij Maastricht (n=657) is gevraagd naar hun voorkeurskanalen:

- e-mail blijkt veruit het meest favoriete kanaal: 78% wil op deze wijze geïnformeerd worden (bijv. in de vorm van een nieuwsbrief);
- 44% wil geïnformeerd worden via de gemeentelijke website, 28% via de site van Duurzaam Maastricht;
- 31% wil het liefst tijdens fysieke bijeenkomsten worden bijgepraat, 13% volgt bijeenkomsten bij voorkeur online;
- 22% geeft de voorkeur aan social media;
- de groep 'anders' (4%) heeft het vooral over informatie op papier: briefpost of (lokale) krant.

Hoewel alle leeftijden een voorkeur hebben voor e-mail (nieuwsbrieven), zijn er ook verschillen zichtbaar:

- de voorkeur voor fysieke bijeenkomsten is het grootst onder 75-plussers (41%);
- online bijeenkomsten zijn het meest populair onder 35-44 jarigen (32%) en 45-54 jarigen (25%).

Hoe wilt u het liefst geïnformeerd worden over Aardgasvrij Maastricht 2050?

6

Onderzoeks- verantwoording

6. Onderzoeksverantwoording

Opdrachtgever

Gemeente Maastricht - Beleid en Ontwikkeling

Onderzoekspopulatie

Inwoners gemeente Maastricht van 24 jaar en ouder, exclusief studenten

Onderwerp

Draagvlak voor energietransitie in het algemeen en aardgasvrij wonen in het bijzonder

Methodiek

Online enquête onder stadspanel

Veldwerkperiode

- woensdag 4 november : uitnodiging
- dinsdag 10 november : eerste herinnering
- vrijdag 13 november : tweede herinnering
- maandag 16 november: sluiting online vragenlijst

Respons

- 1.704 uitgezette vragenlijsten, waarvan:
- 20 onjuiste mailadressen;
 - 2 afmeldingen;
 - 933 niet gereageerd;
 - 749 ingevulde vragenlijsten (=44%).

Weging en representativiteit

De respons (n=749) is getoetst op representativiteit. Hierbij is gekeken naar de spreiding op persoonskenmerken (leeftijd, geslacht en opleiding), gezinssamenstelling en woonsituatie (woningeigendom, bouwjaar en wijken). De tabel op de volgende pagina toont zowel de populatieverdeling als de respons voor en na weging. De tabel laat zien dat de respons na weging een representatieve afspiegeling vormt van de totale populatie van 24-plus huishoudingen in Maastricht.

6. Onderzoeksverantwoording

		Populatie*	Respons voor weging	Respons na weging
Gezins-samenstelling	1-persoonshuishouden	48%	18%	48%
	Meerpersoons zonder kinderen	29%	56%	28%
	Meerpersoons met kinderen	16%	21%	16%
	1-oudergezin	7%	4%	7%
	Overig	1%	1%	1%
Bouwjaar	Voor 1945	24%	22%	21%
	1945-1975	36%	30%	36%
	1975-2005	35%	41%	37%
	Vanaf 2005	5%	7%	6%
Eigendom	Koopwoningen	39%	72%	44%
	Huurwoningen corporaties	36%	22%	35%
	Huurwoningen overig	24%	6%	21%
	Onbekend	1%	1%	1%
Geslacht	Man	49%	61%	47%
	Vrouw	51%	38%	52%
Leeftijd	24-34 jaar	23%	5%	22%
	35-44 jaar	13%	10%	13%
	45-54 jaar	17%	16%	14%
	55-64 jaar	18%	26%	19%
	65-74 jaar	16%	32%	17%
	75+	13%	11%	15%
Opleiding	Laag	29%	13%	25%
	Middelbaar	38%	30%	37%
	Hoog	33%	56%	38%
Wijk	Centrum	14%	16%	14%
	Zuidwest	8%	13%	8%
	West	31%	27%	31%
	Noordwest	2%	3%	2%
	Oost	24%	21%	23%
	Noordoost	3%	4%	3%
	Zuidoost	18%	18%	19%

* Populatie inwoners 24 jaar en ouder, exclusief studenten:
 - 68.903 huishoudens (CBS), minus
 - 9.323 in Maastricht woonachtige studenten (Studiegids 2020:
<https://studiegids.nl/studentensteden/maastricht/>)

Team

Onderzoek & Statistiek

Heeft u vragen of opmerkingen over deze rapportage?

De onderzoeker(s) van O&S staan u graag te woord:

Huub Boom

(043) 350 44 87

huub.boom@maastricht.nl

BIJLAGEN

Wat is uw mening over aardgasvrij wonen?

Beste lid van het MaastrichtForum,

In het nationale Klimaatakkoord is afgesproken dat Nederland in 2050 alleen nog schone en duurzame energie gebruikt. Momenteel is aardgas de meest gebruikte energiebron bij koken en het verwarmen van uw woning of water. Aardgas is een fossiele brandstof en niet duurzaam. Daarom gaan alle woningen in Nederland uiteindelijk over op duurzame energiebronnen. Het proces om uiteindelijk geen aardgas meer te gebruiken noemen we het 'aardgasvrij' maken van woningen.

Iedere Maastrichtenaar krijgt te maken met de overstap naar aardgasvrij wonen. De gemeente is benieuwd hoe u over dit onderwerp denkt. **Ook als het u nog niet bezighoudt, kunt u ons van waardevolle informatie voorzien** en vragen wij u om mee te doen.

Dat kan door het invullen van een online vragenlijst van ongeveer 10 minuten. Meedoen kan **tot 15 november**. Klik op onderstaande button om de vragenlijst te starten. Alvast bedankt voor uw deelname!

START

Bent u nieuwsgierig naar resultaten van andere onderzoeken die zijn uitgevoerd?
Op [de MaastrichtForum-pagina](#) vindt u een overzicht.

Gemeente Maastricht
Team Onderzoek & Statistiek

TABELLEN

Hoe belangrijk vindt u het onderwerp energietransitie?

Rij %		Niet belangrijk, dit onderwerp interesseert mij niet	Belangrijk, maar het houdt mij nog niet echt bezig	Heel belangrijk, het houdt mij erg bezig	n=
Totaal Maastricht		6	67	27	749
Leeftijd	24-34 jaar	5	68	27	34
	35-44 jaar	9	63	28	73
	45-54 jaar	7	67	26	110
	55-64 jaar	8	59	34	182
	65-74 jaar	3	66	31	225
	75-plus	2	84	13	80
Opleiding	Lager opgeleid	5	85	11	94
	Middelbaar opgeleid	7	72	21	215
	Hoger opgeleid	5	51	44	399
Huishouden	1-persoonshouden	2	73	25	125
	Meerpersoons zonder kinderen	8	65	27	399
	Meerpersoons met kinderen	9	59	32	146
	1-oudergezin	11	58	31	30
Eigendom	Koopwoning	7	64	29	538
	Sociale huurwoning	6	74	19	164
	Particuliere huurwoning	3	61	36	43
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	5	69	26	156
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	9	56	35	217
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	4	71	25	294
	Na 2004 gebouwd	8	50	42	53
Woningtype	1 Rijtjeswoning	6	73	21	284
	2-onder-1 kap woning	10	60	30	151
	Vrijstaande woning	1	51	47	74
	Appartement/galerijflat	3	67	30	174
	Rijks- of gemeentelijk monument	5	78	17	41
Wijk	Wijk Centrum	2	64	33	118
	Wijk Zuid-West	5	57	37	98
	Wijk West	7	67	26	198
	Wijk Noord-West		71	29	23
	Wijk Oost	5	71	24	153
	Wijk Noord-Oost	1	71	28	26
	Wijk Zuid-Oost	9	70	22	131

Basis = allen

TABELLEN

Waarom vindt u de energietransitie geen belangrijk onderwerp?

kolom %		Ik vind het onzin	Ik weet nog niet goed wat het inhoudt	Ik zie of begrijp het belang niet	Ik vind andere zaken belangrijker	Ik heb me er nog onvoldoende in verdiept	Ik weet nog niet precies wat ik zelf kan doen	Anders	n=
Totaal Maastricht		39	12	30	48	26	10	3	48
Leeftijd	24-34 jaar	66		43	100				3
	35-44 jaar	40		86	14				5
	45-54 jaar	49			61	41		2	10
	55-64 jaar	25	31	8	30	59	31	4	12
	65-74 jaar	33	3	18	45	25		10	10
	75-plus	45			77	41	41	15	4
Opleiding	Lager opgeleid	23	39		27	77	39		8
	Middelbaar opgeleid	43		43	35	25	6	4	16
	Hoger opgeleid	53	1	31	85	1		5	20
Huishouden	1-persoonshouden		42		58	80	55		5
	Meerpersoons zonder kinderen	57	1	21	40	26		6	25
	Meerpersoons met kinderen	56		48	87	7		3	10
	1-oudergezin	28		72					2
Eigendom	Koopwoning	46	1	20	73	22	5	6	31
	Sociale huurwoning	13	30	35	28	37	20		15
	Particuliere huurwoning	100		56					2
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	39		3	57	42	15	9	10
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	21	23	34	34	29	15		18
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	69	1	40	61	12		8	15
	Na 2004 gebouwd	59		41	59				3
Woningtype	1 Rijtjeswoning	47		47	51	15		1	21
	2-onder-1 kap woning	27		6	88	33		5	8
	Vrijstaande woning	61			39			61	2
	Appartement/galerijflat	10	52	14	22	46	33	4	12
	Rijks- of gemeentelijk monument				100	62	62		2
Wijk	Wijk Centrum	3	25		66	62	41	10	6
	Wijk Zuid-West	76			24			10	5
	Wijk West	47		27	54	6		5	17
	Wijk Oost	8	38	8	45	76	37		9
	Wijk Noord-Oost	100		100	100				1
	Wijk Zuid-Oost	44	10	63	44	16			9

Basis = energietransitie geen belangrijk onderwerp

TABELLEN

Waarom houdt de energietransitie u nog niet bezig?

kolom %		Ik weet nog niet goed wat het inhoudt	Ik zie of begrijp het belang niet	Ik vind andere zaken belangrijker	Ik heb me er nog onvoldoende in verdiept	Ik weet nog niet precies wat ik zelf kan doen	Anders	n=
Totaal Maastricht		15	4	26	48	28	11	429
Leeftijd	24-34 jaar	23	1	26	65	52	9	21
	35-44 jaar	14	1	28	43	29	21	43
	45-54 jaar	26	3	20	44	10	20	58
	55-64 jaar	14	9	18	55	16	11	90
	65-74 jaar	10	6	24	36	36	10	134
	75-plus	6	4	31	40	24	6	56
Opleiding	Lager opgeleid	22	3	23	45	15	8	73
	Middelbaar opgeleid	13	6	22	49	33	9	141
	Hoger opgeleid	11	2	30	52	40	20	190
Huishouden	1-persoonshouden	18	3	20	54	36	7	83
	Meerpersoons zonder kinderen	10	6	36	34	26	15	233
	Meerpersoons met kinderen	8	4	19	61	21	21	68
	1-oudergezin	39	6	27	31	7	18	15
Eigendom	Koopwoning	8	6	34	36	22	19	298
	Sociale huurwoning	25	4	15	52	25	5	104
	Particuliere huurwoning	10	1	27	71	50	7	25
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	26	5	26	30	19	10	80
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	11	2	32	43	20	12	129
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	11	6	22	46	21	12	175
	Na 2004 gebouwd	18	5	13	59	6	54	24
Woningtype	1 Rijtjeswoning	24	3	21	45	23	10	159
	2-onder-1 kap woning	5	10	38	23	14	26	87
	Vrijstaande woning	3		48	36	41	6	33
	Appartement/galerijflat	11	5	26	61	35	8	114
	Rijks- of gemeentelijk monument	9		12	65	12	20	24
Wijk	Wijk Centrum	12	3	7	68	40	14	72
	Wijk Zuid-West	9		40	39	35	10	49
	Wijk West	13	3	21	63	22	8	119
	Wijk Noord-West	6	1		2	26	66	11
	Wijk Oost	26	3	32	46	33	9	83
	Wijk Noord-Oost			25	52	18	8	18
	Wijk Zuid-Oost	13	10	35	23	23	13	77

Basis = niet bezig met energietransitie

TABELLEN

Neemt u zelf al maatregelen om uw energieverbruik te verminderen of om zelf duurzame energie op te wekken?

Rij %		Ja en ik ben van plan meer te doen	Ja, maar ik hou het voorlopig hierbij	Nee, maar ik ga wel iets doen op korte termijn	Nee, ik ben ook niets van plan	n=
Totaal Maastricht		29	47	6	18	541
Leeftijd	24-34 jaar	35	36	12	17	14
	35-44 jaar	28	52	5	16	57
	45-54 jaar	39	39	8	14	93
	55-64 jaar	33	50	6	10	135
	65-74 jaar	25	60	2	13	163
	75-plus	13	44	1	42	53
Opleiding	Lager opgeleid	25	51	2	23	49
	Middelbaar opgeleid	25	51	4	19	134
	Hoger opgeleid	34	43	7	16	335
Huishouden	1-persoonshouden	20	47	1	31	55
	Meerpersoons zonder kinderen	26	53	7	15	308
	Meerpersoons met kinderen	42	35	8	15	129
	1-oudergezin	29	64	5	2	20
Eigendom	Koopwoning	29	47	6	18	537
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	26	35	4	35	125
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	27	58	6	9	145
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	30	49	6	15	231
	Na 2004 gebouwd	37	32	3	28	37
Woningtype	1 Rijtjeswoning	35	40	7	19	207
	2-onder-1 kap woning	24	59	6	11	148
	Vrijstaande woning	32	46	8	14	71
	Appartement/galerijflat	20	47	3	30	59
	Rijks- of gemeentelijk monument	16	55	21	7	28
Wijk	Wijk Centrum	19	37	1	44	67
	Wijk Zuid-West	27	58	7	9	88
	Wijk West	35	40	5	20	132
	Wijk Noord-West	26	74			16
	Wijk Oost	23	46	9	22	116
	Wijk Noord-Oost	21	77		2	23
	Wijk Zuid-Oost	35	47	2	16	97

Basis = huiseigenaren

TABELLEN

Welke maatregelen heeft u genomen om uw energieverbruik te verminderen of om zelf duurzame energie op te wekken?

kolom %		Zonnepanele	Vloerisolatie	Dakisolatie	Gevelisolatie	Dubbel/triple glas	Een (hybride) waterpomp	Elektrisch koken	Korter douchen/ waterbespar ende douchekop	Ik gebruik geen gas meer in mijn woning	Andere maatregelen	n=
Totaal Maastricht		41	24	41	31	75	2	47	55	4	13	428
Leeftijd	24-34 jaar	47	56	73	36	92		63	45	11	29	8
	35-44 jaar	33	14	30	17	85	2	35	60	1	21	46
	45-54 jaar	40	16	34	22	61		43	60	1	18	72
	55-64 jaar	48	33	51	43	84	3	52	47	6	7	109
	65-74 jaar	40	28	41	42	72	2	53	59	7	10	137
	75-plus	48	12	44	27	73		47	56	6	5	36
Opleiding	Lager opgeleid	49	15	35	21	66	1	47	58	1	7	37
	Middelbaar opgeleid	36	21	38	37	81	1	45	51	6	10	109
	Hoger opgeleid	46	31	49	32	75	2	50	57	5	19	265
Huishouden	1-persoonshouden	27	17	29	39	80	1	50	48	12	7	42
	Meerpersoons zonder kinderen	51	23	45	30	74	1	47	58	4	14	249
	Meerpersoons met kinderen	46	32	51	28	77	2	51	57	0	21	98
	1-oudergezin	33	28	41	36	71		36	52	1		18
Eigendom	Koopwoning	41	24	41	31	76	2	47	55	5	13	424
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	27	27	50	28	70	3	46	66	4	17	97
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	42	17	46	38	83	1	46	54	8	7	119
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	44	26	33	26	73	1	48	52	1	18	181
	Na 2004 gebouwd	68	56	48	46	51	2	55	46	14	1	28
Woningtype	1 Rijteswoning	39	20	32	21	73	1	42	54	3	15	163
	2-onder-1 kap woning	46	31	59	38	78	1	49	59	0	12	123
	Vrijstaande woning	67	29	48	38	83	7	46	43	1	8	59
	Appartement/galerijflat	13	14	8	22	77		78	45	33	19	39
	Rijks- of gemeentelijk monument	21	33	65	37	51	6	36	37	19	25	19
Wijk	Wijk Centrum	13	27	40	24	65	2	61	42	19	17	48
	Wijk Zuid-West	40	23	53	27	81	1	51	68		9	71
	Wijk West	47	24	34	36	76	2	52	45	9	9	103
	Wijk Noord-West	34	18	24	14	73	6	56	58	21	20	16
	Wijk Oost	46	25	45	36	68	2	49	61	3	12	91
	Wijk Noord-Oost	66	31	57	55	84		47	23		5	22
	Wijk Zuid-Oost	33	22	34	23	78		31	63		22	76

Basis = huiseigenaren - maatregelen genomen

TABELLEN

Welke maatregelen overweegt u te nemen?

kolom %		Zonnepanele n plaatsen	Vloerisolatie	Dakisolatie	Gevelisolatie	Dubbel/triple glas plaatsen	Een (hybride) waterpomp plaatsen	Elektrisch koken	Mijn woning aardgasvrij maken	Andere maatregelen	n=
Totaal Maastricht		42	10	20	18	12	20	34	23	12	189
Leeftijd	24-34 jaar	48	12	38	26	22	52	64	38		6
	35-44 jaar	51	16	42	27	9	18	13	21	4	25
	45-54 jaar	51	19	14	17	7	15	33	18	10	43
	55-64 jaar	40	5	16	7	11	27	32	19	12	53
	65-74 jaar	27	4	6	19	13	11	18	23	20	45
	75-plus	19			2				30	51	8
Opleiding	Lager opgeleid	8		11	22	4	19		6	38	11
	Middelbaar opgeleid	47	11	18	6	11	13	30	18	10	43
	Hoger opgeleid	47	14	22	22	12	27	38	30	7	127
Huishouden	1-persoonshouden	24	12	11	12		12	29	10	31	12
	Meerpersoons zonder kinderen	46	10	25	19	21	23	23	21	11	101
	Meerpersoons met kinderen	51	13	15	19	8	27	35	26	8	62
	1-oudergezin	15		36				44	38		6
Eigendom	Koopwoning	43	10	20	18	12	20	34	23	12	188
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	55	26	44	42	22	23	29	38	7	46
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	33	6	20	24	14	14	23	9	22	50
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	47	5	8	8	10	22	45	28	8	78
	Na 2004 gebouwd	26	30				43	35	29	9	13
Woningtype	1 Rijtjeswoning	44	14	23	25	9	27	36	24	8	84
	2-onder-1 kap woning	47	11	27	13	23	2	29	10	14	46
	Vrijstaande woning	52	2	2	6	6	28	35	28	7	36
	Appartement/galerijflat	26			19	19		52	57	16	8
	Rijks- of gemeentelijk monument	85	45	45	45	44	51	55	46	5	11
Wijk	Wijk Centrum	31	8	19	4	12	13	8	22	26	14
	Wijk Zuid-West	39	21	23	26	24	11	37	40	7	37
	Wijk West	27	4	25	15	10	13	23	22	17	49
	Wijk Noord-West	41		11	38			27	21	27	5
	Wijk Oost	50	22	14	25	14	28	33	17	12	41
	Wijk Noord-Oost	55				12	35	14	17	23	7
	Wijk Zuid-Oost	65	5	13	14	7	31	56	20	3	35

Basis = huiseigenaren - overweegt (meer) maatregelen te nemen

TABELLEN

Wat was voor u de reden om uw energieverbruik te verminderen of om zelf duurzame energie op te wekken?

kolom %		Een maatschappelijke bijdrage leveren om klimaatverandering tegen te gaan	Het is voor mij een financiële afweging. Ik zie het als een kans om mijn energierekening te laten	Door aanpassingen in mijn woning verwacht ik dat mijn wooncomfort wordt verbeterd	Ik streef er naar om volledig onafhankelijk te worden van energieleveranciers	Geen specifieke motivatie, maar bereid actie te ondernemen wanneer plannen voor mijn wijk bekend zijn	Een andere reden	n=
Totaal Maastricht		54	65	37	8	13	2	424
Leeftijd	24-34 jaar	32	72	29		17		9
	35-44 jaar	64	62	35	6	19	1	46
	45-54 jaar	55	68	43	15	10	1	72
	55-64 jaar	59	65	40	13	5	4	109
	65-74 jaar	57	53	37	6	21	1	136
	75-plus	44	72	28	2	14	2	36
Opleiding	Lager opgeleid	43	64	41	2	8		37
	Middelbaar opgeleid	49	62	35	9	19	2	109
	Hoger opgeleid	63	65	37	11	11	3	265
Huishouden	1-persoonshouden	56	58	30	4	19	1	42
	Meerpersoons zonder kinderen	55	65	37	6	11	1	248
	Meerpersoons met kinderen	55	65	35	13	17	1	99
	1-oudergezin	44	72	63	19		6	18
Eigendom	Koopwoning	54	66	38	8	13	2	420
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	71	64	42	8	10	2	95
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	49	68	43	8	12	2	119
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	53	61	26	9	17	2	179
	Na 2004 gebouwd	58	68	52	15	7	5	28
Woningtype	1 Rijtjeswoning	49	68	35	7	13	1	160
	2-onder-1 kap woning	52	73	50	8	10	2	122
	Vrijstaande woning	72	55	24	14	8	0	59
	Appartement/galerijflat	45	50	23	8	34	6	39
	Rijks- of gemeentelijk monument	56	47	36	9	24	9	18
Wijk	Wijk Centrum	51	32	20	4	36	1	47
	Wijk Zuid-West	69	62	48	10	4	1	71
	Wijk West	50	70	35	12	17	3	103
	Wijk Noord-West	61	52	19	3		11	16
	Wijk Oost	49	69	43	5	13	2	88
	Wijk Noord-Oost	27	93	40	10	5		22
	Wijk Zuid-Oost	59	59	31	8	15	3	76

Basis = huiseigenaren - maatregelen genomen

TABELLEN

Wat is voor u de reden om uw energieverbruik te gaan verminderen of om zelf duurzame energie te gaan opwekken?

kolom %		Een maatschappelijke bijdrage leveren om klimaatverandering tegen te gaan	Ik zie het als een kans om energierekening te laten dalen of woningwaarde te doen stijgen	Door aanpassingen in mijn woning verwacht ik dat mijn wooncomfort wordt verbeterd	Ik streef er naar om volledig onafhankelijk te worden van energieleveranciers	Geen specifieke motivatie, maar bereid actie te ondernemen wanneer plannen voor mijn wijk bekend zijn	Een andere reden	n=
Totaal Maastricht		59	53	41	3	12	3	32
Leeftijd	24-34 jaar	51	100	100				2
	35-44 jaar	56	83	23				5
	45-54 jaar	58	19	35		6		7
	55-64 jaar	94	55	9	8	40		10
	65-74 jaar	43	43		21	9	43	5
	75-plus		42	58				2
Opleiding	Lager opgeleid	100				100		1
	Middelbaar opgeleid	51	20	34	4	11	9	9
	Hoger opgeleid	64	79	43	3	6		21
Huishouden	1-persoonshouden	100	100					1
	Meerpersoons zonder kinderen	53	70	56	3	7	7	18
	Meerpersoons met kinderen	62	42	26	5	23		11
	1-oudergezin	100						1
Eigendom	Koopwoning	59	53	41	3	12	3	32
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	27	80	67	8	13		7
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	55	34	31			10	10
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	70	52	40	4	20		14
	Na 2004 gebouwd	100	100					1
Woningtype	1 Rijtjeswoning	58	42	32		14	5	15
	2-onder-1 kap woning	68	77	54	6	5		8
	Vrijstaande woning	76	63	28	12	21		7
	Appartement/galerijflat			100				1
	Rijks- of gemeentelijk monument	5	79	100				3
Wijk	Wijk Centrum	100	100	100				1
	Wijk Zuid-West	26	27	47		11	20	7
	Wijk West	59	40	35		13		7
	Wijk Oost	58	54	30	4	18		12
	Wijk Zuid-Oost	73	73	27	20			4

Basis = huiseigenaren - van plan maatregelen te nemen

TABELLEN

Kunt u aangeven waarom u geen maatregelen heeft genomen en dat ook niet van plan bent?

kolom %		Ik zie geen noodzaak	Ik heb verhuisplannen	Ik woon al in een energiezuinige woning	Ik wil hier geen geld aan besteden/te duur	Ik vind het veel gedoe	Ik wacht op ondersteuning van de overheid of gemeente	Ik weet niet waar ik moet beginnen	Anders	n=
Totaal Maastricht		18	3	11	62	22	20	9	21	78
Leeftijd	24-34 jaar	72		38	66	38			62	3
	35-44 jaar	36		7	62	47	47	17	32	6
	45-54 jaar	10	17	17	36		31	12	31	14
	55-64 jaar	14	6	19	59	9	45	12		16
	65-74 jaar	19	2	2	31	9	23	22	23	21
	75-plus	7		7	78	28	6	4	14	15
Opleiding	Lager opgeleid	12		19	65	20	34	7	4	11
	Middelbaar opgeleid	3	2		76	27	9	6	24	16
	Hoger opgeleid	39	8	21	42	19	27	15	30	48
Huishouden	1-persoonshouden	10	4	3	75	26	6	9	7	12
	Meerpersoons zonder kinderen	30	5	20	40	15	13	6	36	41
	Meerpersoons met kinderen	18	2	18	65	28	59	17	35	19
	1-oudergezin						100			1
Eigendom	Koopwoning	18	3	11	62	22	20	9	21	78
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	2	2	2	77	24	6	6	17	21
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	23		4	63	24	44	8	23	15
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	27	8	16	47	13	29	8	23	35
	Na 2004 gebouwd	43		53	48	40	8	32	33	7
Woningtype	1 Rijtjeswoning	11	5	9	64	15	19	8	24	28
	2-onder-1 kap woning	23	4	33	81	21	31	9	13	16
	Vrijstaande woning	15	3	16	80		8	21		5
	Appartement/galerijflat	46		5	17	10	24	14	40	19
	Rijks- of gemeentelijk monument		21	21	37		54		25	6
Wijk	Wijk Centrum	6		5	69	61	15	7	10	18
	Wijk Zuid-West	33	4	8	49	21	30	21	33	9
	Wijk West	18	5	16	48	28	30	8	35	22
	Wijk Oost	24	4	13	62		9	8	18	13
	Wijk Noord-Oost	100		100	100					1
	Wijk Zuid-Oost	10	2	7	84	10	22	11	11	15

Basis = huiseigenaren - geen plannen voor maatregelen

TABELLEN

Welke ondersteuning verwacht u van de gemeente bij het verduurzamen van uw woning?

kolom %		Betrouwbare informatie over de energietransitie en te nemen maatregelen	Stimulering via bijvoorbeeld energieadviezen	Duidelijkheid over plannen op wijkniveau	Financiële ondersteuning in de vorm van subsidies, leningen of regelingen	n=
Totaal Maastricht		31	5	28	96	24
Leeftijd	35-44 jaar	14			100	3
	45-54 jaar	67	8	23	100	6
	55-64 jaar	12	12	28	88	6
	65-74 jaar	11		52	89	6
	75-plus	68		84	100	3
Opleiding	Lager opgeleid				100	3
	Middelbaar opgeleid	8		8	92	4
	Hoger opgeleid	61	9	55	94	17
Huishouden	1-persoonshouden	65		100	100	2
	Meerpersoons zonder kinderen	19		30	93	10
	Meerpersoons met kinderen	30	7	12	96	11
	1-oudergezin			100	100	1
Eigendom	Koopwoning	31	5	28	96	24
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	33	14	74	100	7
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	15		9	100	5
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	37	6	26	91	11
	Na 2004 gebouwd	100		100	100	1
Woningtype	1 Rijtjeswoning	27	11	18	93	9
	2-onder-1 kap woning			11	100	5
	Vrijstaande woning	100		100	100	1
	Appartement/galerijflat	46		71	93	5
	Rijks- of gemeentelijk monument	52	52	100	100	3
Wijk	Wijk Centrum	27	15	100	88	6
	Wijk Zuid-West	68		84	100	3
	Wijk West	21		2	100	7
	Wijk Oost	21			100	3
	Wijk Zuid-Oost	40	13	29	87	5

Basis = huiseigenaren - wacht op ondersteuning van de overheid of gemeente

TABELLEN

Wat zou voor u reden zijn om (meer) maatregelen te nemen om uw energieverbruik te verminderen of om zelf duurzame energie op te wekken?

kolom %		Ik zie geen redenen hiervoor	Als er subsidiemogelijkheden zijn	Bij een verbouwing, zodat ik dingen kan combineren	Bij een verhuizing	Als ik mee kan doen met andere bewoners in de buurt	Als ik mijn energierekening kan verlagen	Als ik mijn woningwaarde kan verhogen	Als ik mijn wooncomfort kan verbeteren	Als ik onafhankelijk kan worden van energieleveranciers	Andere red(en)	n=
Totaal Maastricht		9	53	24	13	16	60	40	43	21	9	533
Leeftijd	24-34 jaar	6	71	45	5	6	55	61	66	11		14
	35-44 jaar	8	61	35	20	12	61	55	48	19	14	56
	45-54 jaar	7	66	30	17	21	68	42	50	26	6	93
	55-64 jaar	5	55	18	9	14	70	38	53	23	4	135
	65-74 jaar	10	42	14	11	25	51	34	38	16	7	163
	75-plus	18	31	12	12	10	50	28	18	29	21	53
Opleiding	Lager opgeleid	14	57	13	10	8	55	35	34	16	7	49
	Middelbaar opgeleid	9	43	19	13	16	56	38	37	25	14	134
	Hoger opgeleid	8	61	31	14	18	66	45	53	21	5	334
Huishouden	1-persoonshouden	8	34	13	13	21	53	27	31	18	24	55
	Meerpersoons zonder kinderen	12	54	23	12	14	58	43	47	20	2	307
	Meerpersoons met kinderen	6	67	32	10	12	65	46	48	25	7	129
	1-oudergezin	7	64	32	25	19	82	60	56	28	3	20
Eigendom	Koopwoning	9	53	24	13	16	60	41	43	22	9	529
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	9	33	34	18	20	47	28	31	26	20	124
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	10	68	13	9	13	62	39	45	19	4	144
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	8	52	27	14	17	62	44	47	21	7	226
	Na 2004 gebouwd	14	57	16	12	20	72	50	47	20	3	36
Woningtype	1 Rijtjeswoning	7	56	32	11	13	54	43	40	19	13	204
	2-onder-1 kap woning	12	61	20	15	13	66	44	51	17	4	145
	Vrijstaande woning	5	57	17	8	11	63	45	45	30	13	71
	Appartement/galerijflat	8	39	9	12	41	66	42	47	25	2	58
	Rijks- of gemeentelijk monument	33	46	36	12	24	43	30	45	32	2	28
Wijk	Wijk Centrum	10	23	42	34	24	61	9	23	44	3	66
	Wijk Zuid-West	6	64	24	11	18	75	45	56	30	2	87
	Wijk West	13	51	20	12	14	60	43	37	16	4	132
	Wijk Noord-West	5	29	13	9	29	48	43	70	29	11	16
	Wijk Oost	11	58	17	8	24	56	40	43	22	17	113
	Wijk Noord-Oost	11	45	4	14		44	26	27	18	6	23
	Wijk Zuid-Oost	6	57	35	17	9	55	45	48	16	13	94

Basis = huiseigenaren

TABELLEN

Stel u woont niet in een huurwoning maar in een koopwoning.

Zou u dan maatregelen overwegen om uw energieverbruik te verminderen of om zelf energie op te wekken?

Rij %		Zeker wel	Misschien	Zeker niet	Weet niet	n=
Totaal Maastricht		58	34	4	5	203
Leeftijd	24-34 jaar	71	27	3	0	20
	35-44 jaar	70	17	13		16
	45-54 jaar	54	31		16	17
	55-64 jaar	63	35		1	47
	65-74 jaar	46	37	9	8	62
	75-plus	25	60		15	26
Opleiding	Lager opgeleid	29	55	4	12	45
	Middelbaar opgeleid	61	29	8	3	80
	Hoger opgeleid	83	17		0	64
Huishouden	1-persoonshouden	59	38	2	1	70
	Meerpersoons zonder kinderen	55	24	8	12	91
	Meerpersoons met kinderen	72	25		3	17
	1-oudergezin	40	23	15	22	10
Eigendom	Sociale huurwoning	47	42	5	7	160
	Particuliere huurwoning	76	20	2	2	43
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	53	46		2	31
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	66	23	5	5	70
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	42	49	5	4	62
	Na 2004 gebouwd	85	9		6	14
Woningtype	1 Rijtjeswoning	51	31	7	11	76
	2-onder-1 kap woning	100				3
	Vrijstaande woning	100				3
	Appartement/galerijflat	61	36	1	2	111
	Rijks- of gemeentelijk monument	83	17			13
Wijk	Wijk Centrum	74	26			51
	Wijk Zuid-West	26	42		33	9
	Wijk West	54	33	4	9	63
	Wijk Noord-West	98			2	6
	Wijk Oost	50	50		0	37
	Wijk Noord-Oost	57	5	38		3
	Wijk Zuid-Oost	57	25	11	6	34

Basis = huurders

TABELLEN

Wat zou voor u de reden zijn om uw energieverbruik te gaan verminderen of om zelf duurzame energie te gaan opwekken?

kolom %		Een maatschappelijke bijdrage leveren om klimaatverandering tegen te gaan	Ik zie het als een kans om energierekening te laten dalen of woningwaarde te doen stijgen	Door aanpassingen in mijn woning verwacht ik dat mijn wooncomfort wordt verbeterd	Ik streef er naar om volledig onafhankelijk te worden van energieleveranciers	Geen specifieke motivatie, maar bereid actie te ondernemen wanneer plannen voor mijn wijk bekend zijn	Een andere reden	n=
Totaal Maastricht		57	71	35	19	13	2	113
Leeftijd	24-34 jaar	56	78	39	10	30		14
	35-44 jaar	66	96	38	46			11
	45-54 jaar	51	65	60	26			9
	55-64 jaar	51	55	12	20	1	5	29
	65-74 jaar	54	62	41	20	5	10	34
	75-plus	82	61	37	10	8		11
Opleiding	Lager opgeleid	21	80	39	24	1	8	16
	Middelbaar opgeleid	57	60	34	23	25	3	41
	Hoger opgeleid	69	78	36	16	8		51
Huishouden	1-persoonshouden	48	77	45	24	12	3	42
	Meerpersoons zonder kinderen	74	63	13	14	15		50
	Meerpersoons met kinderen	70	56		10	17		9
	1-oudergezin	94	69	66		6		6
Eigendom	Sociale huurwoning	52	60	43	24	19	4	82
	Particuliere huurwoning	62	82	27	15	7		31
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	43	71	30	28	11		20
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	58	57	33	22	2	2	40
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	66	84	37	4	12	7	29
	Na 2004 gebouwd	60	87	35	3	2		9
Woningtype	1 Rijtjeswoning	54	60	26	29	7	3	38
	2-onder-1 kap woning	100	100	18	58			3
	Vrijstaande woning	100	79	9	91			3
	Appartement/galerijflat	57	77	40	12	17	2	62
	Rijks- of gemeentelijk monument	9	100	25	28			8
Wijk	Wijk Centrum	57	88	41	11	7		28
	Wijk Zuid-West	75	58		42			3
	Wijk West	49	64	50	18	28	3	38
	Wijk Noord-West	37	80	80	70			5
	Wijk Oost	53	72	28	29		6	21
	Wijk Noord-Oost	100	100		100			1
	Wijk Zuid-Oost	78	54	3	3	17		17

Basis = huurders

TABELLEN

Wat zou voor u reden zijn om maatregelen te nemen om uw energieverbruik te verminderen of om zelf duurzame energie op te wekken?

kolom %		Ik zie geen redenen hiervoor	Als er subsidiemogelijkheden zijn	Bij een verbouwing, zodat ik dingen kan combineren	Bij een verhuizing	Als ik mee kan doen met andere bewoners in de buurt	Als ik mijn energierekening kan verlagen	Als ik mijn woningwaarde kan verhogen	Als ik mijn wooncomfort kan verbeteren	Als ik onafhankelijk kan worden van energieleveranciers	Andere reden(en)	n=
Totaal Maastricht		6	50	20	15	15	46	17	32	37	2	80
Leeftijd	24-34 jaar	1	50	43	43	9	50	43	43	90		5
	35-44 jaar		92	37		37	45	45	8	8		3
	45-54 jaar	34	25	13	18	37	46		12	15		8
	55-64 jaar		55	30	13	13	72	15	52	32	12	18
	65-74 jaar	7	41	6	9	1	43	3	41	24		24
	75-plus		65	7		12	29	8	18	17		15
Opleiding	Lager opgeleid	6	51	9	7	7	33	7	25	37	1	27
	Middelbaar opgeleid	5	36	22	0	24	52	10	29	20	5	34
	Hoger opgeleid	1	83	66	76	19	84	67	69	71		13
Huishouden	1-persoonshouden	2	58	22	22	6	41	16	41	43		26
	Meerpersoons zonder kinderen	3	48	17	3	26	61	18	19	27	7	37
	Meerpersoons met kinderen		31	25		38	61	16	30	20	14	8
	1-oudergezin	49	27	27		27	51	27		23		3
Eigendom	Sociale huurwoning	8	49	13	5	14	41	10	25	33	1	69
	Particuliere huurwoning		54	45	50	15	65	42	60	54	6	11
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	9	1	4			10	2	23	58	6	11
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	1	53	26	9	9	56	10	43	43	3	25
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	1	69	6	5	20	40	8	21	15		29
	Na 2004 gebouwd	38	35	8	8		51	11	46	35		5
Woningtype	1 Rijtjeswoning	14	36	14		16	33	10	12	47	2	32
	Appartement/galerijflat	2	60	23	24	13	54	21	45	32		46
	Rijks- of gemeentelijk monument		22	8		53	39	17	25	78		5
Wijk	Wijk Centrum		21	32	5	50	83	29	41	41		22
	Wijk Zuid-West	18				4	44		8		30	6
	Wijk West	12	62	17	10	7	22	7	23	18		22
	Wijk Noord-West						100					1
	Wijk Oost		55	28	33	10	57	31	44	70	2	16
	Wijk Noord-Oost						100					1
	Wijk Zuid-Oost	8	51	7		14	51	2	30	20		12

Basis = huurders - twijfel over maatregelen

TABELLEN

In hoeverre bent u op de hoogte van de overstap naar aardgasvrij wonen?

Rij %		Ik weet vrijwel niets over de overstap naar aardgasvrij wonen	Ik heb erover gehoord, maar me er nog niet in verdiept	Ik weet al vrij veel over de overstap naar aardgasvrij wonen	n=
Totaal Maastricht		15	62	23	724
Leeftijd	24-34 jaar	15	67	18	34
	35-44 jaar	11	59	30	73
	45-54 jaar	12	68	20	108
	55-64 jaar	12	63	26	181
	65-74 jaar	20	48	32	225
	75-plus	14	72	15	80
Opleiding	Lager opgeleid	14	75	11	94
	Middelbaar opgeleid	12	66	22	214
	Hoger opgeleid	16	52	32	397
Huishouden	1-persoonshouden	17	63	20	125
	Meerpersoons zonder kinderen	12	60	28	398
	Meerpersoons met kinderen	9	66	25	145
	1-oudergezin	12	69	19	29
Eigendom	Koopwoning	9	61	30	525
	Sociale huurwoning	18	68	14	152
	Particuliere huurwoning	20	56	24	43
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	18	55	27	151
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	13	66	22	211
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	14	65	21	286
	Na 2004 gebouwd	6	51	43	50
Woningtype	1 Rijtjeswoning	11	67	22	272
	2-onder-1 kap woning	8	62	30	149
	Vrijstaande woning	11	60	30	74
	Appartement/galerijflat	20	60	21	165
	Rijks- of gemeentelijk monument	18	62	20	40
Wijk	Wijk Centrum	23	62	15	113
	Wijk Zuid-West	15	58	27	94
	Wijk West	15	68	16	193
	Wijk Noord-West	50	26	23	21
	Wijk Oost	4	66	30	149
	Wijk Noord-Oost		54	46	26
	Wijk Zuid-Oost	19	55	27	126

Basis = allen

TABELLEN

Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken over de doelstelling aardgasvrij?

% '(helemaal) EENS' (excl. 'geen mening')

		Ik vind het logisch dat Maastricht de landelijke doelstellingen volgt	Ik vind het belangrijk dat we onze stad aardgasvrij maken, maar liefst eerder dan 2050	Ik vind het belangrijk, maar vind dat we ons eerst moeten richten op energiebesparing door isolatie en gedragsverandering	Ik vind het belangrijk, maar ik vind dat andere maatschappelijke thema's meer aandacht verdienen	Aardgasvrij is voor mij niet belangrijk
Totaal Maastricht		64,8	37,4	73,3	45,0	24,3
Leeftijd	24-34 jaar	86,6	55,6	71,1	38,2	8,9
	35-44 jaar	77,2	37,7	80,1	48,5	19,1
	45-54 jaar	64,4	35,5	76,5	34,0	32,4
	55-64 jaar	56,5	31,1	74,1	49,9	23,1
	65-74 jaar	58,1	33,7	66,2	46,3	35,0
	75-plus	44,4	22,8	76,5	56,8	33,2
Opleiding	Lager opgeleid	46,9	29,1	65,9	50,1	34,5
	Middelbaar opgeleid	63,8	31,1	76,8	56,3	23,0
	Hoger opgeleid	79,1	48,9	75,4	31,5	18,6
Huishouden	1-persoonshouden	68,2	36,2	76,5	48,5	21,4
	Meerpersoons zonder kinderen	61,0	38,7	73,0	46,5	25,4
	Meerpersoons met kinderen	66,2	41,7	65,6	38,6	22,8
	1-oudergezin	65,1	33,9	73,8	31,9	41,5
Eigendom	Koopwoning	58,5	29,5	71,4	45,8	29,5
	Sociale huurwoning	61,6	37,5	71,9	45,0	28,0
	Particuliere huurwoning	83,3	54,4	80,6	43,5	6,8
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	56,9	37,7	55,7	42,6	17,3
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	67,8	48,3	73,5	41,4	20,5
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	54,0	27,9	75,9	53,0	34,7
	Na 2004 gebouwd	79,4	49,2	72,6	41,7	21,4
Woningtype	1 Rijtjeswoning	61,7	41,8	64,2	44,8	21,6
	2-onder-1 kap woning	48,6	19,8	81,4	46,9	31,3
	Vrijstaande woning	64,0	44,8	74,5	41,1	20,4
	Appartement/galerijflat	72,7	39,4	81,6	44,7	23,3
	Rijks- of gemeentelijk monument	45,9	20,5	80,1	52,5	19,3
Wijk	Wijk Centrum	79,8	52,5	75,0	36,8	7,8
	Wijk Zuid-West	59,5	43,0	78,8	47,6	23,6
	Wijk West	65,9	31,8	77,5	49,7	29,0
	Wijk Noord-West	78,6	24,0	60,5	14,4	25,2
	Wijk Oost	64,6	41,2	67,1	40,0	20,9
	Wijk Noord-Oost	36,6	28,5	86,0	66,6	30,9
	Wijk Zuid-Oost	57,3	30,3	70,0	48,8	32,1

Basis = allen

TABELLEN

Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken over de doelstelling aardgasvrij?

% '(helemaal) ONEENS' (excl. 'geen mening')

		Ik vind het logisch dat Maastricht de landelijke doelstellingen volgt	Ik vind het belangrijk dat we onze stad aardgasvrij maken, maar liefst eerder dan 2050	Ik vind het belangrijk, maar vind dat we ons eerst moeten richten op energiebesparing door isolatie en gedragsverandering	Ik vind het belangrijk, maar ik vind dat andere maatschappelijke thema's meer aandacht verdienen	Aardgasvrij is voor mij niet belangrijk
Totaal Maastricht		13,2	25,1	7,4	16,1	49,7
Leeftijd	24-34 jaar	10,7	12,3	10,3	28,4	77,6
	35-44 jaar	13,7	34,8	9,1	10,3	54,2
	45-54 jaar	14,7	35,4	5,5	17,9	46,8
	55-64 jaar	13,1	29,6	3,3	14,1	41,8
	65-74 jaar	17,3	28,6	6,7	15,4	44,8
	75-plus	9,6	13,5	8,4	3,2	23,5
Opleiding	Lager opgeleid	10,5	23,1	3,6	4,3	34,4
	Middelbaar opgeleid	14,4	26,0	7,7	11,3	41,1
	Hoger opgeleid	13,6	24,8	9,1	27,7	68,7
Huishouden	1-persoonshouden	9,3	17,6	4,2	9,3	51,5
	Meerpersoons zonder kinderen	15,4	30,2	10,2	22,0	48,1
	Meerpersoons met kinderen	15,4	34,2	12,4	26,4	50,9
	1-oudergezin	24,8	30,4	3,9	13,7	46,0
Eigendom	Koopwoning	17,0	34,8	7,1	14,3	38,3
	Sociale huurwoning	12,3	21,8	4,5	10,7	45,1
	Particuliere huurwoning	6,8	10,9	13,1	27,4	81,6
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	14,7	21,2	10,6	18,4	51,6
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	12,5	23,8	8,4	23,2	57,5
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	15,9	34,1	5,3	11,0	37,1
	Na 2004 gebouwd	15,6	36,8	22,7	32,8	66,5
Woningtype	1 Rijtjeswoning	13,8	23,1	8,3	15,5	49,0
	2-onder-1 kap woning	22,9	50,9	4,2	10,8	38,6
	Vrijstaande woning	23,7	39,3	2,9	11,6	52,1
	Appartement/galerijflat	7,8	18,2	7,9	18,9	54,8
	Rijks- of gemeentelijk monument	8,1	13,0	13,2	25,5	38,2
Wijk	Wijk Centrum	8,9	14,0	10,7	17,8	66,9
	Wijk Zuid-West	12,0	26,2	3,5	14,8	49,3
	Wijk West	12,2	20,2	4,5	15,4	40,3
	Wijk Noord-West	0,7	3,8	7,0	60,1	66,9
	Wijk Oost	10,8	24,3	7,5	8,0	56,7
	Wijk Noord-Oost	40,1	62,5	1,2	2,3	49,2
	Wijk Zuid-Oost	19,1	38,3	12,2	24,5	42,4

Basis = allen

TABELLEN

Hoe wordt uw woning verwarmd?

Rij %		Volledig op aardgas (CV-ketel, gaskachel, collectieve verwarming)	Deels op aardgas, deels elektrisch (hybride)	Volledig elektrisch	Anders, namelijk:	n=
Totaal Maastricht		90	5	4	1	716
Leeftijd	24-34 jaar	96	2	2		34
	35-44 jaar	97	3	0		72
	45-54 jaar	95	3	1	1	107
	55-64 jaar	88	4	6	2	178
	65-74 jaar	84	13	0	3	224
	75-plus	79	3	17	1	80
Opleiding	Lager opgeleid	84	5	10	1	93
	Middelbaar opgeleid	92	4	4	1	212
	Hoger opgeleid	92	5	1	1	394
Huishouden	1-persoonshouden	89	3	7	1	125
	Meerpersoons zonder kinderen	89	6	3	2	395
	Meerpersoons met kinderen	92	8		1	143
	1-oudergezin	97	2	1		30
Eigendom	Koopwoning	89	8	1	2	516
	Sociale huurwoning	89	3	7	1	153
	Particuliere huurwoning	95		5	0	43
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	91	6	3	0	151
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	92	5	3	0	210
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	86	5	8	1	280
	Na 2004 gebouwd	79	7	1	13	49
Woningtype	1 Rijtjeswoning	95	4	1	0	272
	2-onder-1 kap woning	87	12		1	147
	Vrijstaande woning	94	4	1	1	72
	Appartement/galerijflat	87	2	8	2	163
	Rijks- of gemeentelijk monument	92	3	3	1	40
Wijk	Wijk Centrum	91	4	1	5	112
	Wijk Zuid-West	85	11	3	1	96
	Wijk West	87	4	9	0	186
	Wijk Noord-West	82	4	7	7	21
	Wijk Oost	91	5	3	0	148
	Wijk Noord-Oost	96			4	26
	Wijk Zuid-Oost	96	4			126

Basis = allen

TABELLEN

Kookt u op gas, inductie of keramisch?

Rij %		Gas	Inductie	Keramisch	n=
Totaal Maastricht		66	26	8	717
Leeftijd	24-34 jaar	78	10	13	34
	35-44 jaar	59	37	4	73
	45-54 jaar	70	26	4	107
	55-64 jaar	64	28	9	178
	65-74 jaar	61	31	8	223
	75-plus	58	32	10	80
Opleiding	Lager opgeleid	81	16	3	92
	Middelbaar opgeleid	59	33	8	213
	Hoger opgeleid	62	25	12	394
Huishouden	1-persoonshouden	71	21	8	125
	Meerpersoons zonder kinderen	63	30	7	395
	Meerpersoons met kinderen	55	32	13	143
	1-oudergezin	68	29	2	30
Eigendom	Koopwoning	51	40	9	517
	Sociale huurwoning	87	11	2	153
	Particuliere huurwoning	62	21	17	43
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	66	27	7	150
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	69	27	4	210
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	67	26	8	281
	Na 2004 gebouwd	47	32	21	50
Woningtype	1 Rijtjeswoning	68	27	5	272
	2-onder-1 kap woning	54	38	8	148
	Vrijstaande woning	58	35	7	72
	Appartement/galerijflat	70	18	13	163
	Rijks- of gemeentelijk monument	77	16	7	40
Wijk	Wijk Centrum	62	23	14	112
	Wijk Zuid-West	49	46	5	96
	Wijk West	71	23	5	188
	Wijk Noord-West	60	24	16	20
	Wijk Oost	58	29	13	148
	Wijk Noord-Oost	61	34	4	26
	Wijk Zuid-Oost	77	19	4	126

Basis = allen

TABELLEN

Wat zou voor u een logisch moment zijn om te gaan nadenken over een overstap naar aardgasvrij wonen?

kolom %		Als ik ga verhuizen	Als ik ga (ver)bouwen	Als ik het geld ervoor heb	Als de gemeente een plan voor mijn wijk heeft	Mijn woning is al helemaal aardgasvrij	Weet niet, ik heb hier nog niet over nagedacht	Anders	n=
Totaal Maastricht		29	13	43	42	3	13	13	726
Leeftijd	24-34 jaar	54	20	64	42	1	5	10	34
	35-44 jaar	50	30	55	40	1	4	8	73
	45-54 jaar	18	12	41	41	1	16	14	110
	55-64 jaar	14	8	32	38	9	15	15	182
	65-74 jaar	17	6	23	42	3	26	15	225
	75-plus	20	4	43	50	1	15	18	80
Opleiding	Lager opgeleid	16	7	43	44	1	14	13	94
	Middelbaar opgeleid	21	10	46	41	5	17	13	215
	Hoger opgeleid	46	20	41	42	2	9	13	399
Huishouden	1-persoonshouden	29	9	52	49	4	12	8	125
	Meerpersoons zonder kinderen	32	16	25	33	3	15	22	399
	Meerpersoons met kinderen	26	20	48	42	0	13	15	146
	1-oudergezin	36	12	48	36	1	14	5	30
Eigendom	Koopwoning	20	17	43	42	3	14	18	525
	Sociale huurwoning	18	2	42	53	1	13	12	154
	Particuliere huurwoning	66	23	46	26	6	10	6	43
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	21	8	51	29	1	10	16	153
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	30	10	35	34	4	15	16	211
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	21	14	40	47	3	17	13	285
	Na 2004 gebouwd	40	8	24	28	13	8	17	50
Woningtype	1 Rijtjeswoning	20	14	55	42	1	11	13	274
	2-onder-1 kap woning	29	17	35	43		15	19	149
	Vrijstaande woning	16	13	25	38	1	8	43	74
	Appartement/galerijflat	41	12	37	43	6	13	6	164
	Rijks- of gemeentelijk monument	4	5	42	25	3	9	20	40
Wijk	Wijk Centrum	59	4	48	32	9	8	7	115
	Wijk Zuid-West	24	19	22	41	1	11	29	96
	Wijk West	23	5	43	54	2	13	12	191
	Wijk Noord-West	6	3	5	39	11	34	10	21
	Wijk Oost	24	21	58	40	3	13	12	149
	Wijk Noord-Oost	9	2	25	32		14	45	26
	Wijk Zuid-Oost	31	20	36	36		17	11	126

Basis = allen

TABELLEN

Wat vindt u belangrijk bij het aardgasvrij maken van uw woning of wijk?

kolom %		Dat ik niet meer ga betalen dan nu	Dat ik zo overlast heb van de verbouwing	Dat mijn woning zo min mogelijk wordt aangepast	Dat ik mijn woning comfortabel warm krijg	Dat de WIJKossing 100% duurzaam is	Dat ik goed geïnformeerd ben	Dat ik zelf de keuze heb over de WIJKossing	Dat ik van begin tot eind word geholpen	Dat ik zelf de keuze heb over het moment van overstappen	Dat ik samen kan optrekken met burens/omwonende	Anders	n=
Totaal Maastricht		76	29	20	58	42	51	43	46	42	19	7	692
Leeftijd	24-34 jaar	77	34	16	72	50	56	36	32	39	3	2	33
	35-44 jaar	82	38	35	61	32	48	55	51	49	24	11	71
	45-54 jaar	77	29	18	58	37	49	47	42	32	24	4	107
	55-64 jaar	81	22	26	56	41	56	44	55	47	26	7	175
	65-74 jaar	65	19	13	52	43	45	32	47	31	25	9	213
	75-plus	78	33	13	44	46	52	52	58	57	13	8	75
Opleiding	Lager opgeleid	70	30	12	33	39	43	40	57	35	17	10	91
	Middelbaar opgeleid	80	33	23	66	34	50	36	48	48	17	5	206
	Hoger opgeleid	78	25	21	68	53	59	52	38	41	19	6	381
Huishouden	1-persoonshouden	82	33	13	58	40	53	36	52	44	16	4	117
	Meerpersoons zonder kinderen	69	29	25	57	45	50	53	43	44	20	5	380
	Meerpersoons met kinderen	71	18	24	61	46	48	42	39	38	21	12	144
	1-oudergezin	85	35	33	58	42	56	61	45	30	20	14	29
Eigendom	Koopwoning	74	34	30	60	42	47	52	45	50	26	9	503
	Sociale huurwoning	74	28	11	46	41	46	32	47	31	10	5	146
	Particuliere huurwoning	86	21	15	74	47	68	43	49	43	17	2	39
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	69	47	17	44	26	32	35	43	43	24	9	147
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	77	26	18	61	55	56	48	42	37	19	9	206
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	75	22	23	52	44	55	47	53	41	22	6	275
	Na 2004 gebouwd	80	19	38	76	47	40	50	28	45	17	2	38
Woningtype	1 Rijtjeswoning	73	34	19	50	34	49	35	48	30	21	8	270
	2-onder-1 kap woning	81	40	33	64	40	55	71	46	58	22	7	148
	Vrijstaande woning	67	40	54	70	63	46	57	38	63	21	13	73
	Appartement/galerijflat	82	18	10	63	50	55	39	46	43	15	3	138
	Rijks- of gemeentelijk monument	80	31	13	30	14	63	42	61	33	47	5	37
Wijk	Wijk Centrum	88	36	11	67	43	59	55	44	30	23	2	96
	Wijk Zuid-West	70	31	32	66	48	60	57	42	51	32	8	95
	Wijk West	75	20	13	50	45	49	39	41	43	14	6	185
	Wijk Noord-West	88	46	3	84	21	32	46	76	48	16	17	16
	Wijk Oost	80	35	26	59	36	48	36	54	48	25	4	148
	Wijk Noord-Oost	75	49	50	55	51	17	70	27	60	12	6	26
	Wijk Zuid-Oost	68	26	22	57	43	56	39	52	34	11	12	124

Basis = woning nog niet aardgasvrij

TABELLEN

In hoeverre bent u het eens met de volgende uitspraken?

% '(helemaal) EENS' (excl. 'geen mening')		Ik neem het liefst zelf het initiatief om mijn woning te verduurzamen of direct aardgasvrij te maken	Ik vind dat de gemeente verantwoordelijk is om een alternatief voor aardgas aan mij aan te bieden	Bij een goed aanbod stap ik direct over op een alternatief voor aardgas	Als er in mijn buurt een initiatief gestart wordt om de wijk te aardgasvrij te maken, ben ik geïnteresseerd om hier aan
Totaal Maastricht		31,2	74,1	57,0	65,2
Leeftijd	24-34 jaar	23,9	76,0	69,3	70,3
	35-44 jaar	30,6	73,9	53,6	70,4
	45-54 jaar	25,4	76,6	63,8	56,8
	55-64 jaar	39,9	74,2	45,1	55,2
	65-74 jaar	32,3	70,0	58,4	66,3
	75-plus	36,2	76,5	46,4	72,1
Opleiding	Lager opgeleid	22,2	72,9	51,9	70,5
	Middelbaar opgeleid	32,9	75,7	44,4	49,8
	Hoger opgeleid	35,0	74,3	71,9	76,0
Huishouden	1-persoonshouden	24,5	74,2	53,1	69,1
	Meerpersoons zonder kinderen	37,5	76,7	65,0	66,0
	Meerpersoons met kinderen	35,0	68,2	54,5	61,2
	1-oudergezin	39,3	84,1	59,6	48,3
Eigendom	Koopwoning	44,2	69,0	56,0	60,7
	Sociale huurwoning	19,2	72,1	49,9	56,3
	Particuliere huurwoning	24,7	87,4	71,2	89,5
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	35,5	68,3	54,0	62,1
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	37,7	72,3	62,5	66,3
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	31,5	74,9	54,6	66,0
	Na 2004 gebouwd	22,0	71,0	58,6	76,5
Woningtype	1 Rijtjeswoning	31,5	70,9	59,0	65,1
	2-onder-1 kap woning	38,7	66,5	48,3	46,6
	Vrijstaande woning	53,3	57,6	54,0	64,9
	Appartement/galerijflat	25,3	81,4	60,3	72,4
	Rijks- of gemeentelijk monument	24,6	80,0	38,8	62,2
Wijk	Wijk Centrum	37,2	81,3	68,5	79,1
	Wijk Zuid-West	50,4	62,2	61,8	72,5
	Wijk West	29,8	80,9	53,4	58,9
	Wijk Noord-West	8,1	93,1	50,9	39,8
	Wijk Oost	22,5	65,7	53,3	71,0
	Wijk Noord-Oost	42,4	66,7	28,9	42,5
	Wijk Zuid-Oost	30,7	72,4	62,9	60,3

Basis = woning nog niet aardgasvrij

TABELLEN

In hoeverre bent u het eens met de volgende uitspraken?

% '(helemaal) ONEENS' (excl. 'geen mening')		Ik neem het liefst zelf het initiatief om mijn woning te verduurzamen of direct aardgasvrij te maken	Ik vind dat de gemeente verantwoordelijk is om een alternatief voor aardgas aan mij aan te bieden	Bij een goed aanbod stap ik direct over op een alternatief voor aardgas	Als er in mijn buurt een initiatief gestart wordt om de wijk te aardgasvrij te maken, ben ik geïnteresseerd om hier aan
Totaal Maastricht		30,1	6,7	11,2	10,3
Leeftijd	24-34 jaar	29,2	5,7	6,6	5,5
	35-44 jaar	37,6	2,8	6,2	11,8
	45-54 jaar	41,0	3,4	13,8	10,2
	55-64 jaar	29,7	10,4	10,4	15,5
	65-74 jaar	35,1	9,3	15,8	12,1
	75-plus	8,3	4,0	14,8	7,7
Opleiding	Lager opgeleid	32,3	7,1	10,3	11,4
	Middelbaar opgeleid	31,4	3,5	12,6	12,4
	Hoger opgeleid	27,8	8,1	9,7	7,5
Huishouden	1-persoonshouden	28,6	5,1	7,7	5,6
	Meerpersoons zonder kinderen	30,8	8,1	15,9	14,2
	Meerpersoons met kinderen	28,8	8,9	12,2	11,5
	1-oudergezin	43,4		8,7	22,6
Eigendom	Koopwoning	15,9	9,4	15,3	12,2
	Sociale huurwoning	35,2	5,4	10,0	11,6
	Particuliere huurwoning	51,2	3,2	4,6	4,5
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	25,3	4,0	18,2	8,9
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	30,3	7,9	11,5	12,1
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	28,5	8,9	9,8	10,5
	Na 2004 gebouwd	40,5	12,2	12,4	7,6
Woningtype	1 Rijtjeswoning	39,4	5,6	8,6	11,4
	2-onder-1 kap woning	15,4	13,3	19,8	19,6
	Vrijstaande woning	10,3	5,8	25,9	7,8
	Appartement/galerijflat	29,6	6,3	5,4	5,8
	Rijks- of gemeentelijk monument	63,8	12,3	13,8	6,9
Wijk	Wijk Centrum	34,1	6,4	11,4	3,3
	Wijk Zuid-West	10,1	9,3	16,2	9,9
	Wijk West	26,2	5,3	9,6	10,6
	Wijk Noord-West	75,5	3,0		0,7
	Wijk Oost	32,1	5,6	8,4	9,2
	Wijk Noord-Oost	7,0	10,6	28,5	8,3
	Wijk Zuid-Oost	40,0	9,1	13,1	17,6

Basis = woning nog niet aardgasvrij

TABELLEN

In hoeverre wenst u betrokken te zijn bij de transitie naar aardgasvrij wonen in uw wijk?

Rij %		Ik wil pas betrokken worden zodra de plannen voor mijn wijk bekend zijn	Ik wil mee kunnen denken over de mogelijkheden van aardgasvrij in mijn wijk	Ik wens actief deel te nemen aan bewonerswerkgroepen die meedenken over de vormgeving van de transitie naar aardgasvrij	n=
Totaal Maastricht		61	29	10	707
Leeftijd	24-34 jaar	42	47	11	34
	35-44 jaar	67	26	7	72
	45-54 jaar	68	24	7	109
	55-64 jaar	59	30	11	177
	65-74 jaar	67	29	4	222
	75-plus	75	10	15	76
Opleiding	Lager opgeleid	63	30	7	87
	Middelbaar opgeleid	76	17	7	213
	Hoger opgeleid	46	42	13	394
Huishouden	1-persoonshouden	66	25	8	120
	Meerpersoons zonder kinderen	57	31	12	392
	Meerpersoons met kinderen	53	40	7	144
	1-oudergezin	59	27	13	30
Eigendom	Koopwoning	60	32	8	510
	Sociale huurwoning	69	19	12	150
	Particuliere huurwoning	50	41	9	43
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	52	37	11	147
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	64	22	14	206
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	64	26	10	278
	Na 2004 gebouwd	45	52	3	50
Woningtype	1 Rijtjeswoning	57	34	9	269
	2-onder-1 kap woning	64	32	5	145
	Vrijstaande woning	39	39	22	73
	Appartement/galerijflat	66	23	11	158
	Rijks- of gemeentelijk monument	31	51	18	40
Wijk	Wijk Centrum	72	24	3	110
	Wijk Zuid-West	63	30	7	94
	Wijk West	76	17	7	186
	Wijk Noord-West	45	19	36	21
	Wijk Oost	54	39	6	147
	Wijk Noord-Oost	18	50	32	26
	Wijk Zuid-Oost	44	37	19	121

Basis = allen

TABELLEN

Welke concrete ondersteuning verwacht u van de gemeente bij het aardgasvrij maken van uw woning of wijk?

kolom %		Ik verwacht geen ondersteuning van de gemeente	Betrouwbare informatie over de energietransitie en te nemen maatregelen	Stimulering via bijvoorbeeld energieadviezen	Duidelijkheid over plannen op wijkniveau	Financiële ondersteuning in de vorm van subsidies, leningen of regelingen	Anders	n=
Totaal Maastricht		3	67	29	67	76	5	680
Leeftijd	24-34 jaar	2	76	41	86	57	3	33
	35-44 jaar	6	64	35	60	84	1	71
	45-54 jaar	2	61	30	67	88	4	107
	55-64 jaar	2	73	24	72	79	8	175
	65-74 jaar	2	61	32	59	79	8	211
	75-plus	2	61	7	51	77	5	74
Opleiding	Lager opgeleid	2	46	14	60	76	4	88
	Middelbaar opgeleid	3	69	25	64	73	5	206
	Hoger opgeleid	2	77	43	75	78	5	381
Huishouden	1-persoonshouden	1	70	29	70	69	3	115
	Meerpersoons zonder kinderen	5	66	31	71	80	5	379
	Meerpersoons met kinderen	2	64	33	57	85	7	144
	1-oudergezin	3	61	12	62	86	6	29
Eigendom	Koopwoning	4	63	30	63	83	7	495
	Sociale huurwoning	1	60	11	69	65	4	142
	Particuliere huurwoning	3	86	57	75	77	1	39
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	3	62	27	73	73	5	145
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	4	72	34	69	70	5	202
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	2	58	25	59	83	7	270
	Na 2004 gebouwd	9	72	20	64	74	2	37
Woningtype	1 Rijtjeswoning	2	60	27	65	80	5	267
	2-onder-1 kap woning	5	63	30	66	84	5	146
	Vrijstaande woning	2	71	39	80	87	5	72
	Appartement/galerijflat	2	74	31	70	69	3	132
	Rijks- of gemeentelijk monument	7	63	40	85	78	2	37
Wijk	Wijk Centrum	3	77	28	75	58	2	94
	Wijk Zuid-West	1	73	36	72	86	10	93
	Wijk West	4	62	17	57	69	5	180
	Wijk Noord-West	2	59	28	75	95	5	16
	Wijk Oost	1	68	37	77	81	5	147
	Wijk Noord-Oost	8	50	19	77	68		26
	Wijk Zuid-Oost	1	68	39	61	86	5	122

Basis = woning nog niet aardgasvrij

TABELLEN

Waar wilt u meer over weten m.b.t. de verandering naar een aardgasvrij Maastricht?

kolom %		Ik ben niet geïnteresseerd in informatie over een aardgasvrij Maastricht	Wat is de tijdsplanning: wanneer gaat er wat gebeuren?	Wat zijn de mogelijkheden om mijn woning aardgasvrij te maken?	Wat gaat dat huiseigenaren kosten?	Komen er mogelijkheden voor financiering van deze kosten?	Wat moet ik doen als mijn cv-ketel aan vervanging toe is?	Zijn er voor huurders kosten verbonden aan de vervanging van aardgas?	Kan ik als huurder nog iets inbrengen in de uiteindelijke keuze?	Andere zaken	n=
Totaal Maastricht		6	64	49	54	49	27	45	33	4	706
Leeftijd	24-34 jaar	8	74	54	67	54	24	63	44	3	33
	35-44 jaar	12	65	47	56	72	34	40	39	1	72
	45-54 jaar	2	65	59	58	56	31	28	20	5	110
	55-64 jaar	2	64	50	44	52	32	43	42	6	182
	65-74 jaar	6	47	44	48	40	16	42	30	8	221
	75-plus	5	66	38	47	26	32	46	18	0	79
Opleiding	Lager opgeleid	4	55	31	39	33	23	53	36	5	93
	Middelbaar opgeleid	5	60	52	54	47	27	44	29	2	214
	Hoger opgeleid	8	73	58	63	63	31	41	35	5	394
Huishouden	1-persoonshouden	3	66	46	48	43	24	63	45	4	125
	Meerpersoons zonder kinderen	8	59	49	59	51	33	32	26	2	392
	Meerpersoons met kinderen	8	65	58	65	60	30	20	16	5	146
	1-oudergezin	8	67	47	44	66	28	33	26	5	30
Eigendom	Koopwoning	7	62	56	82	65	37	5	1	5	510
	Sociale huurwoning	3	61	35	21	25	11	77	55	6	149
	Particuliere huurwoning	8	71	54	47	59	36	75	64		43
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	3	54	45	64	43	31	35	27	8	150
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	6	59	51	53	55	30	44	41	3	207
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	7	66	46	56	48	24	42	25	4	277
	Na 2004 gebouwd	8	72	29	32	49	22	19	24	4	46
Woningtype	1 Rijtjeswoning	5	62	48	57	54	30	39	35	4	271
	2-onder-1 kap woning	6	65	59	82	59	28	3	1	4	143
	Vrijstaande woning	1	67	68	79	67	52	25	11	12	74
	Appartement/galerijflat	7	67	42	36	39	19	71	47	3	154
	Rijks- of gemeentelijk monument	2	84	57	29	57	44	67	65	9	40
Wijk	Wijk Centrum	3	73	43	47	51	31	70	48	2	109
	Wijk Zuid-West	4	66	70	72	58	49	18	3	5	94
	Wijk West	6	60	46	40	35	18	50	28	4	186
	Wijk Noord-West	5	86	36	41	13	9	48	46	11	20
	Wijk Oost	2	66	54	63	65	31	42	42	4	147
	Wijk Noord-Oost		67	44	70	40	32	34	34	20	26
	Wijk Zuid-Oost	15	57	44	60	53	27	37	33	3	122

Basis = allen

TABELLEN

En hoe wilt u het liefst geïnformeerd worden over Aardgasvrij Maastricht 2050?

kolom %		Via een e-mail (bijv. nieuwsbrief)	Via fysieke informatiebijeenkomsten in de wijk	Via digitale informatiebijeenkomsten	Via de website van gemeente Maastricht	Via de website van Duurzaam Maastricht	Via social media	Anders	n=
Totaal Maastricht		78	31	13	44	28	22	4	657
Leeftijd	24-34 jaar	61	17	8	58	49	27	3	29
	35-44 jaar	88	36	32	39	32	18	5	65
	45-54 jaar	91	24	25	41	20	17	1	104
	55-64 jaar	86	39	12	39	19	23	4	174
	65-74 jaar	80	34	6	43	19	15	1	209
	75-plus	65	41	6	40	28	29	9	71
Opleiding	Lager opgeleid	74	36	6	40	13	25	1	85
	Middelbaar opgeleid	78	29	11	42	29	17	7	202
	Hoger opgeleid	80	30	20	49	37	24	2	368
Huishouden	1-persoonshouden	73	35	9	52	33	22	3	119
	Meerpersoons zonder kinderen	76	30	16	37	23	21	6	368
	Meerpersoons met kinderen	92	21	24	40	27	25	2	134
	1-oudergezin	89	33	13	24	17	16		28
Eigendom	Koopwoning	89	26	20	35	25	17	4	474
	Sociale huurwoning	67	34	6	44	27	23	3	141
	Particuliere huurwoning	74	35	12	63	37	30	3	39
Bouwjaar	Voor 1945 gebouwd	89	25	12	43	17	14	10	142
	Tussen 1945 en 1974 gebouwd	73	26	9	40	33	28	2	196
	Tussen 1975 en 2004 gebouwd	78	42	17	40	21	29	0	255
	Na 2004 gebouwd	81	16	24	73	30	18	3	40
Woningtype	1 Rijtjeswoning	90	30	18	38	26	15	5	251
	2-onder-1 kap woning	84	31	22	35	22	22	2	135
	Vrijstaande woning	67	36	20	44	32	23		70
	Appartement/galerijflat	65	32	6	54	33	29	1	139
	Rijks- of gemeentelijk monument	97	56	15	57	3	7	1	38
Wijk	Wijk Centrum	73	30	9	53	53	40	2	100
	Wijk Zuid-West	83	20	20	33	32	22	6	89
	Wijk West	70	28	8	46	29	20	3	171
	Wijk Noord-West	82	36	36	14	8	1		17
	Wijk Oost	89	28	15	51	22	19	6	142
	Wijk Noord-Oost	76	40	8	9	2	24		26
	Wijk Zuid-Oost	77	47	19	37	17	14	3	110

Basis = interesse in informatie over aardgasvrij Maastricht

Samenvatting online Stakeholderbijeenkomst RES Zuid-Limburg Deelregio Maastricht-Heuvelland

10 december 2020

Opzet stakeholderbijeenkomst:

De bijeenkomst is opgedeeld in drie delen. Er wordt gestart met een plenair gedeelte in de studio over de opdracht en de concept RES Zuid-Limburg. Daarna worden deelnemers doorgeleid naar drie *breakout rooms* om in kleinere groepen met elkaar in gesprek te gaan over de RES aan de hand van de onderstaande twee stellingen:

- Stelling 1: vindt u dat wij binnen onze regio wind- en/of zonne-energie buiten het bebouwde gebied moeten opwekken? Zo ja, onder welke voorwaarden? En ziet u daarin verschil tussen de landelijke en stedelijke gemeenten?
- Stelling 2: vindt u dat wij binnen onze regio wind- en/of zonne-energie binnen het bebouwde gebied moeten opwekken? Zo ja, onder welke voorwaarden? En ziet u daarin verschil tussen de landelijke en stedelijke gemeenten?

Deelnemers zijn willekeurig in één van de drie groepen ingedeeld. Elke groep staat onder leiding van een gespreksleider, welke inhoudelijk wordt ondersteund door leden van de ambtelijke werkgroep RES Maastricht-Heuvelland. Na afloop van de gesprekken in de *breakout rooms* wordt er in de studio, plenair, teruggekeken op de gevoerde discussies.

Inhoudelijke samenvatting:

Locaties zonne- en windenergie: binnen en buiten het bebouwd gebied

Veel deelnemers geven de voorkeur aan zonne-energie op daken. Zowel daken binnen het bebouwd gebied, als daken buiten het bebouwd gebied zoals bijvoorbeeld daken van stallen.

De precieze invulling van die voorkeur voor daken ten opzichte van grondgebonden zonneparken buiten de bebouwde kom, verschilt bij de deelnemers. Een deel geeft stellig aan éérs alle daken vol te leggen, voordat er gekeken kan worden naar zonne-energie in het buitengebied. Het voornaamste argument hiervoor is de impact dat een zonnepark heeft op het landschap. Andere deelnemers geven daarentegen aan, ondanks hun voorkeur voor zonne-energie op daken, dat zij ook mogelijkheden zien voor grondgebonden zonne-energie in het buitengebied. Locaties dienen daarvoor wel zeer nauwkeurig te worden gekozen, waarbij hoogwaardige stukken landschap worden uitgesloten.

Industrieterreinen, wegen met geluidschermen en parkeerplaatsen worden als specifieke locaties genoemd voor zonne-energie. Monumentale panden worden genoemd als mogelijke uitzondering voor zonne-energie op daken, of vragen volgens anderen een locatie-specifieke inpassing.

Een aantal deelnemers geeft aan dat het vinden voor een locatie voor windenergie erg lastig is. Over het algemeen achten deelnemers de impact van een windmolen groter dan de impact van zonnepanelen. Als redenen hiervoor worden de hoogte en overlast door geluid en slagschaduw

genoemd. Potentiële locaties voor windenergie die worden genoemd, zijn industrieterreinen en locaties aan de landsgrens waar reeds windmolens staan (clusteren).

Voorwaarden aan zonne- en windenergie

Tijdens de gesprekken zijn door deelnemers zorgen geuit over nadelige effecten van het opwekken van zonne- en windenergie, maar ook kansen benoemd die zonne- en windenergie met zich meebrengen. Door voorwaarden te stellen aan de opwek van zonne- en windenergie, kunnen nadelige effecten worden beperkt, en kansen worden benut. De volgende onderwerpen zijn genoemd door deelnemers:

- De lokale omgeving moet nauw betrokken worden bij projecten.
- De revenuen van zonne- of windenergieprojecten dienen niet louter voor projectontwikkelaars en investeerders te zijn, maar terug te vloeien in de eigen omgeving. Streef daarbij naar 50% participatie.
- Zonneparken bieden de mogelijkheid om biodiversiteit te versterken.
- Zoek naar mogelijkheden voor het opwaarderen van het landschap bij het plaatsen van zonnepanelen.
- Maak zo veel mogelijk gebruik van dubbele functies, zoals het combineren van parkeren en zonne-energie opwekken.
- Zorg voor een goede landschappelijke inpassing van projecten en tast hoogwaardige natuur niet aan.
- Kijk in brede zin hoe zonne-energie positief gecombineerd kan worden met de agrarische sector.

Overige onderwerpen

Deelnemers noemen de volgende onderwerpen, naast de discussie over de stellingen:

- Veel deelnemers noemen energiebesparing als een zeer belangrijk onderdeel in de energietransitie. Een deel van de deelnemers vindt dat hier nu niet genoeg aandacht voor is.
- Er wordt voorgesteld dat gemeenten het goede voorbeeld geven door zelf te verduurzamen door bijvoorbeeld zonnepanelen te nemen.
- De RES kan een momentum met zich mee brengen om inwoners en bedrijven opnieuw te stimuleren om te verduurzamen.
- Om zo veel mogelijk burgerparticipatie te bewerkstelligen is het nodig dat er vanuit de RES wordt gezorgd voor een basis kennisniveau over de energietransitie voor alle inwoners.
- Onderwerpen die nu geen onderdeel uitmaken van de huidige RES, maar toch relatief vaak worden genoemd door deelnemers, zijn ontwikkelingen zoals waterstof en het samenwerking zoeken met buurlanden op het gebied van energieopwekking.